English

Listen to the dialogue and answer questions 1 – 5.

Emma: John, have you ever read any of Agatha Christie's books?
John: Yes, I've read a few. "Murder on the Orient Express" is my favourite. I love how unpredictable the endings are! Agatha really knew how to surprise readers!
Emma: I agree! Her writing is so clever. Did you know that she had an interesting personal life too? She actually went missing for a while in 1926.
John: Really? Well, that's strange! Why did she disappear?
Emma: It was a difficult time for her. Her marriage was falling apart, and she was very upset. She left home without telling anyone and was found after eleven days in a hotel, suffering from memory loss. It was all very mysterious!
John: Wow, that's odd. But her books are full of mysterious things too. How did she come up with such interesting plots?
Emma: Agatha had a lot of knowledge in science and history. She worked as a pharmacist during World War I, so she had a broad knowledge of poisons. Later, she married an archaeologist and travelled to many countries, which gave her ideas for settings and stories like "Murder in Mesopotamia."
John: Well, that's amazing! I didn't know she had such a background. It makes sense now why her books feel so realistic and detailed.
Emma: Exactly! Her life and knowledge really helped make her stories unforgettable. Many of her novels also deal with themes of betrayal, revenge, and justice. Her characters often face moral dilemmas, questioning right and wrong. Plus, her main detective characters- Hercule Poirot and Miss Marple often reveal how appearances can be misleading.

A variantı 1 saylı test tapşırığı
B variantı 1 saylı test tapşırığı
C variantı 1 saylı test tapşırığı
D variantı 1 saylı test tapşırığı

Answer the question according to the dialogue.
What does John think of Agatha Christie's stories?
A) He thinks they are irritating.
B) He likes their tragic plot.
C) He finds the endings unexpected.
D) He finds them predictable.
E) He thinks they are horrifying.

Izah: *Bu tapşırıqda dialoqa əsasən verilmiş sualı cavablandırmaq tələb olunur. Sualda Conun Aqata Kristinin hekayələri haqqında nə düşündüyü soruşulur. Dialoqda Con bildirir ki, Aqata Kristinin hekayələrinin sonluqları gözlənilməzdir və yazıçı oxucularını necə təəccübləndirməli olduğunu bilir. Buna görə də "O, hekayələrin sonluqlarının gözlənilməz olduğunu hesab edir.* ***(He finds the endings unexpected)****" fikrinin qeyd olunduğu bənd doğru cavabdır. Hekayələrin qorxulu, faciəvi, qıcıqlandırıcı və ehtimal oluna bilən olması fikirlərinin qeyd olunduğu bəndlər dialoqa əsasən yanlışdır.*

A variantı 2 saylı test tapşırığı
B variantı 2 saylı test tapşırığı
C variantı 2 saylı test tapşırığı
D variantı 2 saylı test tapşırığı

Complete the sentence according to the dialogue.
Agatha Christie left home in 1926 because … .
A) she went on a secret mission and stayed in a hotel
B) she wanted to write another novel in solitude
C) she was facing problems in her marriage
D) she had to receive treatment for her memory disorder
E) she was involved in a criminal case

İzah: *Test tapşırığında verilmiş cümləni dialoqa əsasən tamamlamaq tələb olunur. Dialoqda Aqata Kristinin 1926-cı ildə ailə problemləri üzündən çox məyus olduğu, evini tərk etdiyi və 11 gün sonra bir oteldə yaddaş pozuntusundan əziyyət çəkdiyi halda tapıldığı deyilir. Buna görə də "O, ailə həyatında problemlərlə üzləşirdi* ***(She was facing problems in her marriage)****"fikrinin qeyd olunduğu bənd doğru cavabdır. Onun gizli missiyaya gedərək oteldə qalması; tənhalıqda yeni bir roman yazmaq istəməsi; yaddaş pozuntusu səbəbindən müalicə qəbul etməli olduğu; cinayət hadisəsinə cəlb olunması fikirlərinin qeyd olunduğu bəndlər dialoqa əsasən yanlışdır.*

A variantı 3 saylı test tapşırığı
B variantı 3 saylı test tapşırığı
C variantı 3 saylı test tapşırığı
D variantı 3 saylı test tapşırığı

Choose the correct statement according to the dialogue.
A) Agatha Christie's travelling experience was a source of inspiration for her.
B) Unlike her stories, Agatha Christie had quite a monotonous personal life.
C) None of Agatha Christie's stories are based on her life experience.
D) “Murder in Mesopotamia” is John’s favourite story.
E) Agatha Christie worked as an archaeologist during World War I.

İzah: *Bu sualda dialoqa əsasən doğru fikrin müəyyən edilməsi tələb olunur. Dialoqda bildirilir ki, Aqata Kristi arxeoloqla ailə qurur və bir çox ölkələrə səyahət edir. Bu isə öz növbəsində ona yazdığı hekayələr üçün ideyalar verir. Odur ki, “Aqata Kristinin səyahət təcrübəsi onun əsas ilham mənbəyi olub.* ***(Agatha Christie's travelling experience was a source of inspiration for her).”*** *cümləsinin qeyd olunduğu bənd doğru cavabdır. Həkayələrindən fərqli olaraq, A. Kristinin şəxsi həyatı monotondur (A.Kristinin maraqlı həyatı olub); A.Kristinin hekayalərindən heç biri onun həyat təcrübəsinə əsaslanmır (A.Kristinin zəngin həyat təcrübəsi onun hekayələrini daha real və unudulmaz edib); “Mesopatamiyada qətl” Conun sevimli hekayəsidir (Conun sevimli hekayəsi “Sərq Ekspresində Qətl”-dir); A.Kristi I dünya müharibəsi dövündə arxeoloq kimi çalışıb (A. Kristi müharibə dövründə əczaçı kimi fəaliyyət göstərib, onun həyat yoldaşı arxeoloq olub) fikirlərinin qeyd olunduğu bəndlər yanlış cavablardır.*

A variantı 4 saylı test tapşırığı
B variantı 4 saylı test tapşırığı
C variantı 4 saylı test tapşırığı
D variantı 4 saylı test tapşırığı

It is clear from the dialogue that ... .
A) Agatha Christie’s background significantly shaped the quality of her stories
B) the characters in Agatha Christie’s novels seldom face moral confusion
C) Agatha Christie’s main characters – Miss Marple and Hercule Poirot were pharmacists
D) Traits like honesty, betrayal and revenge are overlooked in Agatha Christie's stories.
E) Agatha Christie’s novels reveal that the appearance shows a person's true self

İzah: *Verilmiş test tapşırığında dialoqa əsasən cümlənin tamamlanması tələb olunur. Dialoqda A.Kristinin həyat təcrübəsi və elmi biliklərinin onun hekayələrini unudulmaz, realist və təfsilatlı olmasına təsir etdiyi bildirilir. Buna görə də “A.Kristinin keçmiş təcrübəsi onun hekayələrinin keyfiyyətinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir edib.”****(Agatha Christie’s background significantly shaped the quality of her stories)*** *cümləsinin qeyd olunduğu bənd doğru cavabdır. A.Kristinin qəhrəmanları nadir hallarda mənəvi çaşqınlıq ilə üzləşir(əksinə-A.Kristinin qəhrəmanları daima mənəvi dilemma ilə üzləşib, doğru və yanlışı sorğulayıblar); A.Kristinin əsas qəhrəmanları–Mis Marpl və Herkül Puaro əczaçı idilər(A.Kristi özü müharibə dövründə əczaçı kimi işləyib); Düzgünlük, satqınlıq və qisas kimi keyfiyyətlər A.Kristinin əsərlərində diqqətdən kənarda qalıb(əksinə, A.Kristinin bir çox romanları düzgünlük, satqınlıq və qisas mövzularındadır); A.Kristinin romanları insanın xarici görünüşünün onun həqiqi kimliyini üzə çıxartdığını göstərir(A.Kristinin əsas detektiv qəhrəmanları tez-tez xarici görünüşlərin necə aldadıcı olduğunu üzə çıxarır) fikirlərinin qeyd olunduğu bəndlər yanlış cavablardır.*

A variantı 5 saylı test tapşırığı
B variantı 5 saylı test tapşırığı
C variantı 5 saylı test tapşırığı
D variantı 5 saylı test tapşırığı

Which of the following questions does the dialogue answer?
A) What was the theme of Agatha Christie's first novel?
B) Who inspired Agatha Christie to become a writer?
C) Which literary awards did Agatha Christie receive during her lifetime?
D) What condition was Agatha Christie found in after she went missing?
E) In which stories did Agatha Christie refer to her knowledge of poisons?

İzah: *Bu test tapşırığında bəndlərdəki suallardan hansının cavabının dialoqda əks olunduğunu müəyyən etmək tələb olunur. Dialoqda bildirilir ki, A.Kristi itkin düşəndən sonra yaddaş pozuntusundan əziyyət çəkən vəziyyətdə tapılır. Buna görə də, “A.Kristi itkin düşdükdən sonra hansı vəziyyətdə tapılmışdı”* ***(What condition was Agatha Christie found in after she went missing?)*** *sualının qeyd olunduğu bənd doğru cavabdır. A.Kristinin ilk romanının mövzusu nə olub; A.Kristi hansı ədəbi mükafatlar alıb; A.Kristini yazıçı olmağa kim ruhlandırıb; A.Kristi hansı hekayəsində zəhər mövzusuna dair biliklərinə istinad edib kimi sualların cavabları mətndə öz əksini tapmayıb.*

Read the passage and answer questions 6 – 10.

I The lovely smell of popcorn is unmistakable – the buttery, salty snack is a favourite for moviegoers everywhere. But why is popcorn a favourite treat for watching movies? The answer lies in history, convenience and a bit of good timing.

II Popcorn is not just a random snack – it is made from a special type of corn that pops when heated. Originally grown in Central America, popcorn became popular in the United States in the 1800s. Its popularity soared after the invention of the steam-powered popcorn maker in 1885, which allowed sellers to produce and sell popcorn on the go. This innovation brought popcorn to fairs, streets, and eventually into movie theatre lobbies.

III Popcorn's popularity as a movie snack began in the early 20th century, according to Andrew F. Smith, the author of *Popped Culture: A Social History of Popcorn in America.* During this time, popcorn was cheap to make and easy to sell. It didn't require expensive equipment or complicated preparation. Sellers could make large quantities quickly and affordably and customers could buy it without spending much money. This made popcorn an ideal snack during the Great Depression, the time when people had little money but still wanted to enjoy small luxuries like movies and snacks.

IV Interestingly, movie theatres initially resisted selling popcorn inside the building because owners thought it would ruin the elegant image of their venues. Popcorn **vendors**, standing outside movie theatres, worked independently and were charged a small fee for operating near the venues. However, as popcorn's popularity grew, movie theatres realized that they could make significant profits and started selling it themselves. By the 1940s, popcorn and other snacks became a standard part of the moviegoing experience.

V ………… . Its affordable price, delicious taste, and connection to theatres have made it an essential part of the movie experience.

A variantı 6 saylı test tapşırığı
B variantı 6 saylı test tapşırığı
C variantı 6 saylı test tapşırığı
D variantı 6 saylı test tapşırığı

Decide whether the statements are true or false.

6.1. In the early 20th century popcorn was a luxury that only the rich could afford.

İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş fikrin mətnə əsasən doğru və ya yanlış olduğunun müəyyən edilməsi tələb olunur. Mətndə popkornun ucuz olduğu və hətta insanların çox az pula malik olduğu Böyük Böhran dövründə belə kinoteatra getmək və qəlyanaltılardan zövq almaq istədikləri bildirilir. Buna görə də sualda ifadə olunan "popkornun Böyük Böhran dövründə yalnız varlılar tərəfindən əldə oluna bilindiyi" fikri yanlışdır.*

6.2. During the Great Depression, popcorn prices were considerably high.

İzah: *Mətndə Böyük Böhran dövrünün təsadüf etdiyi 20-ci əsrin əvvəllərində popkornun ucuz olduğu deyilir. Buna görə də sualda ifadə olunan "Böyük Böhran dövründə popkorn qiymətləri əhəmiyyətli dərəcədə yüksək idi." fikri yanlışdır.*

A) True B) False

6.3. Although popcorn has an unpleasant smell, it is people's favourite snack.

A) True B) False

İzah: *Mətnin ilk cümləsində popkornun xoş qoxusu olduğu bildirilir. Buna görə də sualda ifadə olunan "Xoşagölməz qoxusuna baxmayaraq popkorn insanların sevimli qəlyanaltısıdır" fikri yanlışdır.*

6.4. It didn't take sellers long to make popcorn in great quantities in the early 20th century.

A) True B) False

İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş fikrin mətnə əsasən doğru və ya yanlış olduğunun müəyyən edilməsi tələb olunur. Mətnin III abzasında XX əsrin əvvəllərində satıcıların sürətli şəkildə böyük həcmdə popkorn hazırlaya bildikləri qeyd olunub. Tapşırıqda da eyni fikir təqdim olunduğuna görə cavab doğrudur.*

A variantı 7 saylı test tapşırığı
B variantı 9 saylı test tapşırığı
C variantı 8 saylı test tapşırığı
D variantı 7 saylı test tapşırığı

Which of the given sentences can start paragraph 5?
A) Apart from being a movie experience, popcorn had a high nutritional value.
B) Today popcorn is more than a snack – it is a tradition.
C) Early cinemas and theatres were designed to resemble opera houses.
D) The popularity of popcorn has boosted its price as well.
E) Snacks are recognized to be inseparable parts of pastime.

İzah: *Bu test tapşırığında bəndlərdə verilmiş cümlələrdən hansının 5-ci abzasın ilk cümləsi ola bilməsinin müəyyən edilməsi tələb olunur. 5-ci abzas mətnin son abzası olub, nəticə xarakteri daşıyır və mətn boyu popkorn haqqında təqdim olunan informasiyanın ümumiləşdirməsi aparılır. Bu abzasın ikinci cümləsində deyilir ki, popkornun sərfəli qiyməti, ləzzətli dadı və kinoteatrlarla əlaqəsi onu kino təcrübəsinin vacib hissəsi edib. Buna görə də "Hal-hazırda popkorn yalnız qəlyanaltı deyil - o bir ənənədir."* ***(Today popcorn is more than a snack – it is a tradition)*** *cümləsi tapşırığın doğru cavabıdır. Çünki bu cümlə birbaşa özündən sonra təqdim olunan informasiya ilə əlaqəlidir və mövzunun yekun fikri kimi təqdim oluna bilər. Erkən kinoteatr və teatrlar opera teatri üslubunda dizayn olunmuşdur (kinoteatr və teatrların dizaynının mövzu ilə bağlılığı yoxdur); qəlyanaltılar asudə vaxt keçirtmənin ayrılmaz hissəsi kimi qəbul olunub (Mətn bütün qəlyanaltılar yox, məhz popkorn ilə bağlıdir); Film təcrübəsi olmaqla yanaşı popkorn yüksək qida dəyərinə malikdir (Mətndə popkornun qida dəyərindən bəhs olunmur); Popkornun şöhrəti onun qiymətini də qaldırıb (Əksinə, popkornun şohrəti artsa da, qiymətinin münasib olduğu bildirilir) fikirlərinin qeyd olunduğu bəndlər yanlış cavablardır.*

A variantı 8 saylı test tapşırığı
B variantı 7 saylı test tapşırığı
C variantı 9 saylı test tapşırığı
D variantı 8 saylı test tapşırığı

Complete the sentence according to the passage.
Movie theatres decided to sell popcorn themselves … .
A) because the spectators lost interest in going to the movies that didn't serve snacks
B) after popcorn became a standard part of the moviegoing experience
C) because popcorn vendors resisted paying a small fee to operate near the venues
D) when they realized that it could bring them a great amount of money
E) as they realized it added value to the elegance of their venue

İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümlənin mətnə əsasən tamamlanması tələb olunur. Mətnin 4-cü abzasında bildirilir ki, kinoteatrlar ilk öncə binalarının daxilində popkornun satılmasına müqavimət göstərirdilər, cünki onlar düşünürdülər ki, bu binanın zərif interyerinə xələl gətirə bilər. Ancaq popkornun şöhrəti artdıqca, onlar özləri satacaqları halda, bundan böyük gəlir əldə edə biləcəklərini dərk edir və popkornu özləri satmağa başlayırlar. Sualda bildirilir: Kinoteatrlar popkornu özləri satmaq qərarına gəldilər....." "Onlar bunun böyük gəlir gətirəcəyini anlayanda"* ***(when they realized that it could bring them a great amount of money)*** *fikrinin qeyd olunduğu bənd doğru cavabdır. Popkornun kino mədəniyyətinin standart hissəsinə çevrilməsindən sonra (burda hadisələrin ardıcıllığı pozulub); çünki popkorn satıcıları məkanların yanında fəaliyyət göstərmək üçün az məbləğ ödəməkdən imtina edirdilər (onlar məbləğ ödəməkdəm imtina etməyiblər); çünki onlar bunun öz məkanlarına zərafət qatdığını başa düşdülər (onların bu qərara gəlməsi sırf maddi səbəblərə əsaslanırdı); çünki tamaşaçılar qəlyanaltı satılmayan kinoteatrlara getmək maraqlarını itirmişdilər (mətndə belə bir fikrə rast gəlmirik) fikirlərinin qeyd olunduğu cavablar mətnə əsasən yanlışdır.*

A variantı 9 saylı test tapşırığı
B variantı 8 saylı test tapşırığı
C variantı 7 saylı test tapşırığı
D variantı 9 saylı test tapşırığı

What does the word "*vendor*" mean in paragraph 4?
A) a person who is a skilled craftsman
B) a person who works on a part-time basis
C) a person who pays for something in a store
D) a person who steals things in crowded places
E) a person who sells something usually in the streets

İzah: *Bu test tapşırığında mətnin IV abzasında verilmiş "vendor" sözünün mənasının müəyyən edilməsi tələb olunur. Qeyd edək ki, "vendor" alver ilə, xüsusilə küçə alveri ilə məşğul olan insanlara deyilir. Mətndə də göstərilir ki, popkorn satıcıları kinoteatrların qarşısında (binanın xaricində) dayanıb müstəqil şəkildə işləyirdilər. Digər distraktorlardakı: bacarıqlı sənətkar, yarımştat işçi, mağaza alıcısı, izdihamlı məkanlarda oğurluq edən şəxs mənalarını ifadə edən cavablar " vendor" sözünün tərifinə uyğun deyildir.*

A variantı 10 saylı test tapşırığı
B variantı 10 saylı test tapşırığı
C variantı 10 saylı test tapşırığı
D variantı 10 saylı test tapşırığı

Which of the following questions does the passage answer?
1. What contributed to the increase of the popularity of popcorn?
2. What made popcorn become an integral part of moviegoing experience?
3. In which state was the steam-powered popcorn maker invented?
4. How many kilos of popcorn were sold during the Great Depression?
5. How many theatres sold popcorn in the early 20th century?

İzah: *Bu test tapşırığında bəndlərdəki suallardan hansının mətndə cavabı olduğu soruşulur. 1. Popkornun şöhrətinin artmasına nə töhvə verdi? 2.Popkornu kino mədəniyyətinin ayrılmaz hissəsinə kim çevirdi?*
*3. Buxarla işləyən popkorn maşını hansı ştatda ixtira edildi? 4. Böyük Böhran zamanı neçə kiloqram popkorn satıldı? 5.XX əsrin əvvəllərində neçə teatr popkorn satırdı? Mətnin 3-cü abzasında 1-ci sualın (***What contributed to the increase of the popularity of popcorn?** *), 5-ci abzasında isə 2-ci sualın (***What made popcorn become an integral part of moviegoing experience?***) cavabı verilir. Mətndə digər sualların cavabına rast gəlinmir.*

Read the passage and answer questions 11 – 15.

A pendulum clock is a type of clock that uses a swinging weight, called a pendulum, to keep time. This design was invented in 1656 by a Dutch scientist named Christiaan Huygens. Before this invention, clocks were not very accurate, often losing or gaining several minutes each day. The pendulum clock changed this, making it possible to measure time much more precisely.

The pendulum in a clock swings from side to side, and each swing takes the same amount of time. This regular movement is what makes pendulum clocks so accurate. When the pendulum swings, it moves gears inside the clock, which then move the hands on the clock face. There are pendulums different in length. The length of the pendulum affects the timing – a longer pendulum swings more slowly, while a shorter pendulum swings faster. Because of this, clockmakers **adjust** the pendulum length according to the internal design and the size of the clock to make sure the clock keeps the correct time.

Pendulum clocks were popular from the 17th to the 19th centuries and were often found in homes, churches and public buildings. They were valued not only for their accuracy but also for their beauty.

Many pendulum clocks have elegant designs and are made from wood, metal and glass. Some clocks are large and stand on the floor, while others are smaller and hang on the wall.

One limitation of pendulum clocks is that they must be kept in a stable environment. If the clock is moved or if it's on a moving surface, like a ship, the pendulum will not swing properly, causing the clock to lose accuracy. Despite being replaced by modern digital clocks, pendulum clocks remain popular as decorative pieces and are admired for their history and craftsmanship.

A variantı 11 saylı test tapşırığı
B variantı 11 saylı test tapşırığı
C variantı 11 saylı test tapşırığı
D variantı 11 saylı test tapşırığı

Decide whether the statements are true or false.
11.1. The invention of digital clocks put an end to the use of pendulum clocks as decorative elements.
A) True B) False

İzah: *Mətnin son abzasında rəqəmsal saatlarla əvəz olunmasına baxmayaraq, kəfkirli saatların dekorativ əşya kimi şöhrətini saxladığı deyilir. Buna əsasən, bu test tapşırığında verilmiş"Rəqəmsal saatların ixtirası kəfkirli saatların (pendulum clocks) dekorativ əşyalar kimi işlənməsinə son qoydu" fikri yanlışdır.*

11.2. Clocks were precise before the invention of the pendulum clock.
A) True B) False

İzah: *Mətnin ilk abzasında kəfkirli saatların ixtira edilməsindən əvvəl saatların çox dəqiq olmadığı, ya geri qaldığı, ya da qabağa qaçdığı bildirilir. Beləliklə, bu test tapşırığında verilən "Kəfkirli saatların kəşfindən əvvəlki saatlar çox dəqiq olublar" fikri yanlışdır.*

11.3. The shorter the pendulum is, the faster it swings.
A) True B) False

İzah: *Mətnin ikinci abzasında deyilir: Daha uzun saat kəfkiri daha asta, daha qısa saat kəfkiri isə daha sürətlə hərəkət edir." Buna görə də sualda yazılan " Saat kəfkiri nə qədər qısadırsa, o bir o qədər sürətlə hərəkət edir" fikri doğrudur.*
11.4. The movement of the pendulum leads to the movement of the gears inside the clock.
A) True B) False

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş fikrin mətnə əsasən doğru və ya yanlış olduğunun müəyyən edilməsi tələb olunur. Mətnin ikinci abzasında kəfkirin hərəkət etdikcə saatın içindəki çarxları hərəkətə gətirdiyi bildirilir. Bu da sualda işlənən "kəfkirin hərəkəti saatın içindəki çarxların hərəkətinə səbəb olur" fikri ilə eynidir.

A variantı 12 saylı test tapşırığı
B variantı 13 saylı test tapşırığı
C variantı 13 saylı test tapşırığı
D variantı 12 saylı test tapşırığı

Complete the sentence according to the passage.
Pendulum clocks were valued not only for their precision but also for … .
A) being precise in all states
B) the poorness of their design
C) their small and portable size
D) their attractive design
E) their long-lasting battery life

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş fikrin mətnə əsasən tamamlanması tələb olunur. Mətnin III abzasında kəfkirli saatın nəinki dəqiqliyinə, həmçinin gözəlliyinə görə dəyərləndirildiyi və bir çox kəfkirli saatların cəlbedici dizayna malik olduqları qeyd olunub. Buna görə də, sualda verilən "Kəfkirli saatlar yalnız dəqiqliyinə görə deyil, həmçinin ... " cümləsini "cəlbedici görünüşünə görə qiymətləndirilir" **(their attractive design)** *fikri ilə tamamlamaq doğrudur. Onların bütün vəziyyətlərdə dəqiq olması, dizaynlarının bəsitliyi, kiçik və daşına bilən ölçüsü, uzunömürlü batareya ilə işləməsi fikirlərinin işləndiyi bəndlər yanlış cavablardır.*

A variantı 13 saylı test tapşırığı
B variantı 12 saylı test tapşırığı
C variantı 14 saylı test tapşırığı
D variantı 13 saylı test tapşırığı

Answer the question according to the passage.
Why must a pendulum clock be kept in a stable environment?
A) to make it easier to wind
B) to make it work accurately
C) to make it look more elegant
D) to make it operate without electricity
E) to prevent it from becoming too loud

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş suala mətnə əsasən cavab vermək və kəfkirli saatların hansı səbəbdən sabit səthlərdə saxlanılmalı olduğu soruşulur. Mətnin son abzasında deyilir: kəfkirli saatların çatışmayan cəhəti odur ki, onlar qeyri-sabit yerlərdə məsələn, gəmidə olan zaman dəqiq hərəkət etmir və saat dəqiqliyini itirir. Bu səbəbdən onların dəqiq işləməsinə nail olmaq **(to make it work accurately)** *bəndi doğru cavab,"saatı daha rahat qurmaq", "daha əzəmətli görünməsinə səbəb olmaq", "elektriklə işləməsinə nail olmaq", çox səs salmasının qarşısısını almaq" fikirlərinin qeyd olunduğu bəndlər isə yanlış cavablardır.*

A variantı 14 saylı test tapşırığı
B variantı 14 saylı test tapşırığı
C variantı 12 saylı test tapşırığı
D variantı 14 saylı test tapşırığı

What does the word "*adjust*" mean in the passage?
A) to remove something in order to get rid of it
B) to change something slightly to make it more suitable
C) to make something smooth and shiny by rubbing it
D) to harm or spoil something to make it lose its value
E) to take something away from a place

İzah: Bu test tapşırığında mətndə verilmiş "quraşdırmaq, nizamlamaq,uyğunlaşdırmaq" mənasını verən **adjust** *sözünün mənasının müəyyən edilməsi tələb olunur. Mətnin ikinci abzasında bildirilir ki, kəfkirin uzunluğuna görə onların hərəkət sürəti fərqlənir. Buna görə də vaxtın düzgün göstərilməsi məqsədi ilə saatsazlar kəfkirin uzunluğunu saatın ölçüsü və daxili quruluşuna əsasən nizamlamalıdırlar. "Nəyisə daha uyğun etmək məqsədi ilə yüngül dəyişikliklər etmək" ifadəsinin qeyd olunduğu bənd doğru cavabdır. "Yox etmək məqsədi ilə aradan qaldırmaq", "nəyisə daha hamar və parlaq etmək", "dəyərini itirmək üçün nəyisə zədələmək və korlamaq", "nəyisə hardansa yığışdırmaq" ifadələrinin qeyd olunduğu bəndlər isə yanlış cavablardır.*

A variantı 15 saylı test tapşırığı
B variantı 15 saylı test tapşırığı
C variantı 15 saylı test tapşırığı
D variantı 15 saylı test tapşırığı

Which of the following questions does the text answer?
1. What improvement did the pendulum clock bring to timekeeping?
2. What happens if a pendulum clock is placed on a moving surface?
3. Where were pendulum clocks commonly used during the 17th to 19th centuries?
4. What is the ideal width of the pendulum for accurate timekeeping?
5. Why were digital clocks replaced by pendulum clocks?

İzah: *Bu test tapşırığında bəndlərdəki suallardan hansının mətndə cavabının olduğunu müəyyən etmək tələb olunur. 1.Kəfkirli saatlar dəqiq vaxt göstərilməsinə hansı irəliləyişlər gətirmişdi? 2. Kəfkirli saatlar hərəkət edən səthlərdə yerləşdirilərkən nə baş verir? 3.17-19-cu əsrlərdə kəfkirli saatlar əsasən harda istifadə olunurdu? 4. Zamanın dəqiq ölçülməsi məqsədi ilə kəfkirin ideal eni nə qədərdir? 5. Nə üçün rəqəmsal saatlar kəfkirli saatları ilə əvəzlandi. 1-ci sualın cavabı ilk abzasda* ***(What improvement did the pendulum clock bring to timekeeping?),*** *2-ci sualın cavabı son abzasda (****What happens if a pendulum clock is placed on a moving surface?),*** *3-cü sualın cavabı isə (****Where were pendulum clocks commonly used during the 17th to 19th centuries?****) 3-cü abzasda göstərilib. Digər sualların cavabları mətndə öz əskini tapmayıb.*

A variantı 16 saylı test tapşırığı
B variantı 17 saylı test tapşırığı
C variantı 18 saylı test tapşırığı
D variantı 17 saylı test tapşırığı

Make up a dialogue.
1. – Actually, no. We should have the power to make our own choices.
2. – How much do you think advertising influences what we buy?
3. – That’s interesting. But do you think people always realize they’re being influenced?
4. – A lot! Advertising creates desires that we didn’t even know we had.
5. – So, do you think we’re all being manipulated by advertising?
6. – Not always. But it’s everywhere, you can’t escape it, whether it’s on TV, online, or even in the street.

A) 2, 6, 1, 4, 5, 3 B) 5, 6, 1, 3, 4, 2
C) 5, 6, 2, 4, 3, 1 D) 2, 4, 3, 6, 5, 1
E) 4, 3, 5, 1, 2, 6

İzah: Bu test tapşırığında cümlələri məntiqi ardıcıllıqla sıralamaq tələb olunur. 2, 4, 3, 6, 5, 1 ardıcıllığının qeyd olunduğu bənd doğru cavabdır. Bu bəndə əsasən:
- 2. Sizin fikrinizcə, reklam bizim nə aldığımıza nə dərəcədə təsir edir?
- 4. Çox! Reklam bizim fərqində olmadığımız istəklər yaradır.
-3. Maraqlıdır. Sizcə insanlar təsir altında qaldıqlarının fərqinə varırlarmı?
- 6. Heç də həmişə yox. Amma reklam hər yerdədir. TV-də, onlayn formada, və hətta küçədə olmasından asılı olmayaraq, ondan canını qurtara bilməzsən.
- 5. Beləliklə, bizim reklam tərəfindən manipulyasiya olunduğumuzu düşünürsünüzmü?
- 1. Əslində, xeyr. Biz öz seçimlərimizi edə bilmək gücünə malik olmalıyıq.

A variantı 17 saylı test tapşırığı
B variantı 19 saylı test tapşırığı
C variantı 20 saylı test tapşırığı
D variantı 16 saylı test tapşırığı

Choose the correct prepositions.
... Friday, ... 10 minutes ... 7, Mr. Brown arrived ... London.

A) On, in, to, at B) In, at, to, in
C) On, at, to, in D) In, at, to, at
E) On, at, -, in

İzah: Bu test tapşırığında cümləni düzgün sözönüləri ilə tamamlamaq tələb olunur. ***“on, at, to, in”*** *bəndi düzgün cavabdır, çünki, həftənin günlərinin qarşısında “on”; dəqiq saat göstərildikdə,yəni tapşırıqda qeyd olunduğu kimi “7-yə 10 dəqiqə qalmış” mənasında işlənildikdə “at” və “to”; “arrive” feilindən sonra ölkə və şəhər adları gəldiyi halda “in” (daha kiçik ərazi vahidləri ilə isə “at”) sözönləri işlənir.*

A variantı 18 saylı test tapşırığı
B variantı 16 saylı test tapşırığı
C variantı 16 saylı test tapşırığı
D variantı 18 saylı test tapşırığı

Choose the logically correct option.
– Why do you admire Lewis so much?
– Because he never ... .
A) tells the truth
B) shows courage in difficult situations
C) appreciates support
D) supports people
E) betrays his friends

İzah: *Bu test tapşığında verilmiş sualın cavabının məntiqi cəhətdən düzgün tamamlanması tələb olunur. Sualda deyilir:*
- *Sən nə üçün Levisə belə heyransan?*
- *Çünki, o heç zaman dostlarına xəyanət etmir.*

Digər cavablardakı həqiqəti söyləmir, çətin vəziyyətlərdə cəsarət nümayiş etdirir, dəstəyi qiymətləndirir, insanlara dəstək olur, cavabları "never" (heç zaman) sözü ilə birləşdikdə inkar cümləsinə çevrilir və mənfi məna ifadə edir.

A variantı 19 saylı test tapşırığı
B variantı 18 saylı test tapşırığı
C variantı 17 saylı test tapşırığı
D variantı 19 saylı test tapşırığı

Choose the correct modal verbs.
Daniel ... to drive as fast as he ... in order to arrive at the station in time.
A) hasn't, can B) had, could
C) must, was able D) mustn't, has
E) has, have

İzah: *Bu test tapşırığında düzgün modal feillərin seçilməsi tələb olunur. Düzgün cavab:* **had, could.**
Daniyel stansiyaya vaxtında çatmaq üçün bacardığı qədər sürətlə sürməli oldu. Birinci boşluqdan sonra "to" hissəciyi olduğuna görə must, mustn"t, cavabları yanlışdır. Have (has) to modal feilinin inkar formasi hasn't ola bilməz və 3-cü şəxsin təkində feilin sonuna indiki zamanda "-s" sonluğu artırılmalıdır.

A variantı 20 saylı test tapşırığı
B variantı 20 saylı test tapşırığı
C variantı 19 saylı test tapşırığı
D variantı 20 saylı test tapşırığı

Complete the sentence.
We have no dark trousers, we have got only ... .
A) few of them B) a brown pairs
C) some others pairs D) a few light pairs
E) some another pairs

İzah: *Cümlənin tamamlanması tələb olunan bu test tapşırığında əvəzlik mövzusuna dair biliklər yoxlanılır.* ***"A few light pairs"*** *ifadəsinin istifadə olunduğu bənd sualın düzgün cavabıdır. Cümlənin əvvəlində həmişə cəmdə işlənən "trousers" ismi stifadə olunub. İkinci hissəsində onu əvəz edən "pair" sözünün qarşısında işlənən təyinedicilərlə uyğunluğuna və nöqtələrdən əvvəl işlənən "only" sözünə fikir verilməlidir. "Only" sözündən sonra "few" deyil, " a few" işlənir."Pairs"sözü cəmdə işləndiyinə görə ondan əvvəl "a" artiklının işlənməsi düzgün deyil. "Some others pairs" ifadəsində "others" deyil "other" işlənməli idi. Çünki, "others" özü ismi əvəz edir və ondan sonra isim işlənməməlidir. "Another" əvəzliyindən sonar isə isim təkdə işlənməlidir.*

Русский язык

Прослушайте текст и выполните задания 1 – 5.

Беседа о важном умении

– Заур, понимаете ли Вы, о чём идёт речь в тексте на русском языке, если в нём встречаются незнакомые слова?

– Если я не знаю всех слов, то не понимаю содержание текста.

– Я расскажу вам о способе понимать, о чём говорится в тексте, даже если Вы не знаете всех слов.

– А разве это возможно?

– Да, возможно. Обычно иностранец старается перевести на родной язык каждое слово. Этого делать не следует. Сначала надо постараться понять главное, о чём идёт речь. Сделать это помогают ключевые слова или понятия. В разговорной речи ключевыми словами часто бывают глаголы. В научной речи – это термины, научные понятия, которые употребляются в определённой области науки.

– Как интересно. Наверное, очень важно уметь понять, о чём идёт речь в тексте, не зная всех слов.

– Да, это важное умение, которому нужно специально обучаться.

– И всё-таки, мне не совсем понятно, что такое “ключевые слова”.

– Ключевыми словами принято называть главные, опорные слова, без которых невозможно понять смысл текста. Остальные слова представляют собой контекст. Иногда от контекста зависит смысл ключевого слова.

– Теперь я понял, почему в словарях одно и то же слово даётся в разных значениях.

– Да, контекст проясняет смысл сказанного!

– Я хочу научиться понимать главный смысл текста по ключевым словам и контексту.

– Представьте себе, что текст – это картина художника, который хочет, чтобы его картина Вас заинтересовала. И Вы хотите, в свою очередь, почувствовать, что хотел донести до Вас художник своими образами и красками. В любой картине есть главный образ – “фигура”, которую мы воспринимаем в первую очередь. И есть “фон”, на котором изображена фигура. В тексте “фигура” – это ключевое слово, благодаря которому мы определяем тему, понимаем, о чём идёт речь в тексте. А контекст – это “фон”, дополняющий картину речи, проясняющий дополнительно смысл текста.

A variantı 1 saylı test tapşırığı
B variantı 1 saylı test tapşırığı
C variantı 1 saylı test tapşırığı
D variantı 1 saylı test tapşırığı

Что нужно сделать иностранцу, чтобы научиться правильно работать с текстом?

A) понимать главное в тексте
B) заменять незнакомые слова знакомыми
C) использовать толковые словари
D) перевести на родной язык
E) уметь правильно читать текст

İzah: *Test tapşırığında əcnəbinin mətnlə düzgün işləmək üçün nə etməli olduğu soruşulur. Dialoqun “– Да, возможно. Обычно иностранец старается перевести на родной язык каждое слово. Этого делать не следует. Сначала надо постараться понять главное, о чём идёт речь” cümlələrində sualın cavabı qeyd edilmişdir. Beləliklə, doğru cavab* ***понимать главное в тексте”*** *ifadəsinin verildiyi bənddir.*

A variantı 2 saylı test tapşırığı
B variantı 2 saylı test tapşırığı
C variantı 2 saylı test tapşırığı
D variantı 2 saylı test tapşırığı

Что принято называть ключевыми словами?

A) опорные слова B) вспомогательные глаголы
C) предлоги D) картину речи
E) стилистические фигуры

İzah: *Test tapşırığında nəyin açar sözlər olduğu hesab edildiyi soruşulur. Dialoqun “– Ключевыми словами принято называть главные, опорные слова, без которых невозможно понять смысл текста. Остальные слова представляют собой контекст. Иногда от контекста зависит смысл ключевого слова” olan hissəsində açar sözlərin əsas sözlərin (опорные слова) olduğu göstərilir. Beləliklə,* ***doğru cavab “опорные слова”*** *fikrinin verildiyi bənddir.*

A variantı 3 saylı test tapşırığı
B variantı 3 saylı test tapşırığı
C variantı 3 saylı test tapşırığı
D variantı 3 saylı test tapşırığı

Выберите верное утверждение по тексту.

A) «Фигура» разрушает основу любой картины художника.
B) Ключевые слова мешают понять основной смысл текста.
C) Основные ключевые слова в разговорной речи выражаются именами существительными.
D) Смысл сказанного невозможно определить в контексте.
E) Текст – это некая своеобразная картина со своими образами и красками.

İzah: *Yuxarıda verilmiş bu test tapşırığı dialoqa əsasən doğru fikrin müəyyən edilməsini tələb edir. Dialoqun sonunda mətnin öz obraz və rəngləri olan bir növ fərqli rəsm əsəri olması haqqında məlumat verilir (Представьте себе, что текст – это картина художника, который хочет, чтобы его картина Вас заинтересовала. И Вы хотите, в свою очередь, почувствовать, что хотел донести до Вас художник своими образами и красками...). Beləliklə,* ***doğru cavab “Текст – это некая своеобразная картина со своими образами и красками****” fikrinin verildiyi bənddir.*

A variantı 4 saylı test tapşırığı
B variantı 4 saylı test tapşırığı
C variantı 4 saylı test tapşırığı
D variantı 4 saylı test tapşırığı

Дополните предложение словами из текста.

“Фон” картины, на котором изображена “фигура”,
в тексте является ... .

A) понятием B) образом C) термином
D) главным словом E) контекстом

İzah: *Bu test tapşırığında cümlənin mətnə əsasən tamamlanması tələb olunur. Dialoqdan məlum olur ki, rəsm əsərinin “fon”unda təsvir olunmuş “fiqur” mətndə konteks adlandırılır: «В любой картине есть главный образ – “фигура”, которую мы воспринимаем в первую очередь. И есть “фон”, на котором изображена фигура. В тексте “фигура” – это ключевое слово, благодаря которому мы определяем тему, понимаем, о чём идёт речь в тексте. А контекст – это “фон”, дополняющий картину речи, проясняющий дополнительно смысл текста». Bu səbəbdən “****контекстом****” olan bənd* ***doğru cavabdır.***

A variantı 5 saylı test tapşırığı
B variantı 5 saylı test tapşırığı
C variantı 5 saylı test tapşırığı
D variantı 5 saylı test tapşırığı

На какой вопрос можно найти ответ в тексте?

A) Термины какой науки составляют основу научной речи?
B) Сколько ключевых слов нужно для определения содержания текста?
C) Сколько лет потребуется иностранцу для изучения русского языка?
D) Какие словари используются для определения значения слов?
E) Какой способ применяется для понимания содержания текста?

İzah: *Bu test tapşırığı dialoqa əsasən hansı sualın cavabının mətndə qeyd olunduğu soruşulur. Dialoqun əvvəlində mətnin məzmununu anlamaq üçün hansı üsulun tətbiq olunması vurğulanır: «–* Если я не знаю всех слов, то не понимаю содержание текста. – Я расскажу вам о способе понимать, о чём говорится в тексте, даже если Вы не знаете всех слов. – А разве это возможно? – Да, возможно. Обычно иностранец старается перевести на родной язык каждое слово. Этого делать не следует. Сначала надо постараться понять главное, о чём идёт речь. Сделать это помогают ключевые слова или понятия. В разговорной речи ключевыми словами часто бывают глаголы. В научной речи – это термины, научные понятия, которые употребляются в определённой области науки”. Digər bəndlərdə verilmiş suallar dialoqda öz əksini tapmayıb. *Beləliklə,* ***doğru cavab “Какой способ применяется для понимания содержания текста?****” fikrinin verildiyi bənddir.*

Прочитайте текст и
выполните задания 6 – 10.

Драгоценные металлы – редкие химические элементы, не подверженные, в отличие от других металлов, окислению и коррозии. Кроме того, они имеют определённую ювелирную ценность из-за своего внешнего вида – характерного блеска. К таким металлам относятся золото, серебро и платина.

В древние времена золото существовало как мера обмена. Этот металл не все могли добывать, так как не знали его месторождения, поэтому обменивали его на другие товары. Долговечность золота привела к тому, что оно стало мерой стоимости различных товаров. Чаще всего золото использовалось как денежная валюта. Монеты, изготовленные из золота, всегда ценились выше, чем из других металлов.

Золото – единственный металл, который никогда не потеряет своей популярности. На протяжении многих веков этот удивительный драгоценный металл обладал большой властью над человеком. Каждый год дизайнеры и мастера ювелирных изделий определяют модные направления в изготовлении золотых украшений, используя тот или иной оттенок этого драгоценного металла. Но золото не просто мода, а прежде всего, символ красоты и гармонии.

Золото является одним из наиболее тяжёлых химических элементов. Будучи мягким металлом, оно легко обрабатывается: раскатывается и приобретает различные формы. В отличие от других металлов, золото не темнеет на воздухе. Вероятно, из-за этого люди так высоко оценивают золото. Это один из наименее активных металлов, взаимодействующих только с некоторыми кислотами.

Высокая цена золота также связана с его редкостью. В наши дни бóльшая часть добываемого золота поступает из Южной Африки. Самые богатые мировые запасы золота были открыты в этой стране в 1886 году.

Кроме этого, золото находит **применение** и в других сферах жизни. Оно используется в качестве электрического проводника, так как хорошо проводит энергию. Около 10% ежегодно производимого золота используется ювелирами. Золото также употребляется в зубном протезировании.

И, на сегодняшний день, золото – первый металл, по запасу которого измеряется определённый уровень развития страны.

A variantı 6 saylı test tapşırığı
B variantı 6 saylı test tapşırığı
C variantı 6 saylı test tapşırığı
D variantı 6 saylı test tapşırığı

Выберите правильный вариант ответа (один из предложенных), согласно тексту.

6.1. Драгоценные металлы, такие как серебро и платина, чаще всего подвержены окислению.

A) Верно B) Неверно

İzah: *Mətnə əsasən gümüş və platin oksidləşməyə məruz qalmır.* ***Bu fikir yanlışdır.***

6.2. При изготовлении украшений ювелиры используют разные оттенки золота.

A) Верно B) Неверно

İzah: *Zərgərlər zinət əşyalarını hazırlayanda qızılın müxtəlif çalarlarından istifadə edirlər. Mətnə əsasən* ***bu fikir doğrudur.***

6.3. Уровень развития страны определяется запасами золота.

A) Верно B) Неверно

İzah: *Ölkənin inkişaf səviyyəsi qızıl ehtiyatları ilə müəyyən edilir.* ***Bu fikir doğrudur.***

6.4. Золото используется в качестве электрических проводников.

A) Верно B) Неверно

İzah: *Mətnə əsasən qızıl elektrik keçirici qismində istifadə olunur.* ***Bu fikir doğrudur.***

A variantı 7 saylı test tapşırığı
B variantı 8 saylı test tapşırığı
C variantı 9 saylı test tapşırığı
D variantı 7 saylı test tapşırığı

Выделенное в тексте слово *применение* означает:

A) извлечение из чего-нибудь
B) нахождение в чьей-либо собственности
C) приобретение нужных навыков
D) использование в какой-либо области
E) дополнение к чему-либо

İzah: *Seçilmiş* ***"применение"*** *sözünün mətnə əsasən mənasını təyin etmək lazımdır. Mətndə həmin söz "****istifadə****" mənasında işlənilir və verilmiş bəndlərə əsasən "*использование в какой-либо области*" bəndi doğru cavab hesab edilir. Digər bəndlərdəkilər:* извлечение из чего-нибудь *– nədənsə çıxarış,* нахождение в чьей-либо собственности *– kiminsə mülkiyyətində olmaq,* приобретение нужных навыков *– lazımı vərdişləri əldə etmək,* дополнение к чему-либо *– nəyəsə əlavə mənalarını verir. Beləliklə, "***использование в какой-либо области***"fikrinin qeyd olunduğu bənd* ***doğru cavab*** *hesab olunur.*

A variantı 8 saylı test tapşırığı
B variantı 7 saylı test tapşırığı
C variantı 8 saylı test tapşırığı
D variantı 9 saylı test tapşırığı

Укажите верное утверждение.

A) Во все времена золотые монеты ценились очень высоко.
B) Еще в древности люди могли легко находить месторождения золота.
C) Более половины добываемого золота поступает из европейских стран.
D) Самые богатые запасы золота были открыты в прошлом веке.
E) Золото стало денежным средством из-за своего сияния.

İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş fikirlərdən hansının doğru olduğu soruşulur. Mətnə əsasən, qızıl sikkələr hər zaman yüksək qiymətləndirilmişdir. Beləliklə,* ***“Во все времена золотые монеты ценились очень высоко”*** *bəndində qeyd olunan fikir doğru cavabdır.*

A variantı 9 saylı test tapşırığı
B variantı 9 saylı test tapşırığı
C variantı 7 saylı test tapşırığı
D variantı 8 saylı test tapşırığı

Какими свойствами обладает золото?

1. легко меняет форму
2. взаимодействует со всеми кислотами
3. не меняет цвет на воздухе
4. не подвергается обработке
5. подвергается коррозии

A) 1, 3   B) 2, 3   C) 1, 5   D) 2, 4   E) 4, 5

İzah: *Bu qapalı tipli test tapşırığında qızıla xas olan xüsusiyyətlər soruşulur. Burada 5 fikir verilmişdir. Mətnə əsasən, qızıl asanlıqla formasını dəyişsə də havada rəngini dəyişmir. Digər bəndlərdə verilən fikirlər qızıla xas olan xüsusiyyətlər deyil. Doğru cavab* ***1 və 3-cü bəndlərdir****.*

A variantı 10 saylı test tapşırığı
B variantı 10 saylı test tapşırığı
C variantı 10 saylı test tapşırığı
D variantı 10 saylı test tapşırığı

На какие вопросы есть ответы в тексте?

1. Кто определяет модные тенденции в мире золотых украшений?
2. Какая валюта будет преобладать в мире через несколько лет?
3. Сколько граммов золота используют при изготовлении зубного протеза?
4. Сколько процентов добываемого ежегодно золота используется ювелирами?
5. Когда были открыты самые богатые мировые запасы золота?

İzah: *Bu açıq tipli test tapşırığında verilmiş suallardan hansılarına mətndə cavab olduğu soruşulur. Mətnə əsasən, zinət əşyalarda dəbli tendensiyaları dizaynerlərin müəyyən etdiyi, zərgərlərin hasil olunan qızılın 10 faizini istifadə etməsi və 1886-cı ildə zəngin dünya qızıl ehtiyatlarının aşkar olunduğunu müəyyən etmək mümkündür. Bir neçə il sonra dünyada hansı valyuta üstünlük təşkil edəcək və bir diş protezi üçün neçə qramm qızılın istifadə olunması haqda mətndə məlumat verilmir. Beləliklə,* ***1, 4 və 5-ci bəndlərdə*** *qeyd olunan fikirlər doğru cavablardır.*

Прочитайте текст и
выполните задания 11 – 15.

Эскимосы – жители холодного арктического региона – приспосабливаются к суровым климатическим условиям, используя подручные строительные материалы при возведении жилищ. Для выживания им требуется предельная выносливость организма, определённый характер и своеобразный быт. Традиционный куполообразный дом эскимосов – иглу может противостоять любой погоде.

В северных регионах Гренландии, Канады и Аляски коренные жители ценят комфорт каменных и деревянных жилищ – однако не теряют навыка постройки снежных иглу. Во время переходов общин эскимосы сооружают временные убежища, чтобы не замёрзнуть и надёжно укрыться от пурги.

Строительство иглу требует сноровки и понимания основных физических свойств воды. В свежем плотном сугробе вырывается яма определённого размера. При помощи ножа из твёрдого снега формируют отдельные блоки. Из них выкладывают круг, причём верхнюю часть срезают так, чтобы последующий ряд шёл по сужающейся спирали. Каждый кирпичик должен опираться на предыдущий в трёх точках. Последний блок делают с широкими верхними краями, чтобы он закрыл крышу. По ходу строительства трещины залепляют мягким снегом. Проход в иглу делают с небольшим коридором и ниже уровня пола, чтобы поступал воздух, но тепло при этом не уходило.

Чтобы иглу не осыпался на головы жителей от малейшего порыва ветра, необходимо его укреплять. Для этого блоком закрывают вход в жилище и внутри зажигают лампу на животном жире – от тепла снег начинает таять, но из-за закругленной формы не капает, а пропитывает нижние блоки. Когда открывается вход, внутрь врывается ветер и хрупкий снежный купол становится прочным ледяным домом. В иглу от снежных блоков довольно светло, но иногда делают окна изо льда и тюленьих кишок.

Внутри иглу сухой и тёплый. Для бóльшего комфорта можно устелить пол шкурами и зажечь плошки со сгорающим жиром – чтобы было теплее. Недостатка кислорода не ощущается: тяжёлый углекислый газ уходит вниз и выходит наружу через входное отверстие. Стены тоже не тают – снег выводит лишнее тепло наружу и впитывает влагу.

Строится такое убежище быстро, у опытных охотников может уйти час-полтора, если приняться за дело в четыре-шесть пар рук. В доме из снега не замерзнешь, даже когда снаружи ниже 40 градусов.

A variantı 11 saylı test tapşırığı
B variantı 11 saylı test tapşırığı
C variantı 11 saylı test tapşırığı
D variantı 11 saylı test tapşırığı

Выберите правильный вариант ответа (один из предложенных), согласно тексту.

11.1. Иглу – это надежное пристанище коренных жителей Севера от пурги и холода.

A) Верно B) Неверно

İzah: *İqlu şimal sakinlərinin soyuq və fırtınadan qorunmaq üçün etibarlı sığınacağıdır. Mətnə əsasən* ***bu fikir doğrudur.***

11.2. В иглу тепло сохраняется и в сорокаградусный мороз.

A) Верно B) Неверно

İzah: *İqluda qırx dərəcə şaxtada da isti olur. Mətnə əsasən* ***bu fikir doğrudur.***

11.3. Иглу строятся по сужающейся спирали для проветривания его изнутри.

A) Верно B) Неверно

İzah: *İqlunu içəridən havalandırmaq üçün onu daralan spiral üsulu ilə tikirdilər. Mətnə əsasən* ***bu fikir yanlışdır.***

11.4. Для укрепления иглу стены завешивали шкурами животных.

A) Верно B) Неверно

İzah: *İqlunu bərkitmək üçün divarlara heyvan dəriləri asmışdılar. Mətnə əsasən* ***bu fikir yanlışdır.***

A variantı 12 saylı test tapşırığı
B variantı 12 saylı test tapşırığı
C variantı 13 saylı test tapşırığı
D variantı 14 saylı test tapşırığı

С какой целью оставляют узкое пространство в проходе в иглу?

A) для доступа воздуха и сохранения тепла
B) для пропитки нижних блоков иглу
C) для прочности и создания тепла в доме
D) для установления звукоизоляции в доме
E) для вывода лишнего тепла

İzah: *Bu test tapşırığında iqlunun girişində dar boşluğun hansı məqsədlə saxlanıldığı soruşulur. Mətnə əsasən, iqlunun girişində dar yer havanın daxil olması və istinin saxlanılmasına xidmət edir: "Проход в иглу делают с небольшим коридором и ниже уровня пола, чтобы поступал воздух, но тепло при этом не уходило". Beləliklə, "****для доступа воздуха и сохранения тепла****" fikrinin olduğu bənd* ***doğru cavab*** *sayılır.*

A variantı 13 saylı test tapşırığı
B variantı 14 saylı test tapşırığı
C variantı 12 saylı test tapşırığı
D variantı 12 saylı test tapşırığı
Дополните предложение.
«Возведение иглу требует ... .»
A) тёплого климата
B) городского быта
C) географических знаний
D) определённых навыков
E) каменных блоков
İzah: *Bu test tapşırığında cümlənin mətnə əsasən tamamlanması tələb olunur. Mətndə verilmiş "Строительство иглу требует сноровки и понимания основных физических свойств воды" cümləsindən bəlli olur ki, iqlunun tikilməsi müəyyən səriştə tələb edir. Beləliklə, "**определённых навыков**" fikrinin verildiyi bənd **doğru cavab** sayılır.*

A variantı 14 saylı test tapşırığı
B variantı 13 saylı test tapşırığı
C variantı 14 saylı test tapşırığı
D variantı 13 saylı test tapşırığı
Каким образом коренные жители севера добиваются прочности иглу?
A) вырывая небольшие ямы
B) закрывая вход в жилище и согревая его
C) строя окна изо льда и тюленьих кишок
D) залепляя трещины рыхлым снегом
E) создавая проходы ниже уровня пола
İzah: *Bu test tapşırığında şimalın yerli əhalisinin iqlunun möhkəmliyini necə əldə etdikləri soruşulur. Mətnə əsasən, girişi qar bloku ilə bağlayaraq və içərini isitməklə iqlunun möhkəmliyini əldə etmək olar: "Чтобы иглу не осыпался на головы жителей от малейшего порыва ветра, необходимо его укреплять. Для этого блоком закрывают вход в жилище и внутри зажигают лампу на животном жире – от тепла снег начинает таять, но из-за закругленной формы не капает, а пропитывает нижние блоки". Beləliklə, "**закрывая вход в жилище и согревая его**" fikrinin olduğu bənd **doğru cavab** sayılır.*

A variantı 15 saylı test tapşırığı
B variantı 15 saylı test tapşırığı
C variantı 15 saylı test tapşırığı
D variantı 15 saylı test tapşırığı
На какие вопросы можно найти ответ в тексте?
1. При скольких градусах можно строить иглу?
2. Когда эскимосы строят временные убежища?
3. Сколько человек помещается в иглу?
4. Как можно разрушить постройку?
5. Как быстро можно построить иглу?
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş suallardan hansılarının cavabının mətndə əks olunduğu soruşulur. Eskimosların nə zaman müvəqqəti sığınacaq tikdikləri və iqlununun nə qədər tez tikilməsi haqqında sualların cavabına mətndə rast gəlmək mümkündür. Verilmiş bəndlərə əsasən **"Когда эскимосы строят временные убежища?** və **Как быстро можно построить иглу?"** sualları olan bəndlər **doğru cavab** hesab edilir.*

A variantı 16 saylı test tapşırığı
B variantı 19 saylı test tapşırığı
C variantı 18 saylı test tapşırığı
D variantı 20 saylı test tapşırığı
Укажите слово, ***отличающееся*** от других слов по своему лексико-грамматическому признаку.
A) покупатель B) растворитель
C) мечтатель D) наблюдатель
E) преподаватель
İzah: *Bu test tapşırığında bir sözün digər sözlərdən leksik-qrammatik xüsusiyyətinə görə fərqləndirildiyi soruşulur. "Покупатель" (alıcı), "мечтатель" (xəyalpərəst), "наблюдатель" (müşahidəçi), "преподаватель" (müəllim) – canlı isimlərdir, "растворитель" (əridici, həlledici) isə cansız isimlərə aiddir. Beləliklə, **"растворитель"** fikri olan bənd **doğru cavab** sayılır.*

A variantı 17 saylı test tapşırığı
B variantı 18 saylı test tapşırığı
C variantı 19 saylı test tapşırığı
D variantı 19 saylı test tapşırığı

Укажите ряд слов с близким значением:

A) работать, отдыхать B) говорить, молчать
C) защищать, оберегать D) поощрять, наказывать
E) помнить, забывать

İzah: *Bu test tapşırığında mənaca bir-birinə yaxın olan sözlərin sırasının göstərilməsi tələb olunur.* "Работать" (işləmək), "отдыхать" (istirahət etmək), "говорить" (danışmaq), "молчать" (susmaq), "поощрять (həvəsləndirmək), "наказывать" (cəzalandırmaq), "помнить" (yadda saxlamaq), "забывать" (yaddan çıxartmaq) – əks mənalı sözlərdir, "защищать, оберегать" (qorumaq, mühafizə etmək, saxlamaq) isə yaxın məna verən sözlərdir. Beləliklə, ***"защищать, оберегать"*** *sözləri olan bənd* ***doğru cavab*** *sayılır.*

A variantı 18 saylı test tapşırığı
B variantı 20 saylı test tapşırığı
C variantı 20 saylı test tapşırığı
D variantı 18 saylı test tapşırığı

Составить текст:

1. Главный фасад дома отличается удачной пропорциональностью.
2. Украшением внутреннего убранства являются камины, покрытые богатой росписью.
3. Дом Шекихановых привлекает изяществом и человеческой теплотой.
4. Также прекрасен интерьер дома, особенно залы второго этажа.
5. Ниши, расположенные по обе стороны камина, расписаны сюжетами из произведений Низами Гянджеви.

A) 3, 1, 5, 4, 2 B) 5, 2, 1, 4, 3 C) 3, 1, 4, 2, 5
D) 5, 2, 3, 1, 4 E) 1, 3, 5, 2, 4

İzah: *Bu test tapşırığında mətnin tərkib hissələri arasındakı məntiqi ardıcıllığı müəyyən etmək tələb olunur. Verilmiş cümlələrə nəzər saldıqda "****Дом Шекихановых привлекает изяществом и человеческой теплотой****" cümləsinin birinci işlənilməsi məqsədəuyğun sayılır. Daha sonra "****Главный фасад дома отличается удачной пропорциональностью"; "Также прекрасен интерьер дома, особенно залы второго этажа", "Украшением внутреннего убранства являются камины, покрытые богатой росписью" və "Ниши, расположенные по обе стороны камина, расписаны сюжетами из произведений Низами Гянджеви****" cümlələrin verilməsi düzgün olardı. Beləliklə, test tapşırığının* ***doğru cavabı*** *3, 1, 4, 2, 5 ardıcıllığı olan bənddir.*

A variantı 19 saylı test tapşırığı
B variantı 16 saylı test tapşırığı
C variantı 17 saylı test tapşırığı
D variantı 16 saylı test tapşırığı

Укажите верное толкование слова ***испуг***.

A) ощущение душевного покоя B) неудача в достижении чего-нибудь
C) привязанность к кому-либо D) чувство сильного возмущения
E) внезапное чувство страха

İzah: *Bu test tapşırığında sözün mənasının düzgün izahı tələb olunur. "Испуг*" sözü gözlənilməyən qorxu hissi mənasında istifadə olunur. Digər bəndlərdə istifadə olunanlar: "***ощущение душевного покоя***" (sakitlik hissi), ***"неудача в достижении чего-нибудь***" (nədəsə uğursuz nailiyyət), "***привязанность к кому-либо***" (kiməsə bağlılıq), "***чувство сильного возмущения***" (güclü qəzəb hissi) "***испуг***" sözünün mənasını əks etdirmir. *Beləliklə,* ***"внезапное чувство страха"*** *fikri olan bənd* ***doğru cavab*** *sayılır.*

A variantı 20 saylı test tapşırığı
B variantı 17 saylı test tapşırığı
C variantı 16 saylı test tapşırığı
D variantı 17 saylı test tapşırığı

Укажите ***ошибочный*** вариант.

A) Свыше ста волонтёров получили свои сертификаты.
B) Они учились в одном университете.
C) На заседании присутствовало двадцать три преподавателей.
D) Полтора месяца я изучал английский язык.
E) На протяжении двух месяцев не было дождей.

İzah: *Bu test tapşırığında yanlış variantı müəyyən etmək tələb olunur.* "На заседании присутствовало двадцать три преподавателей" (İclasda iyirmi üç müəllim iştirak etmişdir) cümləsi qrammatik baxımdan səhvdir. *"Двадцать три*" saydan sonra gələn isim yiyəlik hal (təkdə) şəkilçisini tələb edir. Qrammatik qaydalara əsasən ***"****На заседании присутствовало двадцать три преподавателей****"*** *fikri olan bənd* ***doğru cavab*** *sayılır.*

Deutsch

Hören Sie den Dialog und antworten Sie auf die Fragen 1 – 5.

Nationalität

Andreas: Hallo Isabel, hast du das Formular schon ausgefüllt?
Isabel: Ja, aber das war zu viel. Ich brauchte eine Stunde dafür.
Andreas: Ja, du hast Recht.
Isabel: Und bei einigen Feldern gab es zu wenig Platz.
Andreas: Wo genau?
Isabel: Da, wo ich die Nationalität angeben musste. Da musste ich ganz eng schreiben.
Andreas: Da hatte ich kein Problem.
Isabel: Andreas, ich habe zwei Nationalitäten und zwar Deutsch und Chinesisch.
Andreas: Wie ist das möglich?
Isabel: Mein Vater ist Deutscher und meine Mutter Chinesin.
Andreas: Wo haben sie sich kennengelernt?
Isabel: Als mein Vater beruflich in China war, hat er sich in sie verliebt. Dann sind sie zusammen nach Deutschland gekommen und haben eine Familie gegründet.
Andreas: Da war sicher Liebe auf dem ersten Blick, wie in einem Liebesfilm. Komm erzähl weiter.
Isabel: Am Anfang war es für meine Mutter sehr schwer, denn sie konnte kaum Deutsch.
Andreas: Wie hat sie sich verständigt?
Isabel: Englisch war der Normalfall und sie besuchte einen Deutschkurs.
Andreas: Wie lange dauerte das?
Isabel: Fast drei Jahre, weil sie inzwischen meine Schwester bekam.
Andreas: Deine Mutter hat sich wirklich Mühe gegeben.
Isabel: Hm, das kannst du Laut sagen. Ich wünsche mir, ich wäre gern wie sie.
Andreas: Du bist auch ein sehr fleißiger Mensch, Isabel und Aufgeben ist auch keine deiner Eigenschaften.
Isabel: Wenn du das sagst…
Andreas: Wer weiß, vielleicht heiratest du einen Engländer und deine Kinder haben dann sogar drei oder vier Nationalitäten.
Isabel: Übertreib bitte nicht. Das ist zu viel.
Andreas: Dann würde ein ganzes Blatt nur für die Nationalitätsangabe nicht reichen.
Isabel: Andreas, du bringst mich immer zum Lachen. Komm ich spendiere dir einen Kaffee.
Andreas: Gehen wir und vielleicht treffen wir jemand anderen mit zwei oder drei Nationalitäten.

A variantı 1 saylı test tapşırığı
B variantı 1 saylı test tapşırığı
C variantı 1 saylı test tapşırığı
D variantı 1 saylı test tapşırığı

Wählen Sie richtige Antwort laut Dialog aus.
Wofür brauchte Isabel eine Stunde Zeit?
A) Für die Lösung eines Problems
B) Für die Ausfüllung eines Formulars
C) Für die Sendung eines Formulars
D) Für das Schreiben eines Textes
E) Für das Sprechen mit Andreas

İzah: *Bu test tapşırığında dialoqa əsasən verilmiş sualın doğru cavabının müəyyən edilməsi tələb olunur. Dialoqda Andreas İzabeldən anketi doldurduğunu soruşur. İzabel anketi doldurduğunu təsdiqləyir və bunun çox vaxt apardığını bildirir. Beləliklə, tapşırıqda verilmiş* ***"Wofür brauchte Isabel eine Stunde Zeit?"*** *(İzabelə nə üçün bir saat vaxt lazım olub?) sualının* ***doğru cavabı " Für die Ausfüllung eines Formulars"*** *(anketin doldurulması üçün) fikrinin qeyd olunduğu bənddir.*

A variantı 2 saylı test tapşırığı
B variantı 2 saylı test tapşırığı
C variantı 2 saylı test tapşırığı
D variantı 2 saylı test tapşırığı

Welche Frage beantwortet der Dialog?
A) Ab wann beginnt Andreas, Englisch und Chinesisch zu lernen?
B) Warum musste Isabel bei einigen Feldern eng schreiben?
C) Wo haben sich Andreas und Isabel kennengelernt?
D) Wozu will Isabel genauso gut wie ihr Vater Chinesisch sprechen?
E) Warum kann Andreas nicht so gut auf Chinesisch sprechen?

İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş suallardan hansının mətndə cavablandırıldığı soruşulur. Dialoqda Andreas və İzabel anketin doldurulmasından danışırlar və İzabelin danışığından aydın olur ki, anketdə bəzi xanalara öz şəxsi məlumatlarını*

daxil edərkən sıx yazmalı olub. Buna əsasən də ***“Warum musste Isabel bei einigen Feldern eng schreiben?“*** *(Nəyə görə İzabel bəzi xanalarda sıx yazmalı olub?) sualının* ***doğru cavabını*** *mətnə əsasən müəyyən etmək olar****.***

A variantı 3 saylı test tapşırığı
B variantı 3 saylı test tapşırığı
C variantı 3 saylı test tapşırığı
D variantı 3 saylı test tapşırığı

Wählen Sie richtige Antwort laut Dialog aus.

Aus welchem Grund war Isabels Vater in China?

A) Aus beruflichen Gründen
B) Aus wirtschaftlichen Gründen
C) Aus wissenschaftlichen Gründen
D) Aus gesundheitlichen Gründen
E) Aus privaten Gründen

İzah: *Bu test tapşırığında dialoqa əsasən verilmiş sualın doğru cavabının müəyyən edilməsi tələb olunur. Sualda İzabelin atasının nə ilə əlaqədar olaraq Çində olması soruşurulur. Dialoqda da İzabel bu haqda bildirir ki, atası işlə əlaqədar Çində olub. Beləliklə, tapşırıqda verilmiş* ***“Aus welchem Grund war Isabels Vater in China?“*** *(İzabelin atası nə ilə əlaqədar olaraq Çində olub?) sualının* ***doğru cavabı “Aus beruflichen Gründen“*** *(İşlə əlaqədar olaraq) fikrinin qeyd olunduğu bənddir.*

A variantı 4 saylı test tapşırığı
B variantı 4 saylı test tapşırığı
C variantı 4 saylı test tapşırığı
D variantı 4 saylı test tapşırığı

Ergänzen Sie den Satz.

Am Anfang war es für Isabels Mutter nicht leicht, … .

A) denn sie konnte kein Formular ausfüllen
B) weil sie keine Arbeit finden konnte
C) weil sie kaum Deutsch konnte
D) weil sie nicht ausziehen wollte
E) denn sie wollte in England leben

İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümləni mətnə əsasən düzgün tamamlamaq tələb olunur. Dialoqdan aydın olur ki, İzabelin anası Çindən Almaniyaya gəlib və qeyd olunur ki, alman dilini bilməməsi ilk vaxtlarda ona çətinlik yaradıb. Tapşırıqda verilmiş* ***“Am Anfang war es für Isabels Mutter nicht leicht,*** *… .“ (İlk vaxtlarda İzabelin anası üçün asan olmamışdı, … .) cümləsini “****weil sie kaum Deutsch konnte****“ (çünki o, alman dilini heç bilmirdi) qeyd olunan bənd mətnə əsasən* ***doğru*** *tamamlayır.*

A variantı 5 saylı test tapşırığı
B variantı 5 saylı test tapşırığı
C variantı 5 saylı test tapşırığı
D variantı 5 saylı test tapşırığı

Wählen Sie die richtige Aussage laut Dialog aus.

A) Isabels Mutter hat Deutsch fast zwei Jahre gelernt.
B) Isabel und Andreas haben sich jetzt kennengelernt.
C) Isabel will nicht mehr wie ihre Mutter sein.
D) Isabels Eltern haben sich in China kennengelernt.
E) Andreas lädt Isabels Eltern zum Kaffee ein.

İzah: *Bu tapşırıqda verilmiş fikirlər arasından dialoqa əsasən doğru fikri seçmək tələb olunur. Dialoqdan aydın olur ki, İzabelin anası çinli, atası isə almandır. Atası işlə əlaqədar Çində olanda İzabelin anası ilə tanış olub. Beləliklə, „****Isabels Eltern haben sich in China kennengelernt****“ (İzabelin valideynləri Çində tanış olublar) fikrinin qeyd olunduğu bənd tapşırığın* ***doğru cavabıdır.***

Lesen Sie den Text und antworten Sie auf die Fragen 6 – 10.

Es ist ein ganz normaler Samstag und Sonja Pilch macht in Düsseldorf am Rhein einen Spaziergang. Der Fluss hat wenig Wasser, weil es in den letzten Monaten kaum geregnet hat. Neben dem Wasser sieht Sonja etwas, das wie ein großes Stück Holz aussieht. Als sie es anhebt, merkt sie, dass es viel schwerer als Holz ist. Da in der Nähe schon ein Mammutzahn gefunden wird, denkt Sonja, dass auch ihr Fund ein Mammutzahn sein könnte.

Ein Wissenschaftler von der Universität Bonn bestätigt ihre Vermutung: Es handelt sich um ein großes Stück eines Mammutzahns, etwa 1,30 Meter lang und 25 Kilogramm schwer. Sonja Pilch meldet ihren Fund beim Amt für Bodendenkmalpflege. In Deutschland ist das gesetzlich vorgeschrieben: Funde aus der Erdgeschichte müssen beim Amt gemeldet werden.

Der Zahn befindet sich jetzt im Landesmuseum Bonn. „Momentan liegt der Zahn noch im Kühlraum, man muss ihn feucht und kühl halten", erklärt Kurator Ralf W. Schmitz. Die lange Zeit im Wasser hilft, dass der Zahn noch gut erhalten ist. Wenn so ein altes Stück Elfenbein zu trocken wird, zerbricht es schnell. Wie alt der Zahn genau ist, weiß man noch nicht sicher. Wahrscheinlich ist er älter als 15.000 Jahre, aber jünger als 200.000 Jahre.

Laut Schmitz hat der Zahn jedoch keine große archäologische Bedeutung. „Solche Stücke findet man immer wieder", sagt er. Was mit dem Zahn passiert, hängt davon ab, ob die Wissenschaftler ihn für wichtig halten. Wenn der Zahn keinen besonderen Wert hat, gehört er zur Hälfte Sonja Pilch und zur anderen Hälfte Deutschland. Als Ausstellungsstück in einem Museum kommt er aber auf jeden Fall in Frage.

A variantı 6 saylı test tapşırığı
B variantı 6 saylı test tapşırığı
C variantı 6 saylı test tapşırığı
D variantı 6 saylı test tapşırığı

Təqdim olunan 6 saylı test tapşırığında verilmiş 4 fikrin mətnə əsasən doğru və ya yanlış olmasını müəyyənləşdirmək tələb olunur.

Sind die folgenden Aussagen dem Text entsprechend richtig oder falsch? Wählen Sie.

6.1. Laut Kurator Schmitz hat der Mammutzahn eine große archäologische Bedeutung.

A) Richtig B) Falsch

İzah: *Bu fikirdə bildirilir ki, kurator Şmitsə görə mamont dişinin böyük arxeoloji əhəmiyyəti var. Mətndə isə bunun əksinə olaraq Şmits mamont dişinin böyük arxeoloji əhəmiyyəti olmadığını bildirir. Beləliklə də verilmiş bu fikir mətnə əsasən* ***yanlışdır****.*

6.2. Der Fund von Sonja Pilch wurde von einem Wissenschaftler der Universität Bonn als Mammutzahn bestätigt.

A) Richtig B) Falsch

İzah: *Bu fikirdə bildirilir ki, Sonja Pilxin tapıntısının mamont dişi olması Bonn Universitetinin alimi tərəfindən təsdiq olunub. Mətndə də tapıntının həqiqətən həmin universitetin alimi tərəfindən mamont dişi olması təsdiq edilir. Buna əsasən verilmiş fikir* ***doğrudur****.*

6.3. Es gibt einen wissenschaftlichen Beweis dafür, dass der Mammutzahn jünger als 15.000 Jahre ist.

A) Richtig B) Falsch

İzah: *Bu fikirdə qeyd olunur ki, tapılmış mamont dişinin yaşının 15.000 ildən az olduğunu göstərən elmi sübutu var. Mətndə isə bunun əksinə olaraq, qeyd olunur ki, mamont dişinin dəqiq yaşının nə qədər olduğu bilinmir və güman edilir ki, mamont dişinin yaşı 15.000 ildən çox, 200.000 ildən azdır. Buna əsasən də verilmiş fikir* ***yanlışdır****.*

6.4. Der Mammutzahn ist momentan im Landesmuseum Bonn.

A) Richtig B) Falsch

İzah: *Mətndən məlum olur ki, həqiqətən də mamont dişi hal-hazırda Bonndakı əyalət muzeyində saxlanılır. Buna əsasən də verilmiş bu fikir mətnə əsasən* ***doğrudur****.*

A variantı 7 saylı test tapşırığı
B variantı 9 saylı test tapşırığı
C variantı 8 saylı test tapşırığı
D variantı 9 saylı test tapşırığı

Wählen Sie die richtige Antwort dem Text entsprechend.
Warum war der Mammutzahn gut erhalten?
A) Weil das Wetter trocken war
B) Weil er unter der Erde versteckt war
C) Weil er schnell ins Museum gebracht wurde
D) Weil Sonja Pilch ihn sofort beim Amt gemeldet hat
E) Weil er lange Zeit im Wasser lag

İzah: *Bu tapşırıqda mətnə əsasən verilmiş sualın doğru cavabını müəyyən etmək tələb olunur. Bu sualda mamont dişinin nə üçün yaxşı qaldığı soruşulur. Mətndən aydın olur ki, o, uzun müddət suda olduğu üçün yaxşı qalmışdır, çünki su belə şeylərin yaxşı qalmasına kömək edir. Mətnə əsasən tapşırığın* ***doğru cavabı „Weil er lange Zeit im Wasser lag“*** *fikrinin qeyd olunduğu bənddir.*

A variantı 8 saylı test tapşırığı
B variantı 8 saylı test tapşırığı
C variantı 9 saylı test tapşırığı
D variantı 8 saylı test tapşırığı

Welche der folgenden Fragen wird im Text beantwortet?
A) Seit wann beschäftigt sich Sonja Pilch mit der Archäologie?
B) Warum ging Sonja Pilch am Rhein spazieren?
C) Was wurde am Rhein von Sonja Pilch gefunden?
D) Was suchte Sonja Pilch am Rhein?
E) Wo hat man noch andere Mammutzähne gefunden?

İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş suallardan hansının mətndə cavablandırıldığı soruşulur. Mətndən aydın olur ki, Sonya Pilx adlı bir xanım Reyn çayının sahilində gəzinti zamanı mamont dişi tapır. Buna əsasən də* ***„Was wurde am Rhein von Sonja Pilch gefunden?“*** *sualının* ***doğru cavabını*** *mətnə əsasən müəyyən etmək olur.*

A variantı 9 saylı test tapşırığı
B variantı 7 saylı test tapşırığı
C variantı 7 saylı test tapşırığı
D variantı 7 saylı test tapşırığı

Ergänzen Sie den Satz dem Text entsprechend.
Sonja meldet ihren Fund beim Amt für Bodendenkmalpflege, … .
A) weil sie ihn verkaufen möchte
B) weil sie ihn dem Museum nicht abgeben will
C) weil er älter als 200.000 Jahre ist
D) weil sie ihn im Museum ausstellen will
E) weil es gesetzlich vorgeschrieben ist

İzah: *Bu test tapşırığında mətnə əsasən cümləni tamamlamaq tələb olunur. Mətni oxuyarkən məlum olur ki, Sonya mamont dişi tapması haqqında abidələrin qorunması adlı idarəyə xəbər verir. Mətndə bildirilir ki, Almaniya qanunlarına görə hər hansı bir tapıntı haqqında mütləq dövlət orqanına məlumat verilməlidir, çünki bu qanunla tənzimlənir. Bununla əlaqədar olaraq, tapşırığın* ***doğru cavabı „weil es gesetzlich vorgeschrieben ist“*** *fikrinin qeyd olunduğu bənddir.*

A variantı 10 saylı test tapşırığı
B variantı 10 saylı test tapşırığı
C variantı 10 saylı test tapşırığı
D variantı 10 saylı test tapşırığı

Welche Aussagen sind dem Text entsprechend richtig?
1. Der Mammutzahn muss im Kühlraum gehalten werden.
2. Laut Schmitz findet man solche alten Stücke seltener.
3. Der Mammutzahn wurde von Sonja Pilch bei einem Spaziergang gefunden.
4. Der Mammutzahn wird jetzt in einem Trockenraum aufbewahrt.

İzah: *Açıq tipli bu test tapşırığında mətnə əsasən doğru fikirlərin seçilməsi tələb olunur. Bu tapşırıqda yalnız iki fikir* **(1, 3)** *mətnə əsasən doğrudur. Mətndən də aydın olur ki, bu 2 fikir „1.* ***Der Mammutzahn muss im Kühlraum gehalten werden****“ (Mamont dişi sərin yerdə saxlanılmaldır) və „3.* ***Der Mammutzahn wurde von Sonja Pilch bei einem Spaziergang gefunden****“ (Mamont dişi Sonya Pilx tərəfindən gəzinti zamanı tapılmışdır) mətnə əsasən* ***doğrudur.***

Lesen Sie den Text und antworten Sie auf die Fragen 11 – 15.

I. Unternehmen wie Ikea, Adidas und Apple sprechen seit einiger Zeit mit ihren Kunden mit „Du“. Die Höflichkeitsform „Sie“ verwendet man immer seltener. Wird man das „Sie“ bald gar nicht mehr hören?

II. Die Mitarbeiter von Ikea sind seit 2003 die ersten Menschen in Deutschland, die damit anfangen. Auch Unternehmen wie Adidas, Apple oder Aldi beginnen nach Ikea, ihre Kunden zu duzen. Ikea möchte damit „ein Stück Schweden in die Welt tragen“, wie eine Sprecherin erklärt. In Schweden wird seit über 50 Jahren offiziell nur noch geduzt.

III. In Deutschland ist das jedoch eine ungewöhnliche Entscheidung. „Traditionell herrscht in der deutschen Sprache eine ‚Sie‘-Kultur“, sagt die Kommunikationsberaterin Kerstin Hoffmann. Unter Erwachsenen kann es lange dauern, bis man sich das „Du“ anbietet, besonders im Berufsleben. Für Unternehmen, die hauptsächlich jüngere Kunden haben, ist das „Du“ jedoch „ganz bewusst Teil der Firmenidentität“, so Hoffmann.

IV. Damit liegen sie im Trend, sagt auch die Sprachwissenschaftlerin Stefanie Stricker. „Das ‚Sie‘ wird immer weniger verwendet, das „Du“ wird immer häufiger genutzt.“ Ganz neu ist diese Entwicklung jedoch nicht: In Bayern zum Beispiel wird auch mit Fremden traditionell das „Du“ verwendet. In Hamburg sagt man zwar „Sie“, benutzt dann aber den Vornamen. Stricker glaubt, dass wir gerade einen großen Sprachwandel erleben, dessen Auswirkungen sich schon in der nächsten Generation zeigen werden.

V. … Wohl nicht, meint Stricker: „In offiziellen Situationen wird es auch von der jüngeren Generation verwendet.“ Manchmal erwarten auch fortschrittliche Menschen eine offizielle Anrede, zum Beispiel, wenn ein Wohnungsunternehmen die nächste Mieterhöhung per Post schickt. Und selbst bei einigen Unternehmen wird immer noch gesiezt – besonders im Kundenzentrum, wenn es um wichtige Angelegenheiten geht.

A variantı 11 saylı test tapşırığı
B variantı 11 saylı test tapşırığı
C variantı 11 saylı test tapşırığı
D variantı 11 saylı test tapşırığı

Təqdim olunan 11 saylı test tapşırığında verilmiş 4 fikrin mətnə əsasən doğru və ya yanlış olmasını müəyyənləşdirmək tələb olunur.

Sind die folgenden Aussagen dem Text entsprechend richtig oder falsch? Wählen Sie.

11.1. Die Mitarbeiter von Ikea in Deutschland duzen ihre Kunden seit 2003.

A) Richtig B) Falsch

İzah: *Bu fikirdə bildirilir ki, Almaniyadakı İkeanın əməkdaşları öz müştərilərinə 2003-cü ildən bəri „sən“ formasında müraciət edirlər. Mətndə də göstərilir ki, həqiqətən 2003-cü ildən bəri İkeanın əməkdaşları öz müştərilərinə „sən“ formasında müraciət edir. Buna görə də verilmiş bu fikir mətnə əsasən* ***doğrudur****.*

11.2. Adidas und Apple begannen nach Ikea, ihre Kunden zu duzen.

A) Richtig B) Falsch

İzah: *Bu fikirdə bildirilir ki, Adidas və Apple İkeadan sonra öz müştərilərinə „sən“ formasında müraciət etməyə başlayıblar. Mətndə də göstərilir ki, həmin şirkətlər də İkeadan sonra müştəriləri ilə „sən“lə danışmağa başlayırlar. Buna əsasən verilmiş fikir* ***doğrudur.***

11.3. In Bayern wird traditionell mit Fremden das „Sie“ verwendet.

A) Richtig B) Falsch

İzah: *Tapşırıqda bildirilir ki, Bavariyada ənənəvi olaraq yad insanlara „siz“ formasında müraciət olunur. Mətndə isə bunun əksi qeyd olunur, yəni Bavariyada ənənəvi olaraq yad insanlara „sən“lə müraciət edilir. Buna əsasən də verilmiş fikir* ***yanlışdır****.*

11.4. Das „Du“ wird in inoffiziellen Situationen nicht mehr verwendet.

A) Richtig B) Falsch

İzah: *Mətndə bir neçə şirkət müştəriləri ilə „sən“ formasında danışmağa başlayıb və aydın olur ki, artıq „siz“ müraciət formasından imtina edilir. Tapşırıqda isə tamamilə bunun əksi bildirilir, yəni „sən“ müraciət forması qeyri-rəsmi situasiyalarda daha istifadə olunmayacaq. Buna əsasən də verilmiş fikir* ***yanlışdır****.*

A variantı 12 saylı test tapşırığı
B variantı 13 saylı test tapşırığı
C variantı 14 saylı test tapşırığı
D variantı 12 saylı test tapşırığı

Welche der folgenden Fragen wird im Text beantwortet?

A) Wann wurde die „Sie“-Kultur in Deutschland verwendet?
B) Wie lange wird das „Du“ in Hamburg schon verwendet?
C) Warum ist das „Du“ in Deutschland seit über 50 Jahren üblich?
D) Was finden jüngere Kunden wichtiger im Berufsleben?
E) Welche Unternehmen duzen ihre Kunden?

İzah: *Test tapşırığında verilmiş suallardan hansının mətndə cavablandırıldığı soruşulur. Mətndə şirkətlərin „sən“ müraciət formasına üstünlük verməsindən söhbət gedir. Buna əsasən də „***Welche Unternehmen duzen ihre Kunden?** *sualının* ***doğru cavabını*** *mətnə əsasən müəyyən etmək olar.*

A variantı 13 saylı test tapşırığı
B variantı 12 saylı test tapşırığı
C variantı 13 saylı test tapşırığı
D variantı 14 saylı test tapşırığı

Ergänzen Sie den Satz dem Text entsprechend.

Die Unternehmen wie Ikea, Adidas und Apple … .

A) verwenden seit 2003 nur noch das „Sie“
B) sind schon seit über 50 Jahren in Deutschland
C) benutzen mehr formelle Anrede
D) haben vor, das „Du“ ganz abzuschaffen
E) beginnen, ihre Kunden zu duzen

İzah: *Bu test tapşırığında mətnə əsasən cümləni tamamlamaq tələb olunur. Mətndə göstərilir ki, İkea, Adidas və Apple kimi şirkətlər öz müştərilərinə "sən" formasında müraciət etməyə başlayırlar. Beləliklə, „***beginnen, ihre Kunden zu duzen***" fikrinin qeyd olunduğu bənd tapşırığın* ***doğru cavabıdır.***

A variantı 14 saylı test tapşırığı
B variantı 14 saylı test tapşırığı
C variantı 12 saylı test tapşırığı
D variantı 13 saylı test tapşırığı

Mit welchem Satz kann der 5. Absatz des Textes beginnen?

A) Erwarten viele Menschen in allen Unternehmen eine formelle Anrede?
B) Wird das „Sie“ bald ganz verschwinden?
C) Wird sich die Verwendung des „Du“ in Deutschland verringern?
D) Haben die Unternehmen wie Ikea und Adidas die Anredeform „Du“ benutzt?
E) Zeigt sich der Sprachwandel in den Massenmedien besonders stark?

İzah: *Verilmiş tapşırığa əsasən müəyyən etmək lazımdır ki, mətndəki 5-ci abzas qeyd olunan bəndlərdə verilmiş fikirlərdən hansı ilə başlaya bilər. Mətnin 5-ci abzasında "In offiziellen Situationen wird es auch von der jüngeren Generation verwendet " cümləsindəki "es" əvəzliyi "das "Sie" ismini əvəz edir. Həm buna, həm də 5-ci abzasın ümumi məzmununa əsasən verilmiş bəndlər arasından yalnız biri uyğun gəlir. 5-ci abzasın məzmununa uyğun gələn* ***doğru cavab „Wird das „Sie“ bald ganz verschwinden?***" *fikrinin qeyd olunduğu bənddir.*

A variantı 15 saylı test tapşırığı
B variantı 15 saylı test tapşırığı
C variantı 15 saylı test tapşırığı
D variantı 15 saylı test tapşırığı

Welche Aussagen sind dem Text entsprechend richtig?

1. Die Anredeform „Du“ verwendet man nur in der schriftlichen Kommunikation.
2. In Schweden wird seit über 50 Jahren offiziell nur noch das „Du“ verwendet.
3. In Schweden ist es üblich, sich beim ersten Kontakt zu siezen.
4. In Bayern werden auch die Fremden traditionell geduzt.
5. In Hamburg sagt man „Du“ und verwendet den Nachnamen.

İzah: *Açıq tipli bu test tapşırığında mətnə əsasən doğru fikirləri seçmək tələb olunur. Bu tapşırıqda yalnız iki fikir* **(2, 4)** *mətnə əsasən doğrudur. 2.* ***In Schweden wird seit über 50 Jahren offiziell nur noch das „Du“ verwendet*** *(İsveçdə rəsmi olaraq 50 ildən daha çoxdur ki, „sən“ müraciət forması istifadə olunur), 4.* ***In Bayern werden auch die Fremden traditionell geduzt*** *(Bavariyada ənənəvi olaraq yad insanlara da „sən“ deyə müraciət olunur).*

A variantı 16 saylı test tapşırığı
B variantı 19 saylı test tapşırığı
C variantı 18 saylı test tapşırığı
D variantı 19 saylı test tapşırığı

Wählen Sie die richtige Variante aus.

– Was? Willst du dein Praktikum verlängern?
– Ja, ich habe noch nicht genug Erfahrung … .

A) ausgefüllt B) gelöst C) aufgegeben
D) gesammelt E) verloren

İzah: *Bu test tapşırığında düzgün feili seçmək tələb olunur. Tapşırıqda verilmiş cümlə Perfekt-keçmiş zaman formasındadır. Tapşırığın birinci hissəsində verilmiş -„Sən praktikanın vaxtını uzatmaq istəyirsən?“ sualına -„Bəli, mən hələ kifayət qədər təcrübə ...“ verilmiş cavab hissəsindəki boşluğa bəndlər arasından „gesammelt-toplamamışam“ uyğun gəlir. Beləliklə, tapşırığın* ***doğru cavabı „gesammelt“*** *qeyd olunan bənddir.*

A variantı 17 saylı test tapşırığı
B variantı 17 saylı test tapşırığı
C variantı 17 saylı test tapşırığı
D variantı 17 saylı test tapşırığı

Wählen Sie die entsprechende Variante aus.

Jemandem zustimmen:

1. Das kann ich mir nicht vorstellen.
2. Ich bin anderer Meinung.
3. Damit bin ich völlig einverstanden.
4. Das passt mir auch nicht.
5. Ich denke, das ist eine gute Idee.

A) 3, 4 B) 2, 4 C) 1, 2 D) 3, 5 E) 1, 5

İzah: *Bu test tapşırığında "Jemandem zustimmen-kiminləsə razılaşmaq" ifadəsinə uyğun gələn fikirləri seçmək tələb olunur. Bu tapşırıqda yalnız iki fikir* **Damit bin ich völlig einverstanden** *(Bununla tamamilə razıyam) və* **Ich denke, das ist eine gute Idee***"(Düşünürəm ki, bu yaxşı fikirdir) uyğun gəlir. Buna əsasən də 3-cü və 5-ci fikirlərin verildiyi bənd test tapşırığının* ***doğru cavabıdır****.*

A variantı 18 saylı test tapşırığı
B variantı 16 saylı test tapşırığı
C variantı 19 saylı test tapşırığı
D variantı 20 saylı test tapşırığı

Wählen Sie die entsprechende Variante aus.

Bert: … Und ich möchte ihr eine Uhr schenken.
Udo: Wann hat sie Geburtstag?
Bert: Übermorgen. Kannst du mir dabei helfen, die beste Uhr auszuwählen?
Udo: Natürlich. Wann gehen wir sie kaufen?

A) Niemand hat ihm etwas geschenkt.
B) Bald hat meine Mutter Geburtstag.
C) Mein Bruder hatte gestern Geburtstag.
D) Ich interessiere mich für alte Bücher.
E) Wir wollen dir zum Geburtstag gratulieren.

İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş dialoqu tamamlamaq tələb olunur. Test tapşırığında Bertin ona-ihr (sie əvəzliyi Dativ-yönlük halda-ihr olur) saat hədiyyə etmək istədiyi qeyd olunur və Udo onun (sie) ad gününün nə vaxt olduğunu soruşur. Dialoqun ilk cümlələrinə fikir verdikdə ad günü olan şəxsin xanım olması məlum olur. Buna əsasən də "***Bald hat meine Mutter Geburtstag***" ("Tezliklə anamın ad günüdür") fikrini verilmiş boşluğa qoyduqda dialoq məntiqi ardıcıllığa uyğun olaraq dolğun şəkildə tamamlanır.*

A variantı 19 saylı test tapşırığı
B variantı 20 saylı test tapşırığı
C variantı 20 saylı test tapşırığı
D variantı 16 saylı test tapşırığı

Wählen Sie die entsprechende Negation aus.

"Ich bin ein ehrlicher Mann, ich nehme … Geld", sagte der Junge.

A) kein B) keinem C) keine
D) keiner E) keinen

İzah: *Bu test tapşırığında düzgün inkar sözünü seçmək tələb olunur. Bildiyimiz kimi, isimləri inkar etmək üçün "kein(e)" inkar sözündən istifadə edilir. Bu cümlədə inkar olunan isim təkdə (***Geld***) orta cinsdə və Akkusativ-təsirlik halda olduğu üçün tapşırığın* ***doğru cavabı "kein"*** *qeyd olunan bənddir.*

A variantı 20 saylı test tapşırığı
B variantı 18 saylı test tapşırığı
C variantı 16 saylı test tapşırığı
D variantı 18 saylı test tapşırığı

Wählen Sie das entsprechende Relativpronomen aus.

Ich begegnete gestern einem Freund, ... ich seit langem nicht gesehen habe.

A) dem B) die C) das D) der E) den

İzah: *Bu test tapşırığında düzgün nisbi əvəzliyi təyin etmək tələb olunur. Məlumdur ki, nisbi əvəzlikliklər baş cümlədə təyin olunan ismin cinsinə uyğun seçilir. Tapşırıqda „der Freund“ ismi kişi cinsində olduğu üçün „sehen“ feili Akkusativ-təsirlik halını tələb etdiyi üçün **„den“** qeyd olunan bənd tapşırığın **doğru cavabıdır**.*

Le français

Une femme: Bonjour, madame. Je suis actuellement à la recherche d'un emploi. Mes enfants sont grands maintenant et je voudrais retravailler.
L'employée: Oui, dans quel domaine cherchez-vous un emploi? Quelles sont vos qualifications?
La femme: Après le bac, j'ai étudié la comptabilité et la gestion dans une école, pendant deux ans. Ensuite, j'ai passé une année en Angleterre comme une jeune fille au pair dans une famille. Et au début de mon mariage, j'ai travaillé pendant quatre ans dans une entreprise d'import-export, au service comptabilité. Je vous ai apporté une lettre de recommandation de mon ancien employeur et mes diplômes, tenez.
L'employée: Merci, madame. Vous devez remplir cette fiche, j'ai besoin de vos diplômes et de vos certificats de travail. Mais vous savez, actuellement, dans la comptabilité, il y a du chômage.
La femme: Tenez, s'il vous plaît, j'ai déjà rempli la fiche.
L'employée: Bon, vous parlez anglais et chinois ? Et comment avez-vous appris le chinois ?
La femme: Mon mari est chinois, je l'ai appris avec lui.
L'employée: Écoutez, j'ai peut-être quelque chose pour vous, une entreprise de textile vient d'ouvrir dans le quartier et ils cherchent une comptable à mi-temps. C'est une entreprise franco-chinoise. Ça vous intéresserait ?
La femme: Ce serait parfait, un emploi à mi-temps ! Je pourrais aussi m'occuper de mes enfants…
L'employée: Écoutez, je vous téléphone dès que j'ai des nouvelles.
La femme: Je vous remercie ! J'attends votre appel, ne m'oubliez pas, hein!
L'employée: Pas de problème. Je vous appelle.

Écoutez le dialogue et faites les exercices de 1 à 5.

A variantı 1 saylı test tapşırığı
B variantı 1 saylı test tapşırığı
C variantı 1 saylı test tapşırığı
D variantı 1 saylı test tapşırığı

1. De quoi parle-t-on essentiellement dans le dialogue ?
A) du service comptabilité
B) du chômage dans la comptabilité
C) d'une entreprise franco-chinoise qui vient d'ouvrir
D) d'une famille qui habite en Angleterre
E d'une femme qui est à la recherche d'un emploi

İzah: *Bu test tapşırığında dialoqda əsasən nədən bəhs olunduğu soruşulur. Dialoqda bir xanımın iş axtarışından söhbət gedir, beləliklə,* **«d'une femme qui est à la recherche d'un emploi »** *fikrinin qeyd olunduğu bənd* **doğru** *cavabdır.*

A variantı 2 saylı test tapşırığı
B variantı 2 saylı test tapşırığı
C variantı 2 saylı test tapşırığı
D variantı 2 saylı test tapşırığı

2. Choisissez la bonne série selon le dialogue.
A) La femme cherche du travail dans une agence de publicité.
B La femme a l'expérience au service comptabilité.
C) Les enfants de cette femme sont encore petits.
D) La femme est mariée avec un Anglais.
E) L'employée propose à cette femme un travail à plein temps.

İzah: *Bu test tapşırığında dialoqa əsasən düzgün variantı seçmək tələb olunur. Mətndə qeyd edilir ki, o evləndikdən sonra 4 il müddətində bir şirkətdə mühasib kimi çalışıb. Beləliklə,* **«La femme a l'expérience au service comptabilité. »** *fikrinin qeyd olunduğu bənd* **doğru** *cavabdır.*

A variantı 3 saylı test tapşırığı
B variantı 3 saylı test tapşırığı
C variantı 3 saylı test tapşırığı
D variantı 3 saylı test tapşırığı

3. Complétez la phrase d'après le dialogue.
La femme parle chinois … .
A) parce qu'elle a travaillé en Chine
B) parce qu'elle a fait ses études en Chine
C parce que son mari est chinois
D) parce qu'elle a des amies chinoises
E) parce qu'elle a suivi des cours chinois

İzah: *Bu test tapşırığında dialoqa əsasən cümləni tamamlamaq tələb olunur. Mətndə qeyd edilir ki, onun yoldaşı çinli olduğu üçün o, çin dilini öyrənib. Beləliklə,* **« parce que son mari est chinois »** *fikrinin qeyd olunduğu bənd* **doğru** *cavabdır.*

A variantı 4 saylı test tapşırığı
B variantı 4 saylı test tapşırığı
C variantı 4 saylı test tapşırığı
D variantı 4 saylı test tapşırığı

4. Répondez à la question.

Quel travail l'employée a-t-elle proposé à la femme ?

A) le travail à l'agence de tourisme à l'étranger
B) le travail à l'entreprise de textile anglaise
C le travail à l'entreprise franco-chinoise
D) le travail à l'école qui se trouve en Angleterre
E) le travail à l'entreprise fondée par son mari

İzah: *Bu test tapşırığında dialoqa əsasən suala cavab vermək lazımdır. Dialoqda xanım iş axtardığı üçün agentliyə müraciət edir. Xanım çin dilini bildiyi üçün ona fransız-çin müəssisəsində mühasib vəzifəsində işləmək təklif edilir. Beləliklə,* **«le travail à l'entreprise franco-chinoise »** *fikrinin qeyd olunduğu bənd* ***doğru*** *cavabdır.*

A variantı 5 saylı test tapşırığı
B variantı 5 saylı test tapşırığı
C variantı 5 saylı test tapşırığı
D variantı 5 saylı test tapşırığı

5. Quelle question ***n'a pas*** de réponse dans le dialogue ?

A Quelle est la profession de son mari ?
B) Combien de langues la femme connaît-elle ?
C) Dans quel domaine la femme a-t-elle fait ses études ?
D) Combien de temps a-t-elle passé en Angleterre ?
E) Avec qui a-t-elle habité après le bac ?

İzah: *Bu test tapşırığında dialoqa əsasən hansı sualın cavabının mətndə verilmədiyini müəyyən eymək lazımdır. Dialoqda xanımın həyat yoldaşının peşəsi barəsində heç bir məlumat verilmir. Buna görə də,* **« Quelle est la profession de son mari ? »** *sualının verildiyi bənd* ***doğru*** *cavabdır.*

Lisez le texte et répondez aux exercices de 6 à 10.

« SOS » est l'interprétation en code Morse de l'appel de détresse et de demande d'assistance immédiate.

Pourtant à l'origine le signal radio pour ce type de situation était « CQD » (« come quick, distress / venez vite, détresse »). Mais ce signal a changé lors de la conférence internationale de Berlin, en 1906 où il a été remplacé par le signal allemand « SOS » – les lettres les plus simples à émettre et à mémoriser.

Pourquoi « SOS » ? Ce n'est que bien plus tard qu'on a décidé que ça voulait dire en anglais «Save Our Souls», traduit en Français « Sauver Nos Âmes ». À l'origine cela ne voulait rien dire, on a choisi dans l'alphabet morse des lettres faciles à mémoriser, car il est très facile à retranscrire en morse : trois points, trois traits, puis trois autres points. Un message très distinct et facilement compréhensible y compris dans des conditions extrêmes en mer. « SOS » peut être émis par la radio mais aussi par signal lumineux ou sonore.

Il a été utilisé pour la première fois en radio par les opérateurs du paquebot Titanic, lorsque ce dernier a heurté un iceberg le 14 avril 1912. Avant le « SOS » chaque service de télégraphie sans fil (TSF) utilisait un propre signal de détresse répété plusieurs fois.

À noter que l'invention du morse est plus souvent attribuée à Samuel Morse, peintre incomparable en son genre. Inventé en 1838 pour la télégraphie, le code morse est considéré comme le précurseur des communications numériques.

A variantı 6 saylı test tapşırığı
B variantı 6 saylı test tapşırığı
C variantı 6 saylı test tapşırığı
D variantı 6 saylı test tapşırığı

6. Décidez si les déclarations sont ***vraies*** ou ***fausses*** d'après le texte.

6.1. À l'origine, le signal « SOS » veut dire «Sauver Nos Âmes».

A) Vrai B) Faux

İzah: *« SOS » siqnalı, yalnız hərflərinin sadəliyi üçün qəbul edilmişdi və bu abreviatura yarandığı zaman onun heç bir tərcüməsi yox idi. Buna görə də, bu fikir* ***yanlışdır.***

6.2. •• — — — •• est la transcription de « SOS » en code Morse.

A) Vrai B) Faux

İzah: *« SOS » siqnalı 3 nöqtə, 3 tire və daha 3 nöqtədən ibarət idi. Verilmiş cümlədə 2 nöqtə olduğu üçün bu fikir* ***yanlışdır.***

6.3. La première fois le signal « SOS » est utilisé en radio pendant l'accident de Titanic.

A) Vrai B) Faux

İzah: *Mətndə verilən məlumata əsasən, « SOS » siqnalı ilk dəfə Titanik gəmisinin qəzası zamanı istifadə edilmişdir. Buna görə də, bu fikir* ***doğrudur.***

6.4. Le signal « SOS » est accepté pendant la conférence internationale au début du XX siècle.
A) Vrai B) Faux

İzah: *Mətndə verilən məlumata əsasən, « SOS » siqnalı 1906-cı ildə Berlində keçirilən beynəlxalq konfrans zamanı qəbul edilir. Buna görə də, bu fikir* ***doğrudur****.*

A variantı 7 saylı test tapşırığı
B variantı 9 saylı test tapşırığı
C variantı 9 saylı test tapşırığı
D variantı 7 saylı test tapşırığı

7. Répondez d'après le texte.
Jusqu'au signal « SOS » qu'est-ce que les différents services de télégraphie utilisaient dans une situation de catastrophe?
A) les paroles « venez vite, détresse »
B) les signaux transcrits en lettres
C) les signaux émis par la radio
D les différents signaux de détresse
E) toujours les signaux sonores

İzah: *Bu test tapşırığında mətnə əsasən suala cavab vermək tələb olunur. Sualda « SOS » siqnalından istifadəyə qədər (əvvəllər), fəlakət zamanı insanların nələrdən istifadə etdiyi soruşulur. Mətnə əsasən hər kəs şəxsi siqnallarından istifadə edirmiş* (chaque service de télégraphie sans fil utilisait un propre signal de détresse). *Buna görə də,* **« les différents signaux de détresse »** *fikrinin qeyd olunduğu bənd* ***doğru*** *cavabdır.*

A variantı 8 saylı test tapşırığı
B variantı 7 saylı test tapşırığı
C variantı 8 saylı test tapşırığı
D variantı 8 saylı test tapşırığı

8. Complétez la phrase d'après le texte.
Le code Morse est le moyen … .
A) d'écriture moderne
B) de télégraphe sans fil
C de communication numérique
D) de radiodiffusion
E) de communication verbale

İzah: *Bu test tapşırığında mətnə əsasən cümləni tamamlamaq tələb olunur. Mətnə əsasən, Mors kodu şifrəli nitq vasitəsidir. (*le code morse est considéré comme le précurseur des communications numériques). *Buna görə də,* **«de communication numérique »** *fikrinin qeyd olunduğu bənd* ***doğru*** *cavabdır.*

A variantı 9 saylı test tapşırığı
B variantı 8 saylı test tapşırığı
C variantı 7 saylı test tapşırığı
D variantı 9 saylı test tapşırığı

9. De quoi s'agit-il dans le texte ?
A) du code Morse
B) des accidents maritimes
C) des différents appels de détresse
D de l'histoire du signal « SOS »
E) de la conférence de Berlin

İzah: *Bu test tapşırığında mətndə əsas nədən bəhs olunduğu soruşulur. Mətndə əsasən « SOS » siqnalının tarixindən, onun yaranma səbəbindən söhbət gedir. Buna görə də, bu test sualında* **« de l'histoire du signal « SOS » »** *fikrinin qeyd olunduğu bənd* ***doğru*** *cavabdır.*

A variantı 10 saylı test tapşırığı
B variantı 10 saylı test tapşırığı
C variantı 10 saylı test tapşırığı
D variantı 10 saylı test tapşırığı

10. Choisissez les idées correctes d'après le texte.
1. Les signaux de détresse sont utilisés depuis 1906.
2. La raison de choix du signal « SOS » est sa simplicité.
3. « CQD » est le signal radio le plus moderne.
4. Le signal « SOS » peut être transmis par signal lumineux ou sonore.
5. « CQD » a été changé à cause de la difficulté à émettre.

İzah: *Bu seçim tipli tapşırıqda mətndə doğru fikirləri seçmək tələb olunur. Mətndə qeyd olunur ki, ilk olaraq həyəcan siqnalı « CQD » kimi qeyd olunurdu, lakin bu işarə çətinlik yaratdığına görə o, 1906-cı ildən başlayaraq daha rahat və daha yadda qalan « SOS » işarəsi ilə əvəz edildi. Bununla yanaşı, mətndə « SOS » siqnalının fərqli, yəni işıqlı və səsli* (signal lumineux ou sonore) *formaları haqqında da məlumat verilir. Bütün bunlara əsasən* **2, 4, 5** *bəndlərində qeyd olunan fikirlər* ***doğru*** *cavablardır.*

Lisez le texte et répondez aux exercices de 11 à 15.

Selon l'ONU, 60% de la population mondiale vivra en ville en 2030. N'est-il pas temps de transformer les zones urbaines en environnements plus harmonieux pour nos besoins quotidiens ? La place de la voiture en ville paraît dépassée. Que se passerait-il si on les interdisait dans les villes ?

Il nous est presque impossible d'imaginer un paysage urbain sans la présence de voitures. La plus grande partie d'entre elles n'est pas en circulation mais en stationnement. Imaginons donc le gain de superficie considérable. On pourrait redonner une nouvelle vie à ces territoires.

L'interdiction de la voiture aurait donc pour conséquence une amélioration considérable de l'air. De plus, c'est aussi la pollution sonore qui serait fortement réduite. Lorsque les rues sont libérées des places de stationnement et du danger que représente la circulation, cela offre une liberté de mouvement sécurisée pour les citoyens de tout âge. Les parents se trouvent alors libérés de la peur de laisser leurs enfants sans surveillance dans la jungle urbaine. Les accidents de la route deviendront une exception. L'interdiction des voitures dans la ville devrait intégrer les habitants des zones périphériques et rurales. La création de grands parkings relais aux portes des villes serait indispensable pour maintenir le lien entre les villes et la périphérie.

D'autre part, cela peut aider à réduire les dépenses financières. Repenser la vie urbaine signifie aussi repenser les dépenses de ses habitants. Les villes pourraient investir cet argent dans d'autres domaines. Certains marchés seraient impactés par ce changement comme la vente de vélo qui connaîtrait une passion ou le domaine de l'immobilier qui serait transformé.

Si ce pari est réussi, cette interdiction ne serait pas un sacrifice, mais un gain au service de notre qualité de vie.

A variantı 11 saylı test tapşırığı
B variantı 11 saylı test tapşırığı
C variantı 11 saylı test tapşırığı
D variantı 11 saylı test tapşırığı

11. Décidez si les déclarations sont ***vraies*** ou ***fausses*** d'après le texte.

11.1. Avec l'interdiction des voitures, les zones rurales deviendront plus bruyantes.

A) Vrai B) Faux

İzah: *Verilmiş cümləyə əsasən maşınlara qoyulan qadağalar sayəsində kənd zonaları daha səs-küylü olacaq. Mətndə bu barədə məlumat verilmir. Buna görə də, bu fikir* ***yanlışdır****.*

11.2. Des voitures occupent de grands territoires dans les villes pour le stationnement.

A) Vrai B) Faux

İzah: *Verilmiş cümləyə əsasən şəhərdə maşın dayanacaqları böyük əraziləri tutur. Eyni fikir mətndə də öz əksini tapır* (La plus grande partie d'entre elles n'est pas en circulation mais en stationnement). *Buna görə də, bu fikir* ***doğrudur****.*

11.3. La vente de vélo ou le domaine de l'immobilier serait transformé avec l'interdiction des voitures.

A) Vrai B) Faux

İzah: *Verilmiş cümlədə maşınlara qoyulan qadağaların velosiped satışına, yaxud daşınmaz əmlak sahəsinə təsir edəcəyi və müəyyən dəyişikliklərə səbəb olacağı bildirilir. Bu fikir mətndə öz əksini tapır* (Certains marchés seraient impactés par ce changement comme la vente de vélo qui connaîtrait une passion ou le domaine de l'immobilier qui serait transformé). *Buna görə də, bu fikir* ***doğrudur****.*

11.4. En cas de l'interdiction des voitures dans les villes, les parents n'auront pas peur de libérer leurs enfants seuls.

A) Vrai B) Faux

İzah: *Verilmiş cümlədə, maşınlara qoyulan qadağalardan sonra valideynlər öz övladlarının tək küçəyə çıxmasından qorxmayacaqlar fikri qeyd olunur. Mətndə də bu fikir öz əksini tapır* (Les parents se trouvent alors libérés de la peur de laisser leurs enfants sans surveillance dans la jungle urbaine). *Buna görə də, bu fikir* ***doğrudur****.*

A variantı 12 saylı test tapşırığı
B variantı 14 saylı test tapşırığı
C variantı 13 saylı test tapşırığı
D variantı 13 saylı test tapşırığı

12. Choisissez l'équivalent de l'expression souligné dans le texte.

A) ce choix est oublié
B) les habitants réussissent
C) les parkings sont créés dans les villes
D) cette interdiction est annulée
E cette initiative est réalisée

İzah: *Bu test tapşırığında mətndə altından xətt çəkilmiş ifadənin ekvivalentini müəyyən etmək tələb olunur. Hərfi tərcüməsinə əsasən "mərc" mənasını verən* **«pari»** *sözü, bu kontekstdə irəli sürülən ideya mənasına uyğun gəlir. Buna ekvivalent olaraq "bu təşəbbüsün uğurlu olacağı" (həyata keçəcəyi) ifadələri eynilik təşkil edir. Beləliklə,* **« cette initiative est réalisée »** *fikrinin qeyd olunduğu bənd* ***doğru*** *cavabdır.*

A variantı 13 saylı test tapşırığı
B variantı 13 saylı test tapşırığı
C variantı 14 saylı test tapşırığı
D variantı 14 saylı test tapşırığı

13. Complétez la phrase d'après le texte.
Des places de stationnement … .
A) occupent moins de territoires
B) sont plus importantes dans la ville
C) offrent une liberté de mouvement sécurisée
D) sont surveillées par le gouvernement
E sont plus pleines que les routes

İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümləni tamamlamaq tələb olunur. Mətndə vurğulanır ki, dayanacaqlarda maşınların sayı yollarda hərəkət edən maşınlara nisbətdə daha çoxdur* (La plus grande partie d'entre elles n'est pas en circulation mais en stationnement). *Buna görə də,* «**sont plus pleines que les routes** » *fikrinin qeyd olunduğu bənd* ***doğru*** *cavabdır.*

A variantı 14 saylı test tapşırığı
B variantı 12 saylı test tapşırığı
C variantı 12 saylı test tapşırığı
D variantı 12 saylı test tapşırığı

14. Quelle question ***n'a pas*** de réponse dans le texte?
A) Quels types de pollution les voitures causent-elles ?
B) Avec l'interdiction des voitures quels territoires pourraient-ils gagner une nouvelle vie ?
C) Qu'est-ce qui se passerait si on interdisait les voitures dans les villes ?
D) Quels sont les dangers que représentent les voitures en villes ?
E Dans quelle ville y a-t-il plus de voitures ?

İzah: *Bu test tapşırığında, mətnə əsasən hansı sualın cavabının mətndə verilmədiyi soruşulur. Mətndə spesifik bir şəhər haqqında məlumat yoxdur. Buna görə də,* « **Dans quelle ville y a-t-il plus de voitures ?** » *sualının verildiyi bənd* ***doğru*** *cavabdır.*

A variantı 15 saylı test tapşırığı
B variantı 15 saylı test tapşırığı
C variantı 15 saylı test tapşırığı
D variantı 15 saylı test tapşırığı

15. Choisissez les idées correctes d'après le texte.
1. En cas d'interdiction des voitures, il est nécessaire de créer des parkings dans les centres-villes.
2. Avec l'interdiction des voitures, les villes peuvent diriger ses dépenses financières dans les autres domaines.
3. Il est conseillé d'interdire la voiture uniquement dans les capitales.
4. Cette interdiction va avoir une influence positive sur l'environnement.

İzah: *Bu seçim tipli tapşırıqda mətnə əsasən doğru fikirləri seçmək tələb olunur. Mətndə qeyd olunur ki, maşınlara qoyulan qadağalar sayəsində şəhərlər öz maliyyə xərclərini başqa sektorlar üçün istifadə edə biləcək. Bununla yanaşı, maşınların ətraf mühitə olan zərərləri aradan qalxmış olacaq. Mətndə verilmiş məlumatlara əsasən (*cela peut aider à réduire les dépenses financières), (aurait donc pour conséquence une amélioration considérable de l'air. De plus, c'est aussi la pollution sonore qui serait fortement réduite) **2 və 4-cü** *bəndlərdə qeyd olunan fikirlər* ***doğru*** *cavablardırlar.*

A variantı 16 saylı test tapşırığı
B variantı 17 saylı test tapşırığı
C variantı 18 saylı test tapşırığı
D variantı 17 saylı test tapşırığı

16. Choisissez les phrases à la voix passive.
1. L'imprimerie a été inventée par Gutenberg.
2. La voiture était une bonne invention de son époque.
3. Les voleurs sont entrés par la fenêtre.
4. Nous sommes allés par une petite route étroite.
5. Notre maison est entourée d'un grand jardin.

A 1, 5
B) 2, 5
C) 3, 5
D) 1, 2, 4
E) 2, 3, 4

İzah: *Bu qrammatik test tapşırığında məchul növdə işlənmiş cümlələri seçmək tələb olunur. Qaydaya əsasən feilin məchul növü être feili + feili sifət strukturu ilə düzəlir və icraçı tamamlıq göstərildiyi halda* « **par** » *və yaxud* « **de** » *sözlərindən istifadə edilir. Bu qaydadan çıxış etsək doğru cavab kimi* «**L'imprimerie a été inventée par Gutenberg** » *və* « **Notre maison est entourée d'un grand jardin** » *cümlələri* ***düzgün*** *variant olaraq qeyd olunmalıdır. Digər variantlar isə məlum növdədir.* « *La voiture*

était une bonne invention de son époque » cümləsində « être » feili işlənsə də feili sifət işlənməyib. « Les voleurs sont entrés par la fenêtre », « Nous sommes allés par une petite route étroite » cümlələrində isə «être» feili passé composé zamanında işlənib. Bu cümlələrdə verilən « par » isə icraçı tamamlığı göstərən söz deyil, vasitə mənasını daşıyır.

A variantı 17 saylı test tapşırığı
B variantı 20 saylı test tapşırığı
C variantı 17 saylı test tapşırığı
D variantı 16 saylı test tapşırığı

17. Formez un texte.

1. On peut dire, finalement, que les longues promenades dans la nature sont toujours agréables.
2. En juillet, ma famille et moi, nous irons dans le Sud de la France. Nous visiterons les calanques de Marseille.
3. Avec l'arrivée de l'été, je commence à réfléchir à des projets de vacances.
4. C'est un endroit magnifique pour la baignade et l'escalade.
5. Et en août, nous y passerons peut-être quelques jours.
6. Mes grands-parents ont un très bon chalet à la montagne.

A) 1, 6, 4, 2, 5, 3 B) 5, 3, 2, 4, 1, 6
C) 2, 1, 3, 5, 6, 4 D 3, 2, 4, 6, 5, 1
E) 4, 6, 3, 5, 1, 2

İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümlələri məna baxımından ardıcıl düzərək mətn qurmaq tələb olunur.* ***3, 2, 4, 6, 5, 1*** *ardıcıllığı* ***düzgün*** *cavabdır. Məntiqi sıralanmaya əsasən ilk öncə cümlədə yayın gəlişi ilə tətil proqramı qurulur (3-cü cümlə), ailə ilə birlikdə yay ayında cənubi Fransaya gediləcəyi qeyd olunur (2-ci cümlə), gediləcək yerin təsviri verilir (4-cü cümlə), həmin yerdə nənə-babanın evi olduğu qeyd edilir (6-cı cümlə), avqust ayında orada bir-neçə gün keçiriləcəyi ehtimal olunduğu bildirilir və nəticədə (« finalement » sözü ilə) təbiətdə həmişə gəzintinin gözəl olduğu bildirilir.*

A variantı 18 saylı test tapşırığı
B variantı 18 saylı test tapşırığı
C variantı 16 saylı test tapşırığı
D variantı 19 saylı test tapşırığı

18. Choisissez la série logique.

Je ne partirai pas cet été en France, ...

A) parce qu'il y a beaucoup de curiosités
B) parce que j'ai des vacances
C) parce que c'est mon pays préféré
D) parce que je n'ai jamais visité ce pays
E parce que je dois participer à la compétition sportive

İzah: *Bu test tapşırığında məntiqi baxımdan cümləni tamamlamaq tələb olunur. "Mən bu yay Fransaya getməyəcəm" ifadəsində Fransaya getməmək səbəbinin məntiqi cavabı* **« parce que je dois participer à la compétition sportive »** *variantı olmalıdır, çünki idman yarışlarında iştirak etməli olduğu üçün Fransaya gedə bilməmək məntiqli açıqlamadır. Digər variantlarda « görməli çoxlu yerlər var », « tətilim var », « mənim üstünlük verdiyim ölkədir », « mən heç vaxt Fransada olmamışam » cümlələri getməmək səbəbi kimi qəbul edilə bilməz.*

A variantı 19 saylı test tapşırığı
B variantı 16 saylı test tapşırığı
C variantı 20 saylı test tapşırığı
D variantı 18 saylı test tapşırığı

19. Choisissez la préposition qui convient.

Je circulais … vélo dans la capitale … l'image d'Astérix … résister aux puissants de ce régime.

A) en, sans, à B à, avec, pour
C) pour, loin de, comme D) sans, contre, de
E) autour de, vers, de

İzah: *Bu qrammatik test tapşırığında nöqtələrin yerinə uyğun sözönülər olan sıranı seçmək tələb olunur. Doğru cavab* **« à, avec, pour »** *ardıcıllığından ibarət olan variantdır. Çünki qaydaya əsasən* ***« vélo »*** *sözü* ***« à »*** *sözönü ilə işlənir. « Asteriks şəkilləri ilə » mənasına uyğun gələn hissədə* ***« avec »*** *və sonuncu yerdə* ***« pour »*** *(bu rejimə qarşı müqavimət göstərmək üçün) sözönüləri həm məna baxımından, həm də qrammatik baxımdan* ***doğru*** *cavab kimi qəbul olunur.*

A variantı 20 saylı test tapşırığı
B variantı 19 saylı test tapşırığı
C variantı 19 saylı test tapşırığı
D variantı 20 saylı test tapşırığı

20. Choisissez la bonne série.

– Vous sortez souvent?
– Je ne sors ... .

1. personne
2. pas du tout
3. jamais
4. rien

A) 2, 4 B) 3, 4 C) 1, 2 D 2, 3 E) 1, 3

İzah: *Dialoq şəklində qurulmuş bu testdə verilmiş cümləni inkar hissəciklərlə tamamlamaq tələb olunur.* « **Personne** » *(heç kim),* « **rien** » *(heç nə) nə məna, nə də ki, qarammatik baxımından uyğun gəlmir, çünki* « **souvent** » *sözünün inkarda qarşılığı bu sözlərlə verilə bilməz. Məna baxımından « Mən ümumiyyətlə çıxmıram », « Mən heç vaxt çıxmıram » mənasını daşıyan variantlar* « **pas du tout** » *və* « **jamais** » *sözləri ilə verilə bilər.*

İnformatika üzrə bilikləri yoxlayan test tapşırıqları

A variantı 21 saylı test tapşırığı
B variantı 37 saylı test tapşırığı
C variantı 25 saylı test tapşırığı
D variantı 33 saylı test tapşırığı

Doğru ***olmayan*** mülahizəni müəyyən edin (Word 2019).

A) Ctrl + End düymələr kombinasiyası kursorun mövqeyini cari sətrin sonuna dəyişir.
B) Window (Окно/Pəncərə) lent qrupu View (Вид/Görünüş) tabında yerləşir.
C) Mövcud sənədi açmaq üçün File (Файл/Fayl) tabının Open (Открыть/Aç) əmri istifadə olunur.
D) Ctrl +A düymələr kombinasiyası bütün sənəd mətnini seçir.
E) Ctrl + F4 düymələr kombinasiyası sənəd pəncərəsini bağlayır.

İzah: Ctrl+End düymələr kombinasiyası kursorun mövqeyini cari sətrin sonuna yox, sənədin sonuna dəyişir.
Doğru cavab: Ctrl + End düymələr kombinasiyası kursorun mövqeyini cari sətrin sonuna dəyişir.

A variantı 22 saylı test tapşırığı
B variantı 33 saylı test tapşırığı
C variantı 28 saylı test tapşırığı
D variantı 40 saylı test tapşırığı

Uyğunluğu müəyyən edin.

1. $1X9_{16} = 28X_{10}$
2. $1100X000_2 = 192_{10}$
3. $X5_{10} = 2X_{16}$

a. X = 4
b. X = 3
c. X = 1
d. X = 0
e. X = 5

A) 1 – c; 2 – d; 3 – a
B) 1 – c; 2 – d; 3 – b
C) 1 – a; 2 – d; 3 – b
D) 1 – d; 2 – c; 3 – a
E) 1 – d; 2 – c; 3 – e

İzah: 1) $1X9_{16}=28X_{10}$, burada, $1\cdot16^2+X\cdot16^1+9\cdot16^0= 2\cdot10^2+ 8\cdot10^1+X\cdot10^0$ olduğu üçün X=1.
2) $1100X000_2=192_{10}$, burada, $192_{10}=1\cdot2^7+1\cdot2^6+0\cdot2^5+0\cdot2^4+0\cdot2^3+0\cdot2^2+0\cdot2^1+0\cdot2^0=11000000_2$ olduğu üçün X=0.
3) $X5_{10}=2X_{16}$, burada, $X\cdot10^1+5\cdot10^0=2\cdot16^1+X\cdot16^0$ olduğu üçün X=3.
Doğru cavab: 1 – c; 2 – d; 3 – b.

A variantı 23 saylı test tapşırığı
B variantı 34 saylı test tapşırığı
C variantı 29 saylı test tapşırığı
D variantı 28 saylı test tapşırığı

Aşağıdakı cümlə şriftin hansı stili ilə yazılıb (Word 2019)?

<u>İnformatika mənim sevimli fənnimdir.</u>

A) Bold (Полужирный/Qalın), Underline (Подчеркнутый/Altından xətt)
B) Bold (Полужирный/Qalın), Strikethrough (Зачеркнутый/Üstüxətli)
C) Italic (Курсив/Kursiv), Strikethrough (Зачеркнутый/Üstüxətli)
D) Italic (Курсив/Kursiv), Bold (Полужирный/Qalın)
E) Underline (Подчеркнутый/Altından xətt), Italic (Курсив/Kursiv)

İzah: Qeyd olunmuş mətn fraqmenti üçün Home (Главная/Ev) tabının Font (Шрифт/Şrift) qrupunun düymələrindən istifadə etməklə aşağıdakı əməliyyatları icra etmək olar: Bold (Полужирный/Qalın) (Ctrl+B) – qeyd olunmuş mətni qalın şriftlə verir. Italic (Курсив/Kursiv) (Ctrl+I) – qeyd olunmuş mətni kursiv şriftlə verir. Underline (Подчеркнутый/Altından xətt) (Ctrl+U) – qeyd olunmuş mətnin altından xətt çəkir. Strikethrough (Зачеркнутый/Üstüxətli) – seçilmiş simvolların ortasından keçən xətt çəkir.

Şəkildən göründüyü kimi bu mətnə Bold (Полужирный/Qalın) və Underline (Подчеркнутый/Altından xətt) tətbiq olunub.

Doğru cavab: Bold (Полужирный/Qalın), Underline (Подчеркнутый/Altından xətt).

A variantı 24 saylı test tapşırığı
B variantı 26 saylı test tapşırığı
C variantı 24 saylı test tapşırığı
D variantı 23 saylı test tapşırığı

Hansı halda fayl .ppsx genişlənməsi ilə yadda saxlanılır (PowerPoint 2019)?

A) təqdimatların slaydlarını qrafik redaktorda istifadə etmək nəzərdə tutulduqda
B) təqdimatların slaydlarını və ya onların strukturunu dəyişdirmək lazım gəldikdə
C) təqdimatların slaydlarını struktur rejimində yaddaşda saxlamaq lazım gəldikdə
D) təqdimatların slaydlarını müəyyən şablon şəklində yaddaşda saxlamaq lazım gəldikdə
E) təqdimatların slaydlarını bilavasitə nümayiş etdirmək nəzərdə tutulduqda

İzah: Təqdimat faylları birbaşa nümayiş məqsədilə PowerPoint Show (Демонстрация PowerPoint/PowerPoint Nümayişi) tipli fayllar –.ppsx kimi yadda saxlanılır.

Doğru cavab: təqdimatların slaydlarını bilavasitə nümayiş etdirmək nəzərdə tutulduqda.

A variantı 25 saylı test tapşırığı
B variantı 25 saylı test tapşırığı
C variantı 27 saylı test tapşırığı
D variantı 25 saylı test tapşırığı

MS Office paketində hazırlanmış sənəd fayllarının kontekst menyusuna hansılar aiddir (Windows 10)?

1. Create shortcut (Создать ярлык/Qısayol yarat)
2. Send to (Отправить/Göndər)
3. Personalize (Персонализация/Fərdiləşdir)
4. Pin to Start (Закрепить на начальном экране/Başlat menyusuna bərkit)
5. Include in library (Добавить в библиотеку/Kitabxanaya əlavə et)
6. Rename (Переименовать/Adı dəyişdir)
7. Paste (Вставить/Əlavə et)

A) 3, 5, 7 B) 1, 3, 4, 7 C) 1, 2, 6
D) 3, 4, 5, 6 E) 1, 2, 4

İzah: MS Office paketində hazırlanmış sənəd faylının üzərində siçanın sağ düyməsini kliklədikdə şəkildəki kimi kontekst menyu açılır:

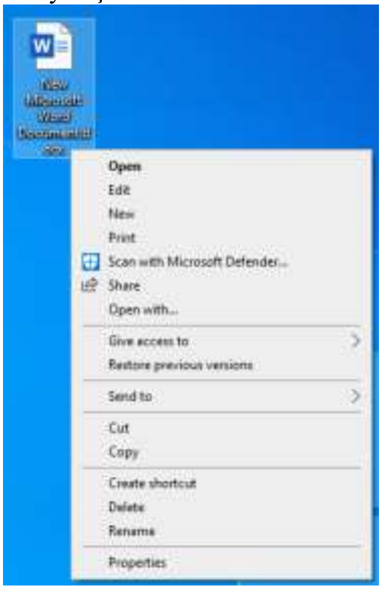

Doğru cavab:1, 2, 6.

A variantı 26 saylı test tapşırığı
B variantı 39 saylı test tapşırığı
C variantı 26 saylı test tapşırığı
D variantı 31 saylı test tapşırığı
Drayverlər … proqramlardır.
A) kompüterə qoşulmuş qurğuların işini idarə edən
B) verilənlərin bir formatdan digərinə keçirilməsini yerinə yetirən
C) şəbəkədə olan kompüterlər arasında məlumatlar mübadiləsini təmin edən
D) istifadəçiyə bir sıra əlavə xidmətlər təqdim edən
E) tətbiqi proqramların yerinə yetirilməsi prosesini idarə edən
İzah: Drayverlər – kompüterə qoşulmuş qurğuları əməliyyat sisteminə tanıdan və həmin qurğuların işini idarə edən proqramlardır.
Doğru cavab: kompüterə qoşulmuş qurğuların işini idarə edən.

A variantı 27 saylı test tapşırığı
B variantı 29 saylı test tapşırığı
C variantı 30 saylı test tapşırığı
D variantı 27 saylı test tapşırığı
1-dən 5-dək olan tam ədədləri (1 və 5 daxil olmaqla) çap edən alqoritmin blok-sxemini müəyyən edin.
A)
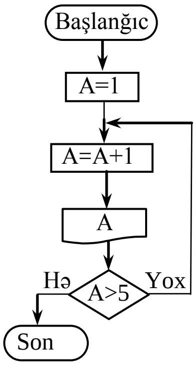

B)
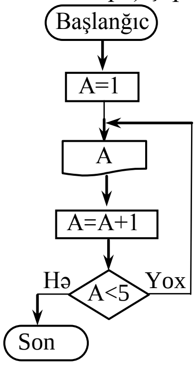

C)
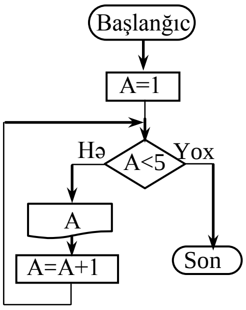

D)
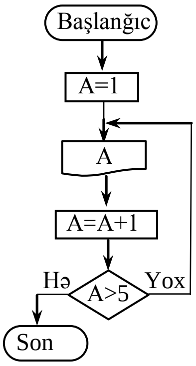

E)
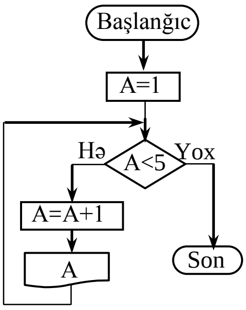

İzah:

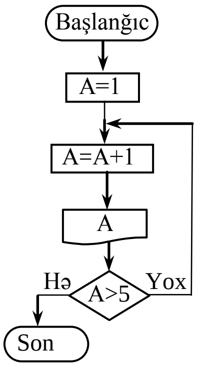

blok-sxem ilə verilmiş alqoritmin icrası nəticəsində ardıcıl olaraq 2, 3, 4, 5, 6 ədədləri çap olunar.

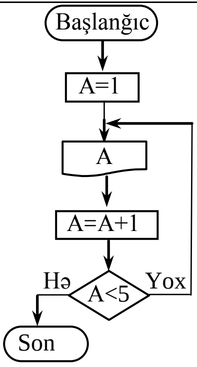

blok-sxem ilə verilmiş alqoritmin icrası nəticəsində yalnız 1 ədədi çap olunar.

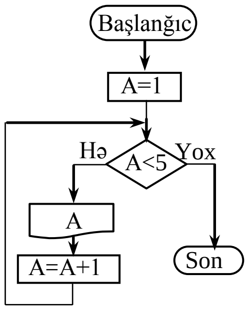

blok-sxem ilə verilmiş alqoritmin icrası nəticəsində ardıcıl olaraq 1, 2, 3, 4 ədədləri çap olunar.

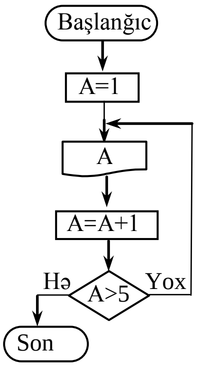

blok-sxem ilə verilmiş alqoritmin icrası nəticəsində ardıcıl olaraq 1, 2, 3, 4, 5 ədədləri çap olunar.

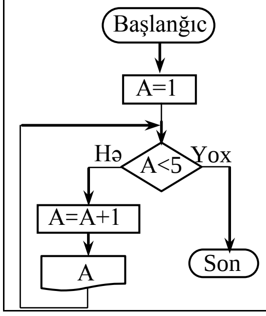

blok-sxem ilə verilmiş alqoritmin icrası nəticəsində isə ardıcıl olaraq 2, 3, 4, 5 ədədləri çap olunar.

Doğru cavab:

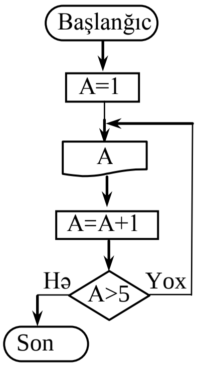

A variantı 28 saylı test tapşırığı
B variantı 30 saylı test tapşırığı
C variantı 33 saylı test tapşırığı
D variantı 37 saylı test tapşırığı

... dedikdə, riyazi hesablamalar əsasında avtomatik generasiya olunan təsvirlərin yaradılması başa düşülür. Onların əsas xassəsi özünə oxşarlıqdır, yəni müəyyən olunmuş xüsusi bir hissə bütün təsvir haqqında ümumi təsəvvür yaratmağa imkan verir.

A) Rastr qrafikası B) Üçölçülü qrafika
C) Dövri qrafika D) Vektor qrafikası
E) Fraktal qrafika

İzah: Fraktal qrafika dedikdə, riyazi hesablamalar əsasında avtomatik generasiya olunan təsvirlərin yaradılması başa düşülür. Fraktalın əsas xassəsi özünə oxşarlığıdır. Belə ki, fraktalın müəyyən olunmuş xüsusi bir hissəsi bütün fraktal haqqında ümumi təsəvvür yaratmağa imkan verir.

Doğru cavab: Fraktal qrafika.

A variantı 29 saylı test tapşırığı
B variantı 31 saylı test tapşırığı
C variantı 21 saylı test tapşırığı
D variantı 38 saylı test tapşırığı

Doğru mülahizələri müəyyən edin (Word 2019).

1. Seçilmiş obyektin səhifədə mövqeyini Design (Конструктор/Tərtibat) tabından müəyyən etmək olar.
2. İki sənədin avtomatik müqayisəsi View (Вид/Görünüş) tabından mümkündür.
3. Quick Access Toolbar (Панель быстрого доступа/Cəld Müraciət Paneli) alətlər panelinə File (Файл/Fayl) tabından alət əlavə etmək olar.
4. File (Файл/Fayl) tabından sənədi düzəlişlərdən mühafizə etmək olar.
5. Sənəddəki qrafik, cədvəl, düstur və şərhlərin axtarışı View (Вид/Görünüş) tabındakı Navigation Pane (Область навигации/Naviqasiya paneli) parametrini seçməklə mümkündür.
6. References (Ссылки/İstinadlar) tabından sənəddə edilmiş düzəlişləri qəbul etmək və ya onlardan imtina etmək mümkündür.

A) 1, 2, 6 B) 2, 4, 5 C) 1, 3, 6
D) 1, 2, 3 E) 3, 4, 5

İzah: İzahları verib hər birini uyğun mühakimə ilə müqayisə edək.

1. Seçilmiş obyektin səhifədə mövqeyini Layout (Макет/Düzən) tabından müəyyən etmək olar. Tapşırıqda verilmiş mühakimə səhvdir.
2. İki sənədin avtomatik müqayisəsi Review (Рецензирование/İcmal) tabından mümkündür. Tapşırıqda verilmiş mühakimə səhvdir.
3. Quick Access Toolbar (Панель быстрого доступа/Cəld Müraciət Paneli) alətlər panelinə File (Файл/Fayl) tabından alət əlavə etmək olar. Tapşırıqda verilmiş mühakimə doğrudur.
4. File (Файл/Fayl) tabından sənədi düzəlişlərdən mühafizə etmək olar. Tapşırıqda verilmiş mühakimə doğrudur.
5. Sənəddəki qrafik, cədvəl, düstur və şərhlərin axtarışı View (Вид/Görünüş) tabındakı Navigation Pane (Область навигации/Naviqasiya paneli) parametrini seçməklə mümkündür. Tapşırıqda verilmiş mühakimə doğrudur.
6. Review (Рецензирование/İcmal) tabından sənəddə edilmiş düzəlişləri qəbul etmək və ya onlardan imtina etmək mümkündür. Tapşırıqda verilmiş mühakimə səhvdir.

Doğru cavab:3, 4, 5.

A variantı 30 saylı test tapşırığı
B variantı 38 saylı test tapşırığı
C variantı 37 saylı test tapşırığı
D variantı 26 saylı test tapşırığı

Aşağıda tələbələr və onların yazıldığı fənlər haqqında verilənlər bazası cədvəllərindən fraqmentlər verilmişdir:

ID_Tələbə	**Soyad A.A.**	**Kurs**	**Növbə**
111	Quliyev S.A.	3	I
112	Rüstəmli R.Q.	3	II
113	Əliyev T.Y.	2	II
114	Babayeva K.F.	3	I
115	Kərimov A.L.	3	II
116	Əsədova C.V.	2	I
117	Əzizov X.Z.	4	II
118	Abbasov A.T.	3	II

ID_Tələbə	**Fənn**
116	İnformatika
117	Riyaziyyat
112	İnformatika
113	İnformatika
114	Tarix
115	İnformatika
112	Tarix
114	İnformatika
118	İnformatika
111	Riyaziyyat

Cədvəl fraqmentlərinə əsasən "İnformatika" fənni üzrə 3-cü kurs tələbələrindən neçəsinin II növbəyə yazıldığını müəyyən edin.

A) 4 B) 1 C) 3 D) 5 E) 2

İzah: Cədvəl fraqmentlərindən göründüyü kimi ID_Tələbə sütunundan görünür ki, ID-nömrələri 116, 112, 113, 115, 114 və 118 olan tələbələr "İnformatika" fənninə yazılıblar. Yalnız ID-nömrələri 112, 115 və 118 olan tələbələr 3-cü kurs tələbələridir və II növbəyə yazılmışlar.

Doğru cavab: 3.

A variantı 31 saylı test tapşırığı
B variantı 24 saylı test tapşırığı
C variantı 36 saylı test tapşırığı
D variantı 32 saylı test tapşırığı

Microsoft Excel 2019 proqramı hansı proqramlar qrupuna aiddir?

A) instrumental B) standart C) tətbiqi
D) xidməti E) sistem

İzah: Tətbiqi proqram paketləri (TPP) müəyyən sinif məsələlərin həlli üçün təyin olunmuş kompleks proqramlardır. Cədvəl emalı üçün təyin olunan TPP-lər elektron cədvəllər adlanır. Elektron cədvəllərin yaradılmasına və onun verilənlərinin manipulyasiyasına imkan verən proqram paketləri cədvəl prosessorları adlanır. Bu paketlərdən ən geniş yayılanı və istifadə olunanı Lotus 1-2-3, Quatro-Pro, SuperCalc və Microsoft Office paketinə daxil edilmiş Microsoft Excel proqramlarıdır.

Doğru cavab: tətbiqi.

A variantı 32 saylı test tapşırığı
B variantı 22 saylı test tapşırığı
C variantı 32 saylı test tapşırığı
D variantı 24 saylı test tapşırığı

Styles (Стили/Üslublar) lent qrupu hansı lent tabında yerləşir (Word 2019)?

A) Design (Конструктор/Tərtibat) B) View (Вид/Görünüş)
C) Insert (Вставка/Əlavə et) D) Home (Главная/Ev) E) Layout (Макет/Düzən)

İzah: Home (Главная/Ev) tabında mətnlərin redaktəsi və formatlaşdırılması üçün 5 tip lent qrupu mövcuddur: Clipboard (Буфер обмена/Mübadilə Buferi), Font (Шрифт/Şrift), Paragraph (Абзац/Abzas), Styles (Стили/Üslublar), Editing (Редактирование/Redaktə).

Doğru cavab: Home (Главная/Ev).

A variantı 33 saylı test tapşırığı
B variantı 28 saylı test tapşırığı
C variantı 23 saylı test tapşırığı
D variantı 30 saylı test tapşırığı

Arxiv fayllarının ad genişlənməsini müəyyən edin.

A) .rtf B) .wav C) .com D) .arj E) .bat

İzah: ".zip", ".rar", ".arj", ".tar", ".jar", ".cab", ".lrh" – arxiv fayllarının ad genişlənməsini göstərir.

Doğru cavab:.arj.

A variantı 34 saylı test tapşırığı
B variantı 40 saylı test tapşırığı
C variantı 39 saylı test tapşırığı
D variantı 34 saylı test tapşırığı

Qabarit ölçüləri və məhsuldarlığına görə kompüter (EHM) siniflərinə aid ***olmayanları*** müəyyən edin.

1. işçi stansiyalar
2. mini kompüterlər
3. kliyent kompüterlər
4. super kompüterlər
5. meynfreymlər
6. terminallar

A) 2, 3, 5 B) 1, 4, 6 C) 1, 3, 6
D) 2, 4, 5 E) 1, 3, 5

İzah: Qabarit ölçülərinə və məhsuldarlığına görə kompüterlər aşağıdakı siniflərə bölünür:

- çox böyük (super) kompüterlər;
- böyük kompüterlər (MAIN FRAME);
- orta kompüterlər;
- kiçik (mini) kompüterlər;
- mikrokompüterlər.

Doğru cavab: 1, 3, 6.

A variantı 35 saylı test tapşırığı
B variantı 36 saylı test tapşırığı
C variantı 35 saylı test tapşırığı
D variantı 29 saylı test tapşırığı

Kompüterin xarici yaddaş qurğularına aiddir:

1. CMOS-yaddaş
2. sərt disk
3. strimer
4. kompakt-disk
5. keş-yaddaş
6. daimi yaddaş
7. fləş-kart
8. əməli yaddaş

A) 2, 3, 6, 7 B) 1, 5, 6, 8 C) 2, 3, 4, 7
D) 2, 3, 5, 7 E) 1, 4, 5, 8

İzah: Yaddaş daxili və xarici olmaqla iki yerə bölünür. Daxili yaddaşa aşağıdakılar aiddir: əməli yaddaş, daimi yaddaş, keş-yaddaş, CMOS-yaddaş, fləş-yaddaş, videoyaddaş. Xarici yaddaşa isə aşağıdakılar aiddir: elastik maqnit diskləri (FDD, disketlər), kompakt-disklər (CD, DVD), fləş-kartlar, sərt disk (HDD, vinçester), maqnit lentləri (strimerlər) və s.

Doğru cavab: 2, 3, 4, 7.

A variantı 36 saylı test tapşırığı
B variantı 35 saylı test tapşırığı
C variantı 31 saylı test tapşırığı
D variantı 22 saylı test tapşırığı

Elektron cədvəldə B sütununun enini həmin sütunda yerləşən ən uzun mətnin eni ilə necə bərabərləşdirmək olar (Excel 2019)?

A) siçanın sol düyməsini A və B sütun başlıqlarının sərhədi üzərində ikiqat klikləməklə
B) siçanın sol düyməsi ilə A və B sütun başlıqları arasındakı sərhədi sola doğru dartmaqla
C) siçanın sol düyməsini B və C sütun başlıqlarının sərhədi üzərində ikiqat klikləməklə
D) siçanın sağ düyməsini B sütununun başlığı üzərində ikiqat klikləməklə
E) siçanın sol düyməsini B sütununun başlığı üzərində ikiqat klikləməklə

İzah: Sütunun enini xananın məzmununa uyğunlaşdırmaq üçün Home (Главная/Ev) tabının Cells (Ячейки/Xanalar) lent qrupunun Format (Формат/Format) aşağı açılan siyahı düyməsini klikləməklə açılan siyahıdakı AutoFit Column Width (Автоподбор ширины столбца/Sütunun Enini AvtoSığışdır) əmrindən istifadə etmək və ya həmin sütun ilə sağ qonşu sütunun başlıqlarının sərhədi üzərində siçanın sol düyməsini ikiqat klikləmək lazımdır.

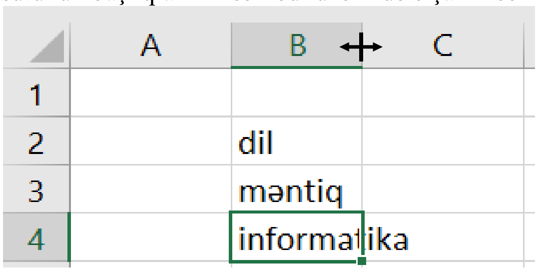

Doğru cavab: siçanın sol düyməsini B və C sütun başlıqlarının sərhədi üzərində ikiqat klikləməklə.

A variantı 37 saylı test tapşırığı
B variantı 23 saylı test tapşırığı
C variantı 34 saylı test tapşırığı
D variantı 21 saylı test tapşırığı

Forma ilə işləmək rejimləridir (Access 2019):

1. **Default View** (Режим по умолчанию/Susmaya görə Görünüş)
2. **Layout View** (Режим макета/Düzən Görünüşü)
3. **Report View** (Представление отчета/Hesabat Görünüşü)
4. **Print Preview** (Предварительный просмотр/Çapa Önbaxış)
5. **Design View** (Режим конструктора/Tərtibat Görünüşü)
6. **Datasheet View** (Режим таблицы/Cədvəl Görünüşü)
7. **Query View** (Режим запросы/Sorğu Görünüşü)

A) 1, 2, 4 B) 2, 5, 6 C) 1, 3, 7
D) 3, 5, 6 E) 2, 4, 7

İzah: MS Access verilənlər bazasının obyektlərindən ən çox görünüş rejimi olan formadır. Formanın aşağıdakı görünüş rejimləri vardır:

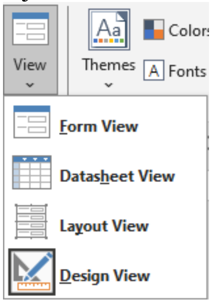

Form View (Режим формы/Forma Görünüşü) istifadəçinin forma ilə işlədiyi əsas rejimdir;
Layout View (Режим макета/Düzən Görünüşü) forma düzəninin interaktiv sazlanması rejimidir;
Design View (Режим конструктора/Tərtibat Görünüşü) formanın yaradılması və elementlərlə birlikdə onun sazlanması üçün nəzərdə tutulmuşdur;
Datasheet View (Режим таблицы/Cədvəl Görünüşü) bu rejimdə formadakı verilənlər sahələri cədvəl şəklində təqdim olunur.
Doğru cavab: 2, 5, 6.

A variantı 38 saylı test tapşırığı
B variantı 27 saylı test tapşırığı
C variantı 22 saylı test tapşırığı
D variantı 36 saylı test tapşırığı

Doğru ***olmayan*** mülahizələri müəyyən edin.

1. Əməli yaddaşda verilənlər müvəqqəti saxlanılır.
2. Qrafik planşet daxiletmə qurğusudur.
3. Keş-yaddaş böyük tutumlu aşağı sürətli yaddaşdır.
4. Skaner xaricetmə qurğusudur.
5. CMOS-yaddaş enerjidən asılı olan yaddaşdır.

A) 1, 2, 5 B) 1, 4, 5 C) 1, 2, 3
D) 3, 4, 5 E) 2, 3, 4

İzah: İzahları verib hər birini uyğun mühakimə ilə müqayisə edək.

1. Əməli yaddaşda verilənlər müvəqqəti saxlanılır. Tapşırıqda verilmiş mühakimə doğrudur.
2. Qrafik planşet daxiletmə qurğusudur. Tapşırıqda verilmiş mühakimə doğrudur.
3. Prosessor və əməli yaddaş arasında verilənlərin mübadiləsi zamanı prosessorun işində yarana biləcək gecikmələrin təsirini azaltmaq üçün prosessor kiçik tutumlu və çox böyük sürətli yaddaşa – keş-yaddaşa malik olur. Tapşırıqda verilmiş mühakimə səhvdir.
4. Skaner kompüterə mətn, şəkil, cizgi və digər qrafik informasiyanı daxil etmək üçün istifadə olunan qurğudur. Tapşırıqda verilmiş mühakimə səhvdir.
5. CMOS-yaddaş batareya elementindən qidalanan enerjidən asılı olmayan yaddaşdır. Tapşırıqda verilmiş mühakimə səhvdir.

Doğru cavab: 3, 4, 5.

A variantı 39 saylı test tapşırığı
B variantı 32 saylı test tapşırığı
C variantı 38 saylı test tapşırığı
D variantı 39 saylı test tapşırığı

Cari slaydın obyektlərinə verilmiş animasiya effektinin ardıcıllığını dəyişmək üçün hansı lent tabından və lent qrupundan istifadə olunur (PowerPoint 2019)?

A) Transitions ▶ Transition to This Slide (Переходы ▶ Переход к этому слайду/Keçidlər ▶ Bu Slayda Keçid)
B) Transitions ▶ Timing (Переходы ▶ Время показа слайдов/Keçidlər ▶ Vaxt)
C) Animations ▶ Animation (Анимации ▶ Анимация/Animasiyalar ▶ Animasiya)
D) Animations ▶ Timing (Анимации ▶ Время показа слайдов/Animasiyalar ▶ Vaxt)
E) Design ▶ Customize (Конструктор ▶ Настроить/Tərtibat ▶ Sazla)

İzah: Slayd obyektlərinə animasiya effektləri lentin Animations (Анимация/Animasiyalar) tabının elementləri ilə əlavə edilir. Lentin Animations (Анимация/Animasiyalar) tabı Preview (Просмотр/Önbaxış), Animation (Анимация/Animasiya), Advanced Animation (Расширенная анимация/Təkmil Animasiya) və Timing (Время показа слайдов/Vaxt) lent qruplarından ibarətdir.

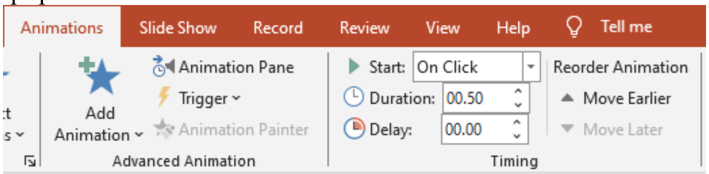

Doğru cavab: Animations ▶ Timing (Анимации ▶ Время показа слайдов/Animasiyalar ▶ Vaxt).

A variantı 40 saylı test tapşırığı
B variantı 21 saylı test tapşırığı
C variantı 40 saylı test tapşırığı
D variantı 35 saylı test tapşırığı

Bütün işçi stansiyaların vahid mərkəzə – konsentratora birləşdirildiyi lokal şəbəkə topologiyası necə adlanır?

A) şin B) ulduz C) konnektor
D) terminator E) halqavari

İzah: Kompüter şəbəkələrində bütün kompüterlər vahid mərkəzə qoşulduqda ulduzvari topologiya istifadə olunur. Ulduz formasına malik olan şəbəkədə kompüterlərarası əlaqələr bir yerdə toplandığı üçün ulduzvari şəbəkənin mərkəzini nüvə və ya konsentrator adlandırırlar.

Doğru cavab: ulduz.

A variantı 41 saylı test tapşırığı
B variantı 43 saylı test tapşırığı
C variantı 43 saylı test tapşırığı
D variantı 43 saylı test tapşırığı

Aşağıdakılardan hansılar MAC-ünvanlardır?

1. 11-AB-17-3D-BC-01
2. 2A-73-H5-22-24-AB
3. 11-AD-23-BC-3E
4. 24-A5-18-DC-2B-02
5. 2A-84-1B-BE-11F-63
6. 28-B3-7A-CA-DE

İzah: MAC-ünvanlar 48 bit (6 bayt) ikilik koddan və ya onaltılıq say sistemində göstərilmiş 2 rəqəmdən ibarət 6 ədəddən ibarətdir.

Doğru cavab: 1, 4.

A variantı 42 saylı test tapşırığı
B variantı 41 saylı test tapşırığı
C variantı 42 saylı test tapşırığı
D variantı 44 saylı test tapşırığı

Palitrasında 24 rəng olan 800x400 piksel ölçülü rastr qrafik təsvir rabitə kanalı ilə ötürülmə müddətinin ilk yarısında 16000 bit/san, qalan hissəsində isə 24000 bit/san sürəti ilə ötürülmüşdür. Bu qrafik təsvirin ötürülməsinə neçə saniyə sərf olunmuşdur?

İzah: Palitrada olan 24 rəng, yəni hər bir pikselin rənginin ola biləcəyi 24 mümkün variant üçün $2^4<24<2^5$ olduğundan Xartli düsturuna görə bir pikselin informasiya miqdarı 5 bit olar. Onda qrafik təsvirin informasiya həcmi 800x400x5 bit olar. Bu təsvirin rabitə kanalı ilə ötürülmə müddətini t san. ilə işarə etsək, müddətin ilk yarısında $\frac{t}{2}\cdot 16000$ bit, digər yarısında isə $\frac{t}{2}\cdot 24000$ bit məlumat ötürülər. Ötürülən məlumat qrafik təsvirin informasiya həcminə bərabər olduğundan, $\frac{t}{2}\cdot 16000+\frac{t}{2}\cdot 24000=800\cdot 400\cdot 5$ yaza bilərik. Buradan $\frac{t}{2}\left(16000+24000\right)=800\cdot 400\cdot 5$ və ötürülmə müddətinin $t=\frac{800\cdot 400\cdot 5}{20000}=80$ san. olduğunu alarıq.

Doğru cavab: 80.

A variantı 43 saylı test tapşırığı
B variantı 42 saylı test tapşırığı
C variantı 44 saylı test tapşırığı
D variantı 41 saylı test tapşırığı

Cədvəl fraqmentinə əsasən A4 xanasındakı qiyməti müəyyən edin **(IF/ЕСЛИ, SUM/СУММ, PRODUCT/ПРОИЗВЕД, POWER/СТЕПЕНЬ)** (Excel 2019).

	A	B	C
1	5	7	3
2	1	6	2
3	3	2	4
4	=IF(C3>=SUM(A2,B3),PRODUCT(A1,B2),POWER(C3,C1))		

İzah: IF(logical_test,value_if_true,value_if_false)

ЕСЛИ(лог_выражение; значение_если_истина; значение_если_ложь) Logical_test (Лог_выражение) sətrində məsələnin şərti daxil edilir. Value_if_true (Значение_если_истина) sətrində, cavab doğru olan haldakı qiymət, Value_if_false (Значение_если_ложь) sətrinə isə cavab yalan olduğu haldakı qiymət daxil edilir.

SUM (СУММ) funksiyası verilmiş xanalar diapazonundakı ədədlərin cəmini tapır. Bu funksiyanın formatı aşağıdakı kimidir:

SUM (number 1; number 2;…; number N),

СУММ (число 1; число 2;…; число N)

burada number 1, number 2,…, number N - cəmlənən ədədlərdir.

PRODUCT (ПРОИЗВЕД) funksiyası arqument kimi verilən number1, [number2], ... ədədlərinin hasilini hesablayır. Bu funksiyanın formatı aşağıdakı kimidir:

PRODUCT (number1, [number2], ...)

ПРОИЗВЕД (число 1, [число 2],…)

burada number1, number2 ... hasili hesablanmalı olan ədədlər, məntiqi qiymət və ya mətn şəklində verilən ədədlərdir. Bu ədədlərin sayı 1-dən 255-ə qədər ola bilər.
POWER (СТЕПЕНЬ) funksiyası qüvvətə yüksəldilmiş ədədi qaytarır. Bu funksiyanın formatı aşağıdakı kimidir:
POWER (number, power);
СТЕПЕНЬ (число, степень);
burada number – qüvvətə yüksəldiləcək əsası, power isə qüvvəti bildirir.

C3=4 və C3≥A2+B3=3 olduğundan, yəni IF funksiyasındakı şərt ödəndiyindən, A4 xanasının qiyməti olaraq PRODUCT(A1,B2) funksiyasının qiyməti qəbul olunur: PRODUCT(A1,B2)= A1·B2=5·6=30.
Doğru cavab: 30.

A variantı 44 saylı test tapşırığı
B variantı 44 saylı test tapşırığı
C variantı 41 saylı test tapşırığı
D variantı 42 saylı test tapşırığı
Hansı adlardan faylın adı kimi istifadə etmək olar?
1. PRN.DOC
2. DOC.PRN
3. CON.TXT
4. NUL.EXE
5. DOC.EXE
6. EXE.NUL
7. NUL.PRN
8. EXE.DOC

İzah: MS-DOS əməliyyat sistemində işləyən MS-DOS qurğularını işarə etmək üçün müəyyən adlardan istifadə olunur ki, faylları adlandırarkən onlardan istifadə etmək olmaz. MS-DOS qurğularının adları aşağıdakılardır:
PRN – printer;
LPT1÷LPT9 – paralel portlar;
COM1÷COM9 – ardıcıl portlar;
AUX – 1 ardıcıl portuna birləşdirilən qurğu;
CON – giriş üçün-klaviatura, çıxış üçün-ekran;
NUL – "boş" qurğu.
Bu adlara hər hansı genişlənmə əlavə etdikdə MS-DOS əməliyyat sistemi bunu qurğulara müraciət kimi başa düşür. Məsələn, CON.TXT faylına müraciət CON qurğusuna müraciətlə eynidir. Ona görə də CON.TXT-dən faylın adı kimi istifadə etmək olmaz. Analoji qaydada PRN.DOC, NUL.EXE, NUL.PRN fayl adları ola bilməzlər. Lakin faylların adlarının genişlənməsində .PRN, .AUX, .CON və .NUL-dan istifadə etmək olar.
Doğru cavab: 2, 5, 6, 8.

A variantı 45 saylı test tapşırığı
B variantı 45 saylı test tapşırığı
C variantı 45 saylı test tapşırığı
D variantı 45 saylı test tapşırığı
Uyğunluğu müəyyən edin.

1. Sosial şəbəkə	a. Snapchat
2. Brauzer	b. Safari
3. Axtarış sistemi	c. QQ
	d. Firefox
	e. Bing

İzah: Snapchat – mobil proqramlar sırasına aid edilən, məhdud zaman kəsiyində şəkilləri saxlayan, foto-çat tipli sosial şəbəkədir.
QQ – Çində məşhur olan ani zaman kəsiyində istifadəçilər arasında informasiya mübadiləsi yaratmağa xidmət edən sosial şəbəkədir.
İnternetin resurslarına müraciət edən proqramlar brauzerlər adlanır. Brauzerlərə Google Chrome, Mozilla Firefox, Opera, Safari və s. aiddir.
İnternetdə toplanılan informasiyaların strukturlaşdırılması və istifadəçiyə lazım olan verilənləri rahat şəkildə axtarılaraq təqdim edilməsi üçün axtarış sistemləri yaradılmışdır. İnternetdə axtarış sistemlərinə misal olaraq Google, Bing, Yahoo, Yandex və s. göstərmək olar.
Doğru cavab: 1 – a, c; 2 – b, d, 3 – e.

Məntiqi təfəkkürü yoxlayan test tapşırıqları

A variantı 46 saylı test tapşırığı
B variantı 84 saylı test tapşırığı
C variantı 79 saylı test tapşırığı
D variantı 55 saylı test tapşırığı

Qanunauyğunluğu müəyyən edin və “?” əvəzinə uyğun variantı seçin.

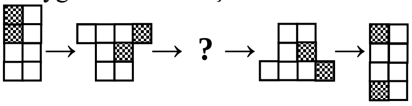

A) 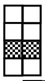 B) 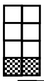 C) 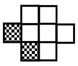

D) 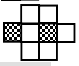 E) 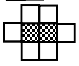

Testin həlli

Kvadratların hərəkətini aydın təsəvvür etmək üçün rəngli kvadratlardan birini göy, digərini isə qırmızı rəngləsək, onların hərəkətini aşağıdakı şəkildən izləmək olar.

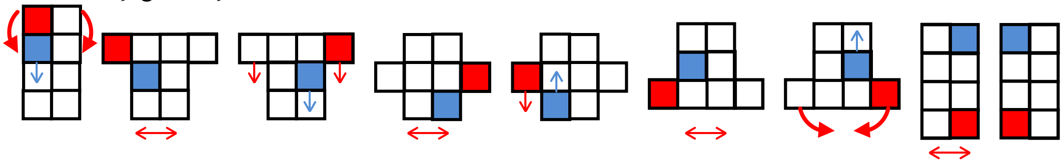

Üst sıradakı 2 kvadrat yan tərəfə keçib aşağı, 2-ci sıradakı rəngli kvadrat aşağı 1 addım gedir. Alınan fiqur şaquli simmetriya oxu ətrafında simmetrik çevrilir. Yan tərəfdəkilər 3 addımdan sonra aşağı keçir, daxildəki rəngli kvadrat aşağıya çatandan sonra yuxarıya qalxmağa başlayır.

Doğru cavab: 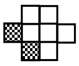

A variantı 47 saylı test tapşırığı
B variantı 78 saylı test tapşırığı
C variantı 63 saylı test tapşırığı
D variantı 51 saylı test tapşırığı

Verilən sözlər cütünə analoji əlaqəli olan natamam cütü tamamlayın.

zərf – zərflik; feil – ?

A) qrammatika B) sifət C) xəbər
D) iş E) hərəkət

Testin həlli

Sözlər cütünün 1-ci sözü nitq hissəsini, 2-ci sözü isə ona uyğun cümlə üzvünü göstərir.

Doğru cavab: xəbər

A variantı 48 saylı test tapşırığı
B variantı 54 saylı test tapşırığı
C variantı 73 saylı test tapşırığı
D variantı 56 saylı test tapşırığı

Rəngli kağız aşağıdakı kimi qatlanıb kəsilmişdir. Kağızın açılışına müvafiq variantı tapın (qırıq xətlərlə kağızın qatlanmış hissələri göstərilib).

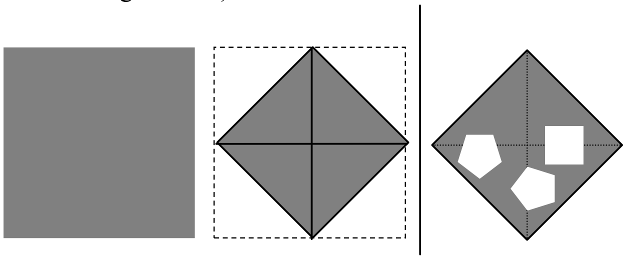

A)

B)

C)

D)

E)

Testin həlli

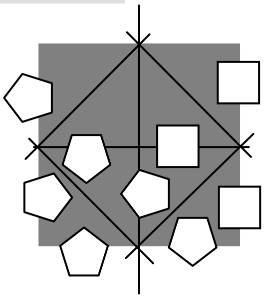

Vərəq açıldıqda alınan vəziyyət aşağıdakı kimidir

Doğru cavab: 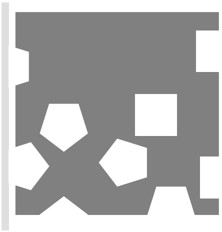

A variantı 49 saylı test tapşırığı
B variantı 72 saylı test tapşırığı
C variantı 80 saylı test tapşırığı
D variantı 57 saylı test tapşırığı

Qanunauyğunluğu müəyyən edin və “?” əvəzinə uyğun variantı seçin.

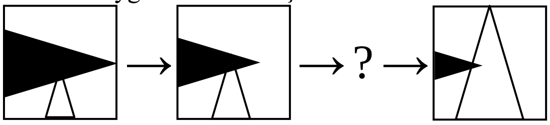

A) 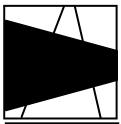

B) 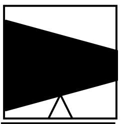

C) 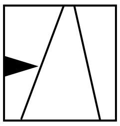

D) 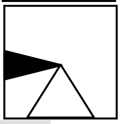

E) 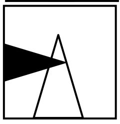

Testin həlli

Soldan sağa hər addımda qara üçbucaq kiçilir, rəngsiz üçbucaq isə böyüyür.

Doğru cavab: 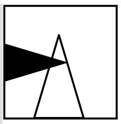

A variantı 50 saylı test tapşırığı
B variantı 71 saylı test tapşırığı
C variantı 47 saylı test tapşırığı
D variantı 81 saylı test tapşırığı

Qanunauyğunluğu müəyyən edin və “?” əvəzinə uyğun olan variantı seçin.

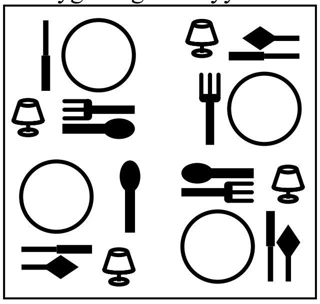

→ 4; 3; 3; 3; 4; 4

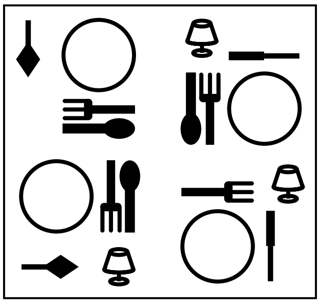

→ 3; 3; 4; 2; 2; 4

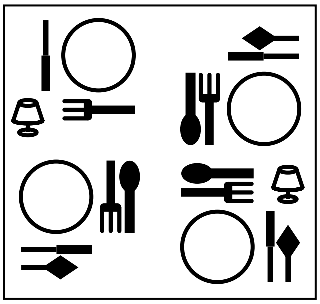

→ ?

A) 3; 4; 4; 4; 3; 2
B) 2; 4; 3; 3; 4; 4
C) 2; 3; 4; 3; 4; 4
D) 3; 3; 4; 2; 4; 4
E) 4; 3; 3; 4; 4; 2

Testin həlli

Komplektlər	S A Y L A R					
						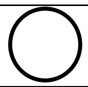
1-ci komplekt	4	3	3	3	4	4
2-ci komplekt	3	3	4	2	2	4
3-cü komplekt	2	3	4	3	4	4

Doğru cavab: 2; 3; 4; 3; 4; 4

A variantı 51 saylı test tapşırığı
B variantı 57 saylı test tapşırığı
C variantı 50 saylı test tapşırığı
D variantı 83 saylı test tapşırığı

Qanunauyğunluğu müəyyən edin və "?" əvəzinə uyğun variantı seçin.

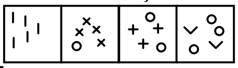 ?

A) 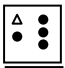
B) 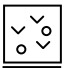
C) 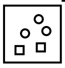
D) 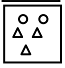
E) 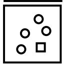

Testin həlli:
Soldan sağa hər bir addımda 5 fiqur arasından çevrə ilə əvəz olunanların sayı artır, qalan fiqurlar isə yeniləri ilə əvəz olunur.

Doğru cavab: 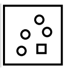

A variantı 52 saylı test tapşırığı
B variantı 62 saylı test tapşırığı
C variantı 48 saylı test tapşırığı
D variantı 58 saylı test tapşırığı

Qanunauyğunluğu müəyyən edin və "?" əvəzinə uyğun olan variantı seçin.

$9a \lozenge 7b = 2a + b$
$11a \triangle 9b = 3a + b - 3$
$5a \square 8b = a - b + 5$
$(27 \lozenge 14) + (33 \triangle 18) - (15 \square 16) = ?$

A) 14 B) 13 C) 11 D) 10 E) 12

Testin həlli

$(27 \lozenge 14) + (33 \triangle 18) - (15 \square 16) = (9\cdot3) \lozenge (7\cdot2)+(11\cdot3) \triangle (9\cdot2) - (5\cdot3) \square (8\cdot2)=(2\cdot3+2)+(3\cdot3+2-3)-(3-2+5)=8+8-6=10$

Doğru cavab: 10

A variantı 53 saylı test tapşırığı
B variantı 81 saylı test tapşırığı
C variantı 46 saylı test tapşırığı
D variantı 76 saylı test tapşırığı

“ ? “ əvəzinə uyğun variantı tapın.

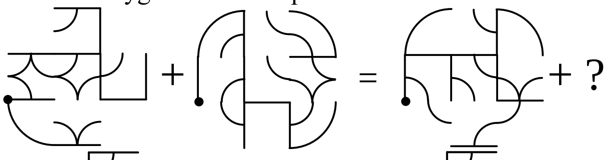

A) 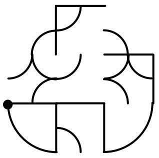

B) 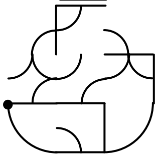

C) 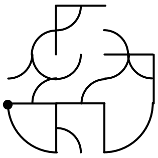

D) 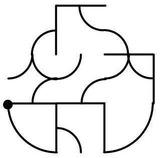

E) 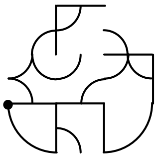

Testin həlli

Soldakı 2 şəklin üst-üstə qoyulmasından alınan vəziyyət, sağdakı 2-ci (“?” işarəsinin yerinə qoyulmalı olan) şəklin verilmiş şəkillə üst-üstə qoyulmasından alınan vəziyyətlər eyni olmalıdır.

Doğru cavab: 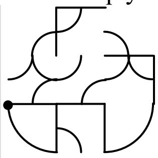

A variantı 54 saylı test tapşırığı
B variantı 83 saylı test tapşırığı
C variantı 84 saylı test tapşırığı
D variantı 75 saylı test tapşırığı

40 nəfər tələbənin bir qismi yalnız fransız, bir qismi yalnız ispan, qalanı isə hər iki dili öyrənir. Məlumdur ki, tələbələrdən 7-si hər iki dili öyrənir. Əgər 25 tələbə fransız dilini öyrənirsə, neçə nəfər ispan dilini öyrənir?

A) 15 B) 17 C) 25 D) 18 E) 22

Testin həlli

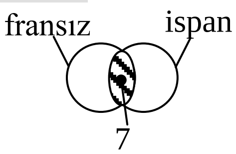

Əgər 25 tələbə fransız dilini öyrənirsə, yalnız fransız dilini öyrənənlərin sayı 25-7=18-dir. İspan dilini öyrənənlərin sayı isə 40-18=22 nəfərdi.

Doğru cavab: 22

A variantı 55 saylı test tapşırığı
B variantı 80 saylı test tapşırığı
C variantı 53 saylı test tapşırığı
D variantı 66 saylı test tapşırığı

55. Agentlik gün ərzində turistlərin şəhərdəki yeddi muzeyə (F, G, H, L, M, P və T-yə) ekskursiyasını təşkil edir. Agentlik bu turun qrafikini tərtib edərkən aşağıdakıları nəzərə almalıdır:

♦ F gediləcək ilk üç muzeydən biri olmalıdır;
♦ G-yə H-dən dərhal sonra gedilməlidir;
♦ M gün ərzində gediləcək ya ilk, ya da son muzey olmalıdır;
♦ P gediləcək son üç muzeydən biri olmalıdır.

Əgər tərtib olunmuş qrafikə görə T, L və F ardıcıl (bu ardıcıllıqla bir-birindən dərhal sonra) ekskursiya olunacaq muzeylərdirsə, bu qrafikdə G neçənci yeri tutar?

A) II B) III C) V D) IV E) VI

Testin həlli

T, L və F ardıcıl ekskursiyaya gediləcək muzeylər olduğundan və F gediləcək ilk üç muzeydən biri olacaqsa,

T	L	F				

alınar. M gün ərzində gediləcək ya ilk, ya da son muzey olduğundan ardıcıllıq aşağıdakı kimi olar

T	L	F				M

P gedilən son üç muzeydən biri və G-yə H-dan dərhal sonra gedilməli olduğundan

T	L	F	H	G	P	M

Doğru cavab: G qrafikdə V yeri tutar.

A variantı 56 saylı test tapşırığı
B variantı 77 saylı test tapşırığı
C variantı 59 saylı test tapşırığı
D variantı 78 saylı test tapşırığı

Arıçı yarmarkaya tam doldurulmuş 4, 15, 25, 40, 100 və 150 litrlik qablarda ümumi həcmi 536 litr olan 11 qab bal gətirdi. Mütləq doğru olan mülahizələri seçin.

1. 150 və 25 litrlik qabların birlikdə sayı, 4 və 100 litrlik qabların birlikdə sayı ilə eyni deyildir.
2. 100 və 15 litrlik qabların sayı eyni deyildir.
3. 40 və 150 litrlik qabların sayı eyni deyildir.
4. 15 və 40 litrlik qabların sayı eyni deyildir.
5. 25 və 15 litrlik qabların sayı eyni deyildir.
6. 4 və 100 litrlik qabların sayı eyni deyildir.

A) 2, 3, 5 B) 1, 2, 4 C) 3, 5, 6
D) 1, 4, 6 E) 1, 3, 5

Müxtəlif həcmli 6 qabın birlikdə həcmi 4+15+25+40+100+150=334 litrdir. Qalan balın doldurulduğu 5 (11-6=5) qabın litrlə həcmini göstərən 536-334=202 ədədinin təklik hissəsində 2-ni təmin etmək üçün mümkün variantları analiz edərək bu qablardan üçünün 4 l-lik olması qənaətinə gəlirik. Birlikdə həcmi 202-12=190 l olan 2 (5-3=2) ədəd qabdan biri 150 litrlik, digəri 40 litrlikdir.

Qabların	
tutumu	sayı
4 *l*	4ədəd
15 *l*	1ədəd
25 *l*	1ədəd
40 *l*	2ədəd
100 *l*	1ədəd
150 *l*	2ədəd

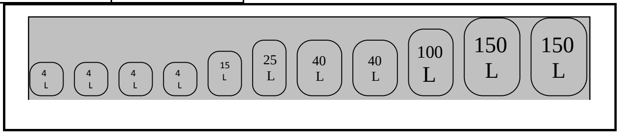

Bu saylara əsasən 2, 3, 5-ci mülahizələr səhv, 1, 4, 6-cı mülahizələr doğrudur.
Doğru cavab: 1, 4, 6

A variantı 57 saylı test tapşırığı
B variantı 53 saylı test tapşırığı
C variantı 69 saylı test tapşırığı
D variantı 77 saylı test tapşırığı

Qanunauyğunluğu müəyyən edin və "?" əvəzinə uyğun variantı seçin.

23	16	66	50
30	55	4	31
53	42	23	90
1	73	60	?

A) 44 B) 58 C) 14 D) 39 E) 31

Qara qalın xətlərlə sərhədlənmiş hər bir blokdakı ədədlərin rəqəmlərinin cəmi 25-ə bərabərdir.
2+3+1+6+3+0+5+5=25
6+6+5+0+4+3+1=25
5+3+4+2+1+7+3=25
2+3+9+0+6+0+X=25
X=25-20=5. Cavab variantlarında verilənlərdən rəqəmlərinin cəmi 5 olan ədəd 14-dür (1+4=5).
Doğru cavab: 14

A variantı 58 saylı test tapşırığı
B variantı 56 saylı test tapşırığı
C variantı 72 saylı test tapşırığı
D variantı 60 saylı test tapşırığı

Qanunauyğunluğu müəyyən edin və "?" əvəzinə uyğun olan variantı seçin.

0,5	5,5	→	4	14	→	11	31	→	25	65
16	11,5		35	26		73	?		149	113

A) 58 B) 55 C) 47 D) 79 E) 74

Testin həlli

Hər damadakı ədədi 2-yə vurub üstünə 3gəlib, növbəti cədvəlin uyğun damasındakı ədədi tapırıq.
0,5×2+3=1+3=4
5,5×2+3=11+3=14
16×2+3=32+3=35
11,5×2+3=23+3=26

4×2+3=8+3=11
14×2+3=28+3=31
35×2+3=70+3=73
?=26×2+3=52+3=55

11×2+3=22+3=25
31×2+3=62+3=65
73×2+3=146+3=149
55×2+3=110+3=113
Doğru cavab: 55

A variantı 59 saylı test tapşırığı
B variantı 67 saylı test tapşırığı
C variantı 52 saylı test tapşırığı
D variantı 68 saylı test tapşırığı

Qanunauyğunluğu müəyyən edin və "?" əvəzinə uyğun variantı seçin.

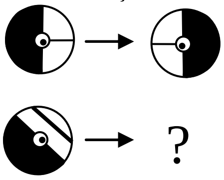

A) B) 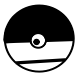 C) 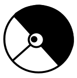

D) 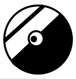 E)

Testin həlli

Oxun solundakı və sağındakı fiqurlar verilən simmetriya oxuna nəzərən simmetrikdir.

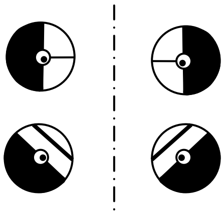

Doğru cavab: 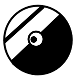

A variantı 60 saylı test tapşırığı
B variantı 59 saylı test tapşırığı
C variantı 76 saylı test tapşırığı
D variantı 64 saylı test tapşırığı

Verilən sözlər cütü arasında məntiqi əlaqəyə analoji olan variantı seçin (sözlərin ardıcıllığı nəzərə alınmalıdır).

fraza – söz

A) melodiya – mahnı B) təmsil – nəsihət
C) musiqi – xor D) bina – mərtəbə
E) telefon – teleqram

Testin həlli:

Fraza bir, iki və ya daha artıq sözdən, bina isə bir, iki və ya daha artıq mərtəbədən ibarət olur.

Doğru cavab: bina – mərtəbə

A variantı 61 saylı test tapşırığı
B variantı 47 saylı test tapşırığı
C variantı 68 saylı test tapşırığı
D variantı 84 saylı test tapşırığı

Verilən sözlər arasındakı məntiqi əlaqəyə analoji olan variantı seçin.

idxal – ixrac

A) əmtəə – pul B) alqı – satqı C) rəqəm – ədəd
D) borc – kredit E) görüş – qəbul

Testin həlli

İdxal və ixrac sözləri alqı və satqı sözləri ilə analoji əlaqəyə malikdir.

Doğru cavab: alqı – satqı

A variantı 62 saylı test tapşırığı
B variantı 79 saylı test tapşırığı
C variantı 58 saylı test tapşırığı
D variantı 46 saylı test tapşırığı

Verilən fiqura uyğun olan açılışı seçin.

A) 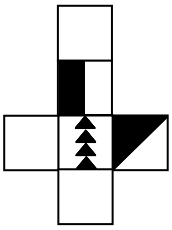

B) 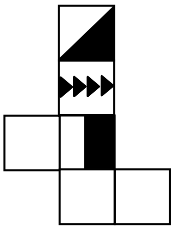

C) 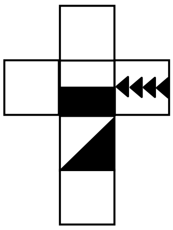

D) 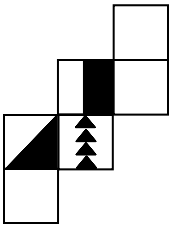

E) 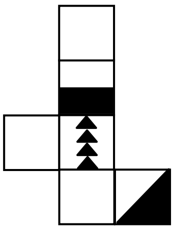

Testin həlli:

Verilmiş kuba aşağıdakı açılış uyğundur.

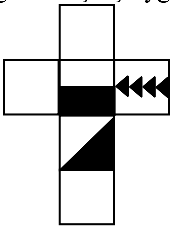

Doğru cavab:

A variantı 63 saylı test tapşırığı
B variantı 73 saylı test tapşırığı
C variantı 51 saylı test tapşırığı
D variantı 70 saylı test tapşırığı

Qanunauyğunluğu müəyyən edin və “?” əvəzinə uyğun olan variantı seçin.

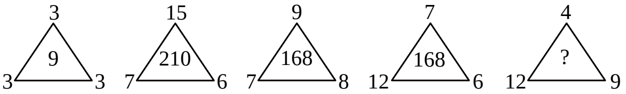

A) 168 B) 172 C) 186 D) 124 E) 144

Testin həlli

Üçbucağın təpə nöqtələrindəki ədədlərin hasili tapılır və 3-ə bölünür.

$$\frac{7\cdot 9\cdot 8}{3}=168$$

$$\frac{12\cdot 7\cdot 6}{3}=168$$

$$\frac{12\cdot 4\cdot 9}{3}=144$$

Doğru cavab: 144

A variantı 64 saylı test tapşırığı
B variantı 64 saylı test tapşırığı
C variantı 70 saylı test tapşırığı
D variantı 62 saylı test tapşırığı

“?” əvəzinə uyğun variantı seçin.

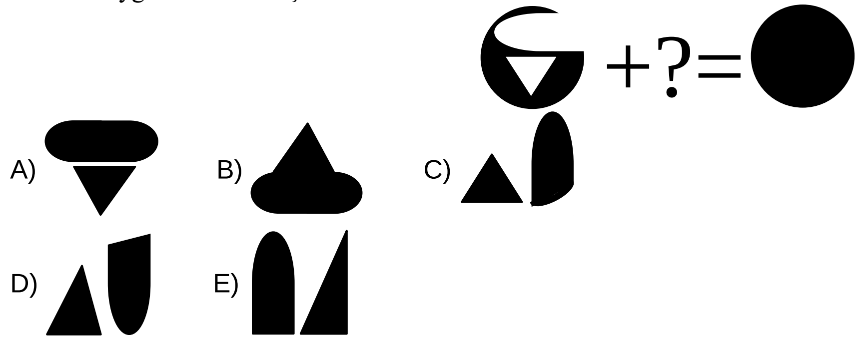

Testin həlli:

“?” işarəsinin yerinə çəkilməli şəkil soldan 1-ci fiquru dairəyə tamamlamalıdır.

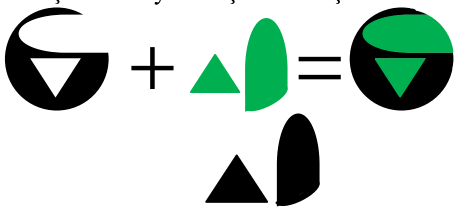

Doğru cavab:

A variantı 65 saylı test tapşırığı
B variantı 75 saylı test tapşırığı
C variantı 49 saylı test tapşırığı
D variantı 48 saylı test tapşırığı

İlk övladları anadan olanda atanın yaşı ananın yaşından 20% çox idi. 2-ci uşaq dünyaya gələndə ananın yaşı atanın yaşından 16% az oldu. Ananın yaşı atanın yaşının 90%-ni təşkil edəndə onların 3-cü övladı dünyaya gəldi. Atanın yaşı ananın yaşından 8-dən fərqli birrəqəmli ədəd qədər çoxdursa, onların birinci və üçüncü uşaqlarının yaşları fərqi neçə ildir? (Yaşlar natural ədədlərlə göstərilir.)

A) 12 B) 16 C) 15 D) 14 E) 11

Testin həlli

2-ci övlad dünyaya gələndə ananın yaşı atanın yaşından 16% az idi, yəni $A_{n2}=0,84A_{t2}$. Bu bərabərlik atanın yaşı 25, 50, 75, 100 və s. olanda doğru olur.

	21	42	63	84
	25	50	75	100

Məsələnin şərtində $A_{n2}=21$ və $A_{t2}=25$ uyğundur. Deməli, ata anadan 4 yaş böyükdür.

1-ci övlad dünyaya gələndə $A_{t1}=1,2A_{n1}$.

A_{n1}	5	10	15	20	25	30	25	...
A_{t1}	6	12	18	24	30	36	42	...

Valideynlərin yaş fərqi (4 il) yalnız bir halda mümkündür: $A_{n1}=20$, $A_{t1}=24$.

3-cü övlad dünyaya gələndə $A_{n3}=0,9A_{t3}$.

A_{n3}	9	18	27	36	45	54	...
A_{t3}	10	20	30	40	50	60	...

Valideynlərin yaş fərqi (4 il) yalnız bir halda mümkündür: $A_{t3}=40$, $A_{n3}=36$.

1-ci və 3-cü uşaqların yaş fərqi $A_{t3}-A_{t1}=40-24=16$ və ya $A_{n3}-A_{n1}=36-20=16$ yaş.

Doğru cavab: 16

A variantı 66 saylı test tapşırığı
B variantı 58 saylı test tapşırığı
C variantı 61 saylı test tapşırığı
D variantı 59 saylı test tapşırığı

Hərflərinin sırası pozulmuş beş sözdən dördü arasında məntiqi əlaqə vardır. Hərflərin düzgün sırasını bərpa edərək fərqli sözü tapın.

A) k o e a g l o y i B) q o z i f o l i C) x i s o p q o l D) q o l f o l i E) t s m o r a n o

Testin həlli

Hərflərin düzgün sırasını bərpa etdikdə ekologiya, sosioloq, psixoloq, astronom və fizioloq sözləri alınır. Ekologiya elm sahəsidir. Digər sözlər isə peşə adlarıdır.

Doğru cavab: k o e a g l o y i

A variantı 67 saylı test tapşırığı
B variantı 70 saylı test tapşırığı
C variantı 74 saylı test tapşırığı
D variantı 65 saylı test tapşırığı

Qanunauyğunluğu müəyyən edin və "?" əvəzinə uyğun variantı seçin.

1●(1 ● 1)= 1
4●(4 ● 2)= 2
10●(15● 3) = 2
8●(12● 3) = 2
9●(6 ●2) = ?

A) 6 B) 18 C) 3 D) 2 E) 9

Testin həlli

● operatoru onun solundakı ədədi sağındakı ədədə bölür.

1●(1 ● 1)= 1●(1:1)=1●1=1:1=1
4●(4● 2)=4● (4:2)=4● 2=4:2=2
10●(15●3)=10●(15:3)=10●5=2
8●(12●3)=8●(12:3)=8●4=2
9●(6● 2)=9● (6:2)=9● 3=9:3=3

Doğru cavab: 3

A variantı 68 saylı test tapşırığı
B variantı 51 saylı test tapşırığı
C variantı 75 saylı test tapşırığı
D variantı 82 saylı test tapşırığı

Rəqəmlərinin hasili 6-ya bərabər olan beşrəqəmli ədədlərdən ən kiçiyini tapın. Bu ədədin sonuncu iki rəqəminin cəmini müəyyən edin.

A) 7 B) 5 C) 4 D) 1 E) 3

Testin həlli

Rəqəmlərin hasili 6-ya bərabər olan beşrəqəmli ədədlərdən ən kiçiyi 11116-dır. Bu ədədin sonuncu iki rəqəminin cəmi 7-dir.

Doğru cavab: 7

A variantı 69 saylı test tapşırığı
B variantı 46 saylı test tapşırığı
C variantı 83 saylı test tapşırığı
D variantı 80 saylı test tapşırığı

Qanunauyğunluğu müəyyən edin və “?” əvəzinə uyğun variantı seçin.

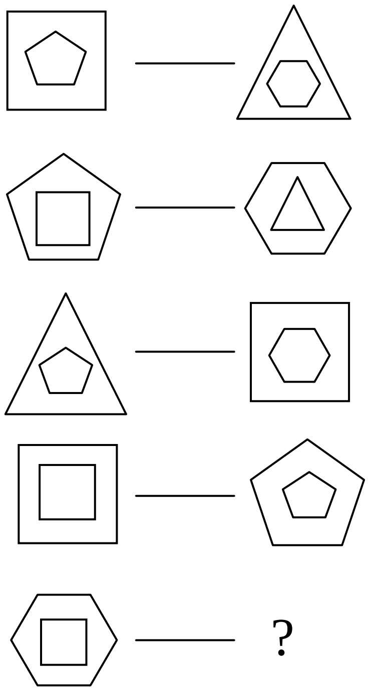

A) 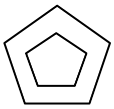
B) 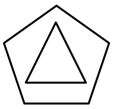
C) 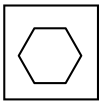
D) 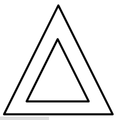
E) 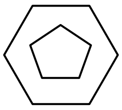

Testin həlli

Soldakı və sağdakı fiqurların tərəflərinin toplam sayı bütün sıralarda eynidir (18).

Doğru cavab: 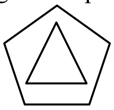

A variantı 70 saylı test tapşırığı
B variantı 48 saylı test tapşırığı
C variantı 64 saylı test tapşırığı
D variantı 73 saylı test tapşırığı

Hərflərinin sırası pozulmuş beş sözdən dördü arasında məntiqi əlaqə vardır. Hərflərin düzgün sırasını bərpa edərək fərqli sözü tapın.

A) E V E R N A
B) T U R A N S
C) P U N T E N
D) Y E R İ T U P
E) M O S O S K

Testin həlli

Hərflərin düzgün sırasını bərpa etdikdə KOSMOS, PLUTON, NEPTUN, VENERA və SATURN sözləri alınır. Bu sözlərdən dördü planet adlarıdır, biri isə bunlardan fərqlidir, yəni KOSMOS planet adı deyil.

Doğru cavab: M O S O S K

A variantı 71 saylı test tapşırığı
B variantı 49 saylı test tapşırığı
C variantı 81 saylı test tapşırığı
D variantı 53 saylı test tapşırığı

Dörd yerə qatlanmış vərəqdə mürəkkəblə naxışlar edilib. Mürəkkəb kağızın altda qalan hissələrinə keçərək naxışları təkrarlayıb. Fikrən vərəqi açın və uyğun olan cavab variantını seçin.

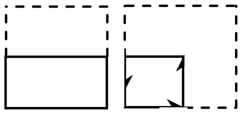

A) 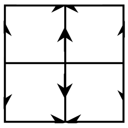

B) 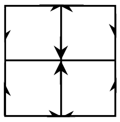

C) 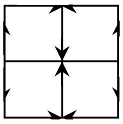

D) 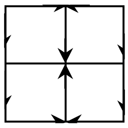

E) 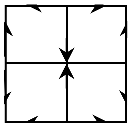

Testin həlli:
Vərəq açılanda alınan vəziyyət aşağıdakı kimi olar.

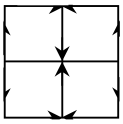

Doğru cavab:

A variantı 72 saylı test tapşırığı
B variantı 66 saylı test tapşırığı
C variantı 54 saylı test tapşırığı
D variantı 63 saylı test tapşırığı

Qanunauyğunluğu müəyyən edin və "?" əvəzinə uyğun variantı seçin.

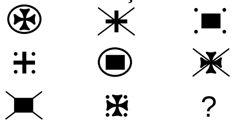

A) B) C) D) E)

Testin həlli:
Hər bir sətir və hər bir sütun üzrə fiqurlar (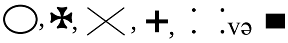) təkrarlanmır.

Doğru cavab:

A variantı 73 saylı test tapşırığı
B variantı 52 saylı test tapşırığı
C variantı 66 saylı test tapşırığı
D variantı 79 saylı test tapşırığı

Üç bacı – İradə, Natəvan və Sevil eyni otaqda əyləşiblər. Biri toxuyur, digəri çay içir, üçüncü isə televizora baxır. Onlardan biri universitetdə oxuyur, ikincisi həkim işləyir, üçüncüsü isə məktəbdə oxuyur. İradə həkim deyil, Natəvan isə məktəbli deyil. Həkim televizora baxmır. Məktəbli çay içir. Natəvan toxumağı bacarmır.

Tələbənin adı nədir və o, hal-hazırda nə edir?

A) Sevil, toxuyur
B) Natəvan, çay içir
C) İradə, televizora baxır
D) İradə, toxuyur
E) Natəvan, televizora baxır

Testin həlli

Natəvan məktəbli olmadığına, toxumağı bacarmadığına və məktəblinin çay içdiyinə görə aşağıdakı cədvəldə göstərilən vəziyyət alınır.

Ad	Nə edir?			Məşğuliyyəti		
	Çay içir	Televizora baxır	Toxuyur	Məktəbli	Tələbə	Həkim
İradə						
Natəvan		+				
Sevil						

Həkim televizora baxmadığına görə

Ad	Nə edir?			Məşğuliyyəti		
	Çay içir	Televizora baxır	Toxuyur	Məktəbli	Tələbə	Həkim
İradə						
Natəvan		+				
Sevil						

İradə həkim olmadığına görə

Ad	Nə edir?			Məşğuliyyəti		
	Çay içir	Televizora baxır	Toxuyur	Məktəbli	Tələbə	Həkim
İradə				+		
Natəvan		+			+	
Sevil						+

Məktəbli çay içdiyinə görə

Ad	Nə edir?			Məşğuliyyəti		
	Çay içir	Televizora baxır	Toxuyur	Məktəbli	Tələbə	Həkim
İradə	+			+		
Natəvan		+			+	
Sevil			+			+

Tələbənin adı Natəvandır və o, televizora baxır.

Doğru cavab: Natəvan, televizora baxır

A variantı 74 saylı test tapşırığı
B variantı 74 saylı test tapşırığı
C variantı 60 saylı test tapşırığı
D variantı 61 saylı test tapşırığı

Qanunauyğunluğu müəyyən edin və “?” əvəzinə uyğun olan variantı seçin.

8 7 7 5 10 7 21 ? 68 63 315

A) 27 B) 17 C) 9 D) 3 E) 7

Testin həlli

8-1=7
7×1=7
7-2=5
5×2=10
10-3=7
7×3=21
21-4=17
17×4=68
68-5=63
63×5=315

Doğru cavab: 17

A variantı 75 saylı test tapşırığı
B variantı 61 saylı test tapşırığı
C variantı 65 saylı test tapşırığı
D variantı 49 saylı test tapşırığı

“?” əvəzinə hansı ədəd yazılmalıdır?

$$\times\begin{array}{r} AB \\ C \\ \hline 531 \end{array} \qquad \times\begin{array}{r} AB \\ D \\ \hline 472 \end{array} \qquad \times\begin{array}{r} AB \\ CD \\ \hline ? \end{array}$$

A) 1003 B) 5782 C) 5554 D) 5672 E) 5924

Testin həlli

$$\times\begin{array}{r} AB \\ CD \\ \hline 472 \\ +\ 531 \\ \hline 5782 \end{array}$$

AB×C=531, AB×D=472

AB×CD=AB×(C×10+D)=AB×C×10+AB×D=531·10+472=5782

Doğru cavab: 5782

A variantı 76 saylı test tapşırığı
B variantı 50 saylı test tapşırığı
C variantı 67 saylı test tapşırığı
D variantı 72 saylı test tapşırığı

Şəkildəki ABCD düzbucaqlısı bərabər ölçülü kvadratlardan təşkil olunub. AB = 22 sm olarsa, rəngli hissənin sahəsi neçə sm^2 olar?

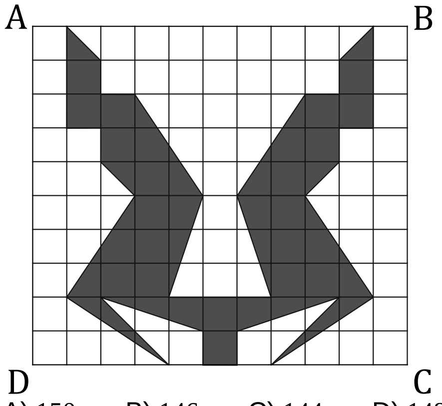

A) 150 B) 146 C) 144 D) 148 E) 152

Testin həlli:
Rənglənmiş hissənin sahəsi həmin hissənin ayrı-ayrı elementlərinin sahələri cəminə bərabərdir. Rənglənmiş hissənin sahəsinin 38 kiçik kvadratın sahələri cəminə bərabər olduğunu və 1 kvadratın sahəsinin 4 $\left(\frac{AB}{11}\cdot\frac{AB}{11}=\frac{22}{11}\cdot\frac{22}{11}=4\right)$ sm^2 olduğunu bilərək rənglənmiş hissənin sahəsinin 38·4=152 sm^2 olduğunu müəyyənləşdiririk.

Doğru cavab: 152

A variantı 77 saylı test tapşırığı
B variantı 68 saylı test tapşırığı
C variantı 77 saylı test tapşırığı
D variantı 47 saylı test tapşırığı

Qanunauyğunluğu müəyyən edin və "?" əvəzinə uyğun olan variantı seçin.

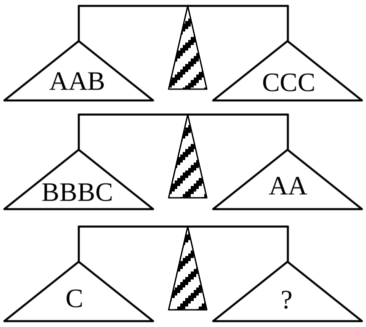

A) BBA B) AA C) BA D) BAA E) BB

1-ci tərəzinin qollarındakılarla 2-ci tərəzinin uyğun qollarındakıları topladıqda AABBBBC=CCCAA alınar. Buradan da BBBB=CC və ya BB=C

Doğru cavab: BB

A variantı 78 saylı test tapşırığı
B variantı 69 saylı test tapşırığı
C variantı 56 saylı test tapşırığı
D variantı 67 saylı test tapşırığı

1970-1990-cı illər ərzində Yer kürəsində 200 mln ha meşə örtüyü itirilmiş, səhralıqların sahəsi təxminən 120 mln ha artmış, 180 mlrd ton əkinə yararlı torpaq qatı məhv edilmişdir. Bununla yanaşı, dünya əhalisinin sayı bu müddət ərzində 1,6 mlrd nəfər artmışdır. Demoqrafların hesablamalarına görə, 2030-cu ilə əhalinin sayı 10 mlrd nəfərə çatacaqdır.

Bu tendensiya aşağıdakı nəticələrdən hansına səbəb ola ***bilməz***?

A) münaqişələrin, müharibələrin artmasına
B) dünyanın fiziki xəritəsinin dəyişməsinə
C) bioloji növ müxtəlifliyinin azalmasına
D) atmosferin qoruyucu ozon qatının qalınlaşmasına
E) atmosferdə qazların normal nisbətinin pozulmasına

Testin həlli

Mətndə vurğulanan tendensiya bioloji növ müxtəlifliyinin azalmasına, dünyanın fiziki xəritəsinin dəyişməsinə, münaqişələrin, müharibələrin artmasına , atmosferdə qazların normal nisbətinin pozulmasına səbəb ola bilər.

Vurğulanan tendensiya ozon qatının qalınlaşmasına səbəb ola bilməz, çünki bunun üçün lazım olan oksigenin miqdarı meşə örtüyü azaldıqda, əkinə yararlı torpaq qatı məhv edildikdə azalır.

Doğru cavab: atmosferin qoruyucu ozon qatının qalınlaşmasına

A variantı 79 saylı test tapşırığı
B variantı 65 saylı test tapşırığı
C variantı 78 saylı test tapşırığı
D variantı 52 saylı test tapşırığı

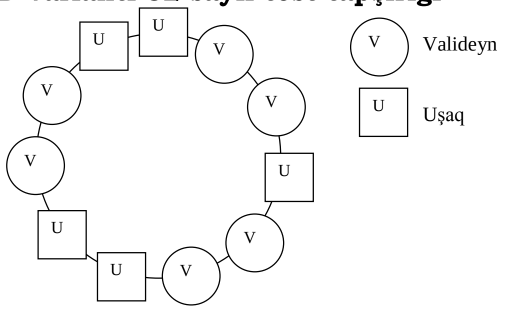

5 uşaq və 6 valideyn aşağıdakı qaydalara uyğun olaraq şəkildəki kimi dairəvi masa arxasında oturublar:

● hər valideynin bir tərəfində uşaq, o biri tərəfində valideyn oturmalıdır;
● hər uşaq yalnız öz valideyninin yanında oturmalıdır.

Verilmiş qaydaları pozmadan bu masa arxasında əlavə olaraq aşağıdakılardan hansıların oturması mümkündür?

I. Ana və atası ilə uşaq
II. İki uşağı ilə ana
III. Ana ilə uşağı

A) yalnız I B) II və III C) I və II
D) yalnız III E) yalnız II

Testin həlli:

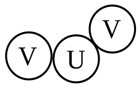
üçlüyü 2 valideynin arasında otursa, məsələnin şərti pozulmaz. Lakin 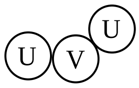 (iki uşaqlı ana) 2 valideyn arasında otursa, "hər bir valideynin bir tərəfində uşaq, digər tərəfində valideyn oturmalıdır" şərti, uşaqla valideyn arasında otursa, "hər uşaq öz valideyninin yanında oturmalıdır" şərtini, 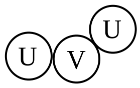 üçlüyü iki uşaq arasında otursa, "hər bir valideynin bir tərəfində uşaq, digər tərəfində valideyn oturmalıdır" şərtini pozur. 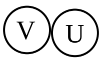 cütlüyü 2 uşağın və 2 valideynin arasında otursa "hər bir valideyn bir tərəfində uşaq, digər tərəfində valideyn oturmalıdır" şərtini, valideynlə uşaq arasında otursa, "hər uşaq öz valideyninin yanında oturmalıdır" şərtini pozar. Beləliklə, doğru cavab Ana və atası ilə uşaqdır.

Doğru cavab: yalnız I

A variantı 80 saylı test tapşırığı
B variantı 76 saylı test tapşırığı
C variantı 57 saylı test tapşırığı
D variantı 74 saylı test tapşırığı

"?" əvəzinə hansı ədəd yazılmalıdır?

$$-\begin{array}{r} AACD \\ ADC \\ \hline D9DD \end{array} \quad A+D=?$$

A) 13 B) 11 C) 10 D) 12 E) 14

Testin həlli

$$-\begin{array}{r} 6605 \\ 650 \\ \hline 5955 \end{array}$$

D – C = D, C=0. C=0 olduğundan A-dan 1 vahid C-yə ayırdıqda 10 olur və 10-dan 5 çıxdıqda fərqdə özü alına bilən rəqəm yalnız 5-dir. Yəni D=5, əvvəlki A-dan birini ayırdıqdan sonra D alınıb. Yəni A-1=D. Deməli A=6.
6+5=11

Doğru cavab: 11

A variantı 81 saylı test tapşırığı
B variantı 63 saylı test tapşırığı
C variantı 62 saylı test tapşırığı
D variantı 50 saylı test tapşırığı

Verilən sözlər cütünə analoji əlaqəli olan natamam cütü tamamlayın.

sosiologiya – elm; defektoskop – ?

A) mikroskop B) optika C) virus
D) cihaz E) qüsur

Testin həlli

Sosiologiya cəmiyyət haqqında elmdir, defektoskop isə material və məmulatda nöqsan olub-olmamasını yoxlamaq üçün cihazdır (konkretdən ümumiyə)

Doğru cavab: cihaz

A variantı 82 saylı test tapşırığı
B variantı 82 saylı test tapşırığı
C variantı 71 saylı test tapşırığı
D variantı 69 saylı test tapşırığı

Verilən açılışa uyğun olan variantı seçin.

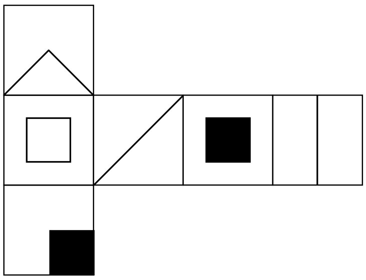

A) 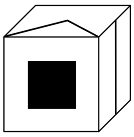 B) 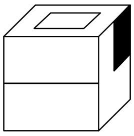 C) 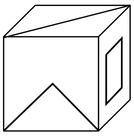

D) 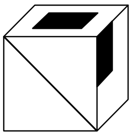 E) 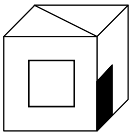

Testin həlli:

Doğru cavab: 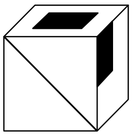

A variantı 83 saylı test tapşırığı
B variantı 55 saylı test tapşırığı
C variantı 55 saylı test tapşırığı
D variantı 54 saylı test tapşırığı

Qanunauyğunluğu müəyyən edin və "?" əvəzinə uyğun olan variantı seçin.

TURXAN – Db Aa Uc Kf Bd Te
MAHİR – Tb Cd Ec Ha Ue
? – Uc Hb Td Ke Ca

A) İMRAN B) TURAN C) TAHİR
D) XANIM E) RAMİN

Testin həlli

TURXAN sözünün hərfləri D_b, A_a, U_c, K_f, B_d və T_e işarələri ilə işarələnib. Hər bir işarə böyük hərfdən və indeksdəki kiçik hərfdən ibarətdir. Hansı işarənin hansı hərfi şifrələdiyini müəyyənləşdirmək üçün işarələri onların indekslərindəki hərflərin əlifba sırasında yerləşmə ardıcıllığına görə düzmək lazımdır. Bu sıra A_a, D_b, U_c, B_d, T_e və K_f şəklində alınır.

Hərflər	T	U	R	X	A	N
Şifrələr	A_a	D_b	U_c	B_d	T_e	K_f

MAHİR sözünün hərfləri T_b, C_d, E_c, H_a və U_e işarələri ilə işarələnib. Hansı işarənin hansı hərfi şifrələdiyini müəyyənləşdirmək üçün işarələri onların indekslərindəki hərflərin əlifba sırasında yerləşmə ardıcıllığına görə düzmək lazımdır. Bu sıra H_a, T_b, E_c, C_d və U_e şəklində alınır.

Hərflər	M	A	H	İ	R
Şifrələr	H_a	T_b	E_c	C_d	U_e

U_c, H_b, T_d, K_e və C_a işarələrini onların indekslərindəki hərflərin əlifba sırasında yerləşmə ardıcıllığına görə düzəndə C_a, H_b, U_c, T_d və K_e alınır.

Şifrələr	C_a	H_b	U_c	T_d	K_e
Hərflər	İ	M	R	A	N

Doğru cavab: İMRAN

A variantı 84 saylı test tapşırığı
B variantı 60 saylı test tapşırığı
C variantı 82 saylı test tapşırığı
D variantı 71 saylı test tapşırığı

Birinci sırada verilən sözlər arasında məntiqi əlaqəyə əsasən ikinci sıranı tamamlayın.

teleskop – cihaz – astronomiya
istiot – ədviyyat – ...

A) bağçılıq B) kulinariya C) laboratoriya
D) səhiyyə E) əczaçılıq

Testin həlli:

Teleskop astronomiyada (göy cisimlərinin öyrənilməsində) istifadə edilən optik cihaz, istiot kulinariyada istifadə edilən ədviyyatdır.

Doğru cavab: kulinariya

85 – 87 saylı tapşırıqları aşağıdakı mətnə əsasən yerinə yetirin.

Biologiya müəllimi həftədə beş gün (I–V günlər) məktəbin dörd X (X^a, X^b, X^c, X^d) və dörd XI sinfinə (XI^a, XI^b, XI^c, XI^d) dərs deyir. Cədvələ görə, müəllimin hər gün iki saat dərsi var: bir saat X və bir saat XI sinifdə. Yalnız bir X və bir XI sinfin həftədə 2 saat, digər siniflərin həftədə 1 saat biologiya dərsi olur.

Məlumdur ki, müəllimin:

- çərşənbə günü X^a sinfində dərsi var;
- XI^b sinfində həftədə yalnız bir dəfə dərsi var;
- XI^b sinfində dərsi olan gün X^c sinfində də dərsi var;
- bazar ertəsi günü X^d və XI^a siniflərində dərsi var;
- çərşənbə axşamı və cümə axşamı günləri eyni bir XI sinifdə dərsi var;
- cümə axşamı və cümə günləri eyni bir X sinifdə dərsi var.

A variantı 85 saylı test tapşırığı
B variantı 85 saylı test tapşırığı
C variantı 85 saylı test tapşırığı
D variantı 87 saylı test tapşırığı

Müəllimin eyni hərflə işarələnən X və XI siniflərə həftənin eyni günü dərsi yoxdursa (məsələn, X^a-ya dərsi olan gün XI^a-ya dərsi yoxdur və s.), cümə axşamı hansı siniflərə dərsi var?

A) X^a, XI^d B) X^b, XI^c C) X^c, XI^b
D) X^d, XI^a E) X^c, XI^d

Testin həlli:

Sinif		Bazar ertəsi	Çərşənbə axşamı	Çərşənbə	Cümə axşamı	Cümə
X	X^a			+		
	X^b		+			
	X^c				+	+
	X^d	+				
XI	XI^a	+				
	XI^b					+
	XI^c			+		
	XI^d		+		+	

Doğru cavab: X^c, XI^d

A variantı 86 saylı test tapşırığı
B variantı 86 saylı test tapşırığı
C variantı 86 saylı test tapşırığı
D variantı 86 saylı test tapşırığı

Aşağıdakı hansı cütlüyü təşkil edən siniflərin hər birində çərşənbə axşamı müəllimin biologiya dərsi ola bilər?

A) XI^b , XI^c B) XI^a , XI^c C) XI^a , XI^b
D) XI^c , XI^d E) XI^a , XI^d

Testin həlli:

Sinif		Bazar ertəsi	Çərşənbə axşamı	Çərşənbə	Cümə axşamı	Cümə
X	X^a			+		
	X^b		+			
	X^c				+	+
	X^d	+				
XI	XI^a	+				
	XI^b					+
	XI^c		+		+	
	XI^d			+		

Sinif		Bazar ertəsi	Çərşənbə axşamı	Çərşənbə	Cümə axşamı	Cümə
X	X^a			+		
	X^b		+			
	X^c				+	+
	X^d	+				
XI	XI^a	+				
	XI^b					+
	XI^c			+		
	XI^d		+		+	

Doğru cavab: XI^c , XI^d

A variantı 87 saylı test tapşırığı
B variantı 87 saylı test tapşırığı
C variantı 87 saylı test tapşırığı
D variantı 85 saylı test tapşırığı

Aşağıdakılardan hansını müəyyən etmək mümkündür?

1. X siniflərdən hansına müəllimin həftədə iki saat dərsinin olmasını
2. XI siniflərdən hansına müəllimin həftədə iki saat dərsinin olmasını
3. cümə günü müəllimin X siniflərdən hansına dərsinin olmasını
4. həftənin hansı günlərində müəllimin XI^a sinfinə dərsinin ***olmamasını***

A) 1, 2, 3   B) yalnız 3, 4   C) yalnız 1, 3
D) 1, 3, 4   E) yalnız 1, 2

Testin həlli:

Sinif		Bazar ertəsi	Çərşənbə axşamı	Çərşənbə	Cümə axşamı	Cümə
X	X^a			+		
	X^b		+			
	X^c				+	+
	X^d	+				
XI	XI^a	+				
	XI^b					+
	XI^c		+		+	
	XI^d			+		

Sinif		Bazar ertəsi	Çərşənbə axşamı	Çərşənbə	Cümə axşamı	Cümə
X	X^a			+		
	X^b		+			
	X^c				+	+
	X^d	+				
XI	XI^a	+				
	XI^b					+
	XI^c			+		
	XI^d		+		+	

Doğru cavab: 1, 3, 4

88 – 90 saylı tapşırıqları
verilən cədvələ əsasən yerinə yetirin.

3	10	16	8	X
27	21	16	23	Y
32	40	34	38	Z
17	15	9	4	G
22	15	26	28	F

A variantı 88 saylı test tapşırığı
B variantı 88 saylı test tapşırığı
C variantı 88 saylı test tapşırığı
D variantı 88 saylı test tapşırığı

Qanunauyğunluğu taparaq "?" əvəzinə uyğun olan ədədi müəyyən edin.

Z =?

A) 27   B) 23   C) 25   D) 29   E) 21

Testin həlli

Sıradakı ədədlərlə ən kiçik olması ehtimal edilən ədədin fərqinə diqqət yetirilsə, aşağıdakı vəziyyət aşkarlanar:

I sıra — 3 ən kiçik ədəd olsa, fərqlər: 7, 13, 5, X-3 olar.
II sıra — 16 ən kiçik ədəd olsa, fərqlər: 11, 5, 7, Y-16 olar.
III sıra — 32 ən kiçik ədəd olsa, fərqlər: 8, 2, 6, Z-32 olar.
IV sıra — 4 ən kiçik ədəd olsa, fərqlər: 13, 11, 5, G-4 olar.

V sıra — 15 ən kiçik ədəd olsa, fərqlər: 7, 11, 13, F-15 olar.
Fərqlərə diqqət yetirilsə, məlum olar ki, yalnız 3-cü sırada fərq (8, 2 və 6) digər sıralardakından (5, 7, 11 və 13) tamamilə fərqlənir. Tablodakı qanunauyğunluğu bərpa etmək üçün 3-cü sıradakı fərqlərin də digər sıralardakına (5, 7, 11 və 13) uyğunlaşdırmaq lazımdır. Bu da həmin sıradakı ən kiçik ədədin 32 yox, Z=32-5=27 olduğu halda mümkündür.
Doğru cavab: 27

A variantı 89 saylı test tapşırığı
B variantı 89 saylı test tapşırığı
C variantı 89 saylı test tapşırığı
D variantı 89 saylı test tapşırığı

Qanunauyğunluğu taparaq "?" əvəzinə uyğun olan ədədi müəyyən edin.
X+Y+Z+G+F=?
A) 101 B) 103 C) 102 D) 100 E) 104

Testin həlli:
101. Sütunlardakı ədədlərin cəmi eynidir.
X+Y+Z+G+F=3+27+32+17+22=10+21+40+15+15=16+16+34+9+26=8+23+38+4+28=101
Doğru cavab: 101

A variantı 90 saylı test tapşırığı
B variantı 90 saylı test tapşırığı
C variantı 90 saylı test tapşırığı
D variantı 90 saylı test tapşırığı

Qanunauyğunluğu taparaq "?" əvəzinə uyğun olan ədədi müəyyən edin.
Y + Z – (X + G + F) = ?
A) 9 B) 15 C) 17 D) 11 E) 13

Testin həlli
Sıradakı ədədlərlə ən kiçik olması ehtimal edilən ədədin fərqinə diqqət yetirilsə, aşağıdakı vəziyyət aşkarlanar:
I sıra — 3 ən kiçik ədəd olsa, fərqlər: 7, 13, 5, X-3 olar.
II sıra — 16 ən kiçik ədəd olsa, fərqlər: 11, 5, 7, Y-16 olar.
III sıra — 32 ən kiçik ədəd olsa, fərqlər: 8, 2, 6, Z-32 olar.
IV sıra — 4 ən kiçik ədəd olsa, fərqlər: 13, 11, 5, G-4 olar.
V sıra — 15 ən kiçik ədəd olsa, fərqlər: 7, 11, 13, F-15 olar.
Fərqlərə diqqət yetirilsə, məlum olar ki, yalnız 3-cü sırada fərq (8, 2 və 6) digər sıralardakından (5, 7, 11 və 13) tamamilə fərqlənir. Tablodakı qanunauyğunluğu bərpa etmək üçün 3-cü sıradakı fərqlərin də digər sıralardakına (5, 7, 11 və 13) uyğunlaşdırmaq lazımdır. Bu da həmin sıradakı ən kiçik ədədin 32 yox, 32-5=27 olduğu halda mümkündür.
Hər bir sırada ədədlərin 4-ü ən kiçik ədədin üzərinə 5, 7, 11, 13 ədədlərinin əlavə olunmasından alınır. Hər bir sütundakı digər ədədlər onların aid olduğu sətirlər üzrə əsas ədədin üzərinə 5, 7, 11, 13 ədədlərini gəlməklə alınır.
I sıra — 3 əsas ədəddir. 3+5= 8, 3+7=10, 3+11=14, 3+13=16.
II sıra — 16 əsas ədəddir. 16+5=21, 16+7=23, 16+11=27, 16+13=29.
III sıra — 27 əsas ədəddir. 27+5=32, 27+7=34, 27+11=38, 27+13=40.
IV sıra — 4 əsas ədəddir. 4+5= 9, 4+7=11, 4+11=15, 4+13=17.
V sıra — 15 əsas ədəddir. 15+5=30, 15+7=22, 15+11=26, 15+13=28.
Y + Z – (X + G + F) =29+27-(14+11+20)=56-45=11.

3	+7	+13	+5	+11
+11	+5	16	+7	+13
+5	+13	+7	+11	27
+13	+11	+5	4	+7
+7	15	+11	+13	+5

3	10	16	8	14
27	21	16	23	29
32	40	34	38	27
17	15	9	4	11
22	15	26	28	20

Doğru cavab: 11

A variantı 91 saylı test tapşırığı
B variantı 92 saylı test tapşırığı
C variantı 92 saylı test tapşırığı
D variantı 91 saylı test tapşırığı

Sonundakı "5" rəqəmini əvvəlinə keçirsələr, 3 dəfə böyüyə bilən ədədlərdən ən kiçiyini müəyyən edin. Bu ədədin soldan 2 və 4-cü rəqəmlərinin cəmi neçədir?

Testin həlli

1 724 137 931 034 482 758 620 689 655 x 3 = 51 724 137 931 034 482 758 620 689 65.

Sonundakı "5" rəqəmini əvvəlinə keçirəndə 3 dəfə arta bilən ədədlərdən ən kiçiyinin soldan 2 və 4-cü rəqəmlərinin cəmi (7+4=11)

Doğru cavab: 11

A variantı 92 saylı test tapşırığı
B variantı 91 saylı test tapşırığı
C variantı 93 saylı test tapşırığı
D variantı 92 saylı test tapşırığı

Mahir, Tünzalə, Sevda, Şəbnəm, Rəşad, Vaqif, Kəmalə və Anar rəsm, xarici dil, cüdo və piano məşğələlərinə (hər biri yalnız 1 məşğələyə) gedirlər.

- ♦ Hər məşğələdə sadalananlardan ikisi iştirak edir.
- ♦ Tünzalə piano məşğələsinə gedir.
- ♦ Sevda və Rəşad eyni məşğələyə gedirlər.
- ♦ Mahir və Anar müxtəlif məşğələlərə gedirlər.
- ♦ Xarici dil məşğələsinə gedənlər yalnız qızlardır.

Aşağıdakılardan hansılar mütləq doğrudur?

1. Şəbnəm piano məşğələsinə gedir.
2. Mahir və Kəmalə müxtəlif məşğələlərə gedirlər.
3. Vaqif və Anar eyni məşğələyə gedirlər.
4. Mahir cüdo ilə məşğul olur.
5. Kəmalə xarici dil məşğələsinə gedir.

Testin həlli

Tünzalə piano, Sevda isə şərtə görə xarici dil kursuna getməsi mümkün olmayan Rəşad ilə eyni məşğələyə getdiyindən Kəmalə ilə Şəbnəmin xarici dil kursuna getdiyi hökmü ortaya çıxır. (Oğlanlar xarici dil məşğələsində iştirak etmir.) Beləliklə, "Mahir və Anar müxtəlif məşğələlərə gedirlər" və "Kəmalə xarici dil məşğələsinə gedir" mülahizələri mütləq doğrudur. Verilənlərə əsasən, digər variantlardakı hökmlərin mütləq doğru olmasını iddia edə bilmərik.

Ad	Məşğələ			
	Rəsm	Xarici dil	Cüdo	Piano
Mahir				
Tünzalə				+
Sevda	+			
Şəbnəm		+		
Rəşad	+			
Vaqif			+	
Kəmalə		+		
Anar				

Ad	Məşğələ			
	Rəsm	Xarici dil	Cüdo	Piano
Mahir				
Tünzalə				+
Sevda			+	
Şəbnəm		+		
Rəşad			+	
Vaqif	+			
Kəmalə		+		
Anar				

Mütləq doğru olan mülahizələr	2. Mahir və Kəmalə müxtəlif məşğələlərə gedirlər 5. Kəmalə xarici dil məşğələsinə gedir
Mütləq doğru olmayan mülahizələr	1. Şəbnəm piano məşğələsinə gedir 3. Vaqif və Anar eyni məşğələlərə gedirlər 4. Mahir cüdo məşğələsinə gedir

Doğru cavab: 2, 5

A variantı 93 saylı test tapşırığı
B variantı 93 saylı test tapşırığı
C variantı 91 saylı test tapşırığı
D variantı 93 saylı test tapşırığı

Müəyyən zaman kəsiyində sürücülük vəsiqəsi alanlar yalnız gənclər və ortayaşlılardır. Məlumdur ki, onlardan:

– 2000 nəfər gənc, 700 nəfər ortayaşlıdır;
– 500 nəfəri ortayaşlı olmaqla, 1700 nəfər qadındır.

Bu zaman kəsiyində sürücülük vəsiqəsi alan kişilərdən neçəsi gəncdir?

Testin həlli:

Sürücülük vəsiqəsini alanların sayı			
Gənclər		Ortayaşlılar	
Kişi	Qadın	Kişi	Qadın
800	1200	200	500
2000		700	

Doğru cavab: 800

A variantı 94 saylı test tapşırığı
B variantı 94 saylı test tapşırığı
C variantı 94 saylı test tapşırığı
D variantı 94 saylı test tapşırığı

Verilmiş 9 fiquru ***fırlatmamaq*** şərti ilə şəkildə verilmiş 3×3 formasında elə yığın ki, müxtəlif fiqurlara aid qonşu rəqəmlər eyni olsun. Şəkildə göstərilən hərflərin yerlərinə düşəcək rəqəmləri həmin hərflərin ***abcd*** ardıcıllığına uyğun düzün.

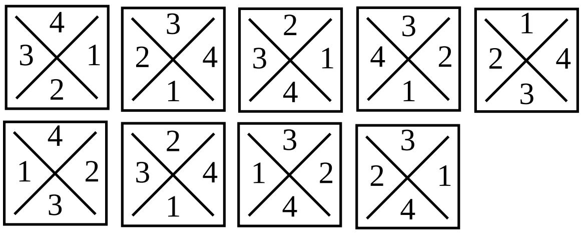

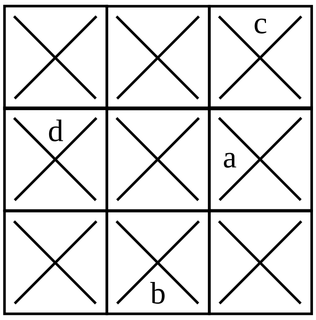

Testin həlli

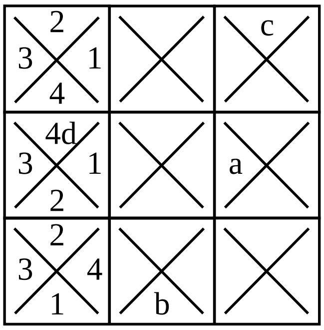

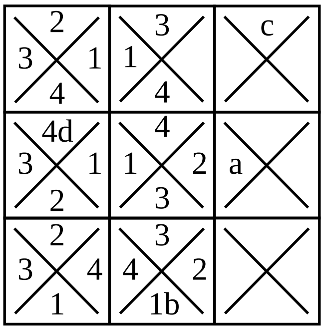

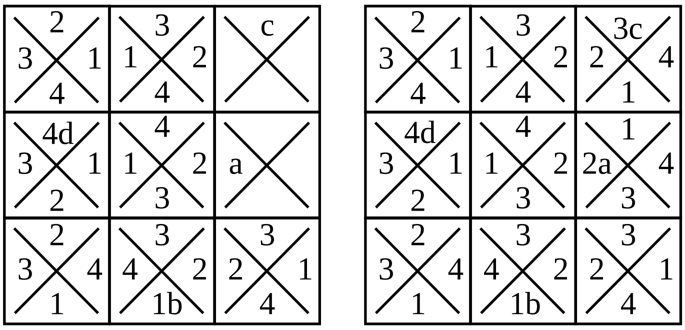

a=2, b=1, c=3, d=4⇒abcd→2134
Doğru cavab: 2134

A variantı 95 saylı test tapşırığı
B variantı 95 saylı test tapşırığı
C variantı 95 saylı test tapşırığı
D variantı 95 saylı test tapşırığı

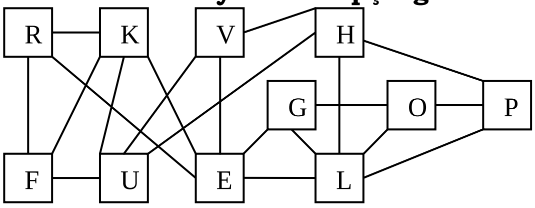

Şəkildə hər biri bağlar vasitəsilə bir neçə kvadrat ilə əlaqələnən 11 kvadratdan ibarət fiqur verilmişdir. Bu fiqur deformasiyaya uğrayaraq aşağıdakı şəklə düşmüşdür (kvadratlar bir-birinə nəzərən yerini dəyişmiş, lakin bağlar qırılmamışdır).

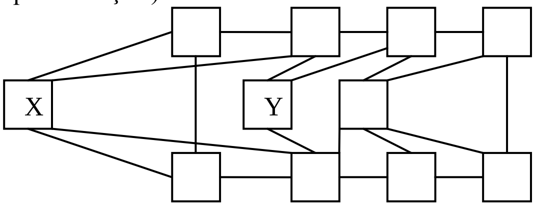

X və *Y* ilə hansı kvadratların işarələndiyini müəyyən edərək uyğunluq qurun.
1. X
2. Y

a. O
b. V
c. G
d. K
e. H

Testin həlli
5 əlaqəli E və L hərflərinin ümumi qonşusu G hərfidir. G-nin qonşusu O hərfi 5 əlaqəli L və 3 əlaqəli P hərfləri ilə qonşudur. Digər 5 əlaqəli E-dir. P-nin qönşusu H hərfi 4 əlaqəli U və 3 əlaqəli V ilə qonşuluq edir. U hərfi 4 əlaqəli K və 3 əlaqəli F ilə qonşuluq edir. Boş yerdə qalan R hərfidir.
(X, Y) =K, V

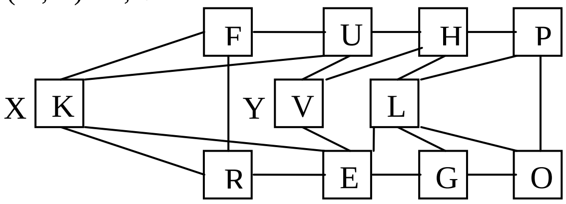

Doğru cavab: 1 – d; 2 – b